

2030

STRATEGIA ROZWOJU

GMINA LIBIĄŻ

Kraków-Libiąż
grudzień 2021

Dokument powstał na zlecenie Urzędu Miejskiego w Libiążu, a jego głównymi autorami są eksperci i interesariusze lokalni oraz konsultanci **FRDL Małopolskiego Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji** z Krakowa, którzy prowadzili proces strategiczny.

Serdecznie podziękowania dla wszystkich zaangażowanych w proces opracowania niniejszego dokumentu – za poświęcony czas, rzetelność, merytoryczne podejście, profesjonalizm oraz odwagę w proponowaniu rozwiązań korzystnych dla gminy Libiąż i jej mieszkańców.

Spis treści

Wprowadzenie	3
Wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Libiąż	5
Analiza strategiczna (SWOT) gminy Libiąż	23
Wizja rozwoju gminy Libiąż w perspektywie 2030 roku	31
Wyzwania rozwojowe gminy Libiąż do roku 2030	33
Obszary, cele i kierunki działań Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 oraz oczekiwane efekty jej realizacji	40
TRANSFORMACJA	45
ATRAKCYJNOŚĆ OSADNICZA	54
OFERTA CZASU WOLNEGO	70
Inwestycje kluczowe w kontekście osiągnięcia założonych celów rozwojowych gminy.....	74
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Libiąż wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	83
Uwarunkowania i Prawo wodne a Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030.....	83
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.....	93
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	99
Obszary strategicznej interwencji	105
Obszary strategicznej interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego wraz z zakresem planowanych działań.....	105
Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy wraz z zakresem planowanych działań.....	110
Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu	112
System realizacji Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030	115
System wdrażania.....	115
Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	118
Monitoring, ewaluacja i aktualizacja dokumentu. Ewaluacja ex-ante.	127
Ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030	137
Ramy finansowe	137
Potencjalne źródła finansowania	139
Spis rysunków	146
Spis tabel:	147

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 obejmuje obszar gminy w jej administracyjnych granicach i stanowi naturalną kontynuację polityki rozwoju określonej w Strategii Rozwoju Gminy Libiąż na lata 2014-2020 i we wcześniejszych wersjach opracowania. Dokument został sporządzony z inicjatywy Burmistrza Libiąża i opracowany w Urzędzie Miejskim w Libiążu, ze szczególnym zaangażowaniem Wydziału Rozwoju, Bezpieczeństwa i Cyfryzacji, przy współudziale urzędników i przedstawicieli instytucji publicznych, przedsiębiorców, reprezentantów organizacji pozarządowych, mieszkańców, ekspertów i liderów społecznych. Strategia opracowana została we współpracy z FRDL Małopolskim Instytutem Samorządu Terytorialnego i Administracji z Krakowa (zespół kluczowych doradców tworzyli: Dawid Hoinkis i Wojciech Odzimek).

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu gminnego, diagnozującym podstawowe uwarunkowania i potrzeby rozwojowe oraz potencjał gminy, opisującym podejście zintegrowane, określającym obszary, cele i kierunki działań polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni gminy w perspektywie najbliższych lat, w tym przy szerokiej partycypacji interesariuszy i partnerów. W systemie zarządzania polityką rozwoju strategia pełni kluczową rolę jako generalny plan postępowania władz lokalnych – we współpracy z innymi samorządami, administracją państwową oraz partnerami społecznymi i prywatnymi. Dokument strategii rozwoju pełni nadrzędną rolę nad branżowymi planami rozwoju gminy. Koordynuje różne terytorialnie, sektorowo i technicznie plany oraz dokumenty strategiczne na szczeblu lokalnym. Kluczowym jej założeniem jest zintegrowanie polityki środowiskowej, gospodarczej, przestrzennej i społeczno-kulturowej – dla poprawy warunków życia i jakości usług publicznych na terenie gminy.

Potrzeba budowy nowej Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 wynikała z wielu przesłanek wewnętrznych i zewnętrznych. Do tych pierwszych należały szeroko rozumiane zmiany rzeczywistości lokalnej, m.in.: stopniowe zmiany w strukturze demograficznej wspólnoty gminnej, nowe potrzeby, problemy, oczekiwania i aspiracje mieszkańców i związana z tym konieczność reorganizacji systemu usług publicznych, zmiany dotyczące lokalnej gospodarki i rynku pracy, a także przestrzeni i środowiska. Za główne przesłanki natury zewnętrznej należy z kolei uznać: projektowanie nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027 na szczeblu krajowym i regionalnym oraz zintegrowane z tym zmiany prawne oraz dostosowanie dokumentów strategicznych wyższego rzędu, zmiany społeczne i gospodarcze w bliższym i dalszym otoczeniu gminy, czy też zmiany technologiczne i cywilizacyjne. W odpowiedzi na te przesłanki, strategia formułuje wizję rozwoju, rozumianą jako pożądaný stan rzeczywistości, a także stawia długo i krótkookresowe cele do osiągnięcia przez całą wspólnotę lokalną.

Strategia powstała w oparciu o nowe przepisy dotyczące polityki rozwoju, wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. Zmiany realizują postanowienia „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” w zakresie konsolidacji systemu zarządzania rozwojem Polski i etapowego wprowadzania systemu zintegrowanych strategii na poziomie ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym. Stanowią pierwszy etap reformy, której celem jest integracja wymiaru społecznego, gospodarczego i przestrzennego w dokumentach strategicznych, przygotowywanych na różnych poziomach administracji, w tym na poziomie samorządu gminnego. Poprzez te zmiany strategia rozwoju gminy po raz pierwszy w polskim ustawodawstwie zyskała podstawę prawną oraz wytyczne realizacyjne w ramach ustawy.

Procedura dotycząca opracowania Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 uwzględniała wszystkie akty prawne mające wpływ na jej przebieg, w tym ustawę z dnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Dokument strategii został opracowany zgodnie z przepisami art. 10e ust. 2-4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 nie ogranicza się w swych zapisach wyłącznie do zadań realizowanych bezpośrednio przez Urząd Miejski w Libiążu i gminne jednostki organizacyjne. Strategia proponuje przede wszystkim zadania stanowiące wyzwania dla całej społeczności lokalnej oraz wszystkich interesariuszy i podmiotów działających na terenie gminy. Tak realizowana zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Tworzenie partnerstw na etapie wdrażania zapisów strategii będzie miało kluczowe znaczenie również ze względu na nowe instrumenty rozwojowe, które wymagają zacieśnienia współpracy i skoordynowania działań podejmowanych przez samorządy oraz podmioty prywatne i pozarządowe w zakresie realizacji usług publicznych na rzecz mieszkańców, turystów, inwestorów, przedsiębiorców i innych klientów.

Okres realizacji Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 przyjęto na dziesięć lat, co jest zgodne z okresem kolejnej perspektywy budżetowej UE (2021-2027) wraz z dodatkowym okresem rozliczania pozyskanych projektów. Strategia została sformułowana w ścisłej korelacji z dostępnymi na tę chwilę, kluczowymi dokumentami planistycznymi szczebla krajowego, regionalnego i subregionalnego, m.in. „Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)”, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 stanowi efekt szerokich prac badawczych, analitycznych, ewaluacyjnych, planistycznych i programowych oraz uwzględnia wnioski i rekomendacje sformułowane w ramach szerokiej debaty publicznej, której elementem były w szczególności: spotkania warsztatowe z interesariuszami i konsultacje społeczne. Dzięki takiemu podejściu dokument stanowi nie tylko narzędzie prowadzenia polityki rozwoju, ale również syntezę świadomych wyborów i rekomendacji przedstawicieli różnych społeczności tworzących wspólnotę samorządową gminy. Jednocześnie jest zaproszeniem do współpracy dla wszystkich partnerów zainteresowanych jej przyszłością.

Wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Libiąż

Gmina Libiąż jest jednostką specyficzną, zwłaszcza na tle zdecydowanej większości małopolskich gmin. Przesądza o tym szereg uwarunkowań – począwszy od zlokalizowania w rejonie dość silnie zurbanizowanym i gęsto zaludnionym, poprzez niewielką (a przy tym porównywalną) odległość do aglomeracji krakowskiej i konurbacji górnośląskiej, a skończywszy na posiadanych bogactwach naturalnych, na czele ze złożami węgla kamiennego. Te ostatnie, eksploatowane od początków XX stulecia przez ZG „Janina”, przesądzają o przemysłowym charakterze jednostki, a istniejąca do dziś kopalnia jest kluczowym pracodawcą, zatrudniając ponad 2400 osób. Eksploatacja kopalni ma, co jest typowe dla gmin o takim charakterze, znaczący wpływ na środowisko naturalne. W przypadku gminy Libiąż jest to o tyle istotne, że przy braku większych atrakcji turystycznych aktywny wypoczynek, sport i rekreacja wydają się być najlepszymi – jeśli nie jedynymi – sposobami na budowę wizerunku jednostki innego niż wyłącznie industrialny.

Zapewnienie szeroko pojętej, odpowiedniej jakości życia – zwłaszcza w obszarze mieszkalnictwa i wypoczynku po pracy – zwykle stanowi jedno z najpoważniejszych wyzwań dla gmin o charakterze przemysłowym. Nie inaczej jest w przypadku Libiąża, gdzie nakładają się na siebie problemy typowe dla sporej części Małopolski czy nawet całego kraju (np. zanieczyszczenie powietrza związane z „niską emisją”, czy konieczność wyprowadzenia ruchu tranzytowego z obszarów mieszkalnych) oraz zapóźnienia rozwojowe, jak chociażby niski (w porównaniu do pozostałych jednostek powiatu chrzanowskiego) stopień skanalizowania i gazyfikacji gminy czy niewielki odsetek obszaru objęty planami zagospodarowania przestrzennego. Analiza danych statystycznych, nawet przy zastrzeżeniu, że nie zawsze oddają one faktyczny obraz gminy, pokazuje, że pod wieloma względami analizowana jednostka odstaje od swojego sąsiedztwa. Nie ulega natomiast wątpliwości, że potencjał gminy Libiąż jest bardzo duży, zarówno w dziedzinie działalności gospodarczej, jak i pod kątem atrakcyjności osadniczej.

Główne wnioski płynące z analizy danych liczbowych oraz wyzwania, będące ich bezpośrednią konsekwencją, sformułowano w podziale na następujące uwarunkowania:

a) Uwarunkowania geograficzne

Położenie geograficzne w niewielkiej odległości od aglomeracji krakowskiej i konurbacji śląskiej jest jednym z istotniejszych potencjałów gminy Libiąż. Dobrze rozwinięta sieć dróg oraz linia kolejowa (stacja Libiąż – jedyna na terenie gminy) ułatwiają dostęp do najważniejszych ośrodków administracyjno-usługowych i gospodarczych tej części Polski. Co więcej, w obliczu planowanych oraz aktualnie prowadzonych inwestycji drogowych i kolejowych, dostępność ta będzie się zwiększać. Wyzwania stojące przed gminą w tym zakresie powinny się skupić na podnoszeniu poziomu komunikacji publicznej – w tym z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Dla przykładu, projektowane w nieodległej przyszłości połączenie Krakowa z Oświęciami szybkimi i częstymi połączeniami kolejowymi może stworzyć konieczność opracowania siatki połączeń autobusowych, dowożących do libiąskiej stacji pasażerów z południowych rejonów gminy (głównie miejscowości Żarki i Gromiec), jak również budowę nowych parkingów P&R. Akcentowana jest przez mieszkańców konieczność przywrócenia stałych połączeń z Katowicami i innymi miastami Górnego Śląska.

Gmina Libiąż jest jedną z niewielu w skali kraju, posiadających bogactwa naturalne – m.in. złoża dolomitu oraz – przede wszystkim – węgla kamiennego, eksploatowane od przeszło 100 lat (jedną z dwóch gmin w Małopolsce Zachodniej, na terenie której funkcjonuje zakład górniczy). W zakresie uwarunkowań ma to bezpośrednio przełożenie na ukształtowanie terenu – szkody górnicze (zapadliska terenu, zaburzenie poziomu wód gruntowych, uciążliwe dla mieszkańców wstrząsy), składowanie odpadów pokopalnianych wraz z kwestią rekultywacji terenu zajętego pod zwałowiska. Powoduje to przede wszystkim konieczność prowadzenia odpowiedniej polityki w zakresie planowania przestrzennego i minimalizowania niekorzystnych efektów działalności górniczej.

Rysunek 1. Schematyczny przebieg dróg (drogi istniejące i planowane) i linii kolejowych na terenie gminy Libiąż.

Źródło: Opracowanie własne

W katalogu zagrożeń, bezpośrednio wynikających z położenia geograficznego, należy ująć także ryzyko powodzi i podtopień, na które ma wpływ nadrzeczne położenie (rzeki: Wisła i Chechło – południowa i wschodnia część jednostki) oraz zaburzenia stosunków wodnych wskutek działalności górniczej. Warunkuje to konieczność podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom gminy – realizowanych zarówno staraniem służb i jednostek podległych gminie, jak też we współpracy z innymi jednostkami (gminy ościenne, powiat) oraz partnerami zewnętrznymi (np. ZG „Janina”, stanowiący jeden z trzech zakładów górniczych wchodzących w skład spółki Tauron Wydobycie S.A., PGW „Wody Polskie”).

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

Rysunek 2. Odsetek [%] pokrycia powierzchni gmin powiatu chrzanowskiego planami zagospodarowania przestrzennego w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Konsekwencje:

- Korzystne położenie geograficzne – sąsiedztwo miast średniej wielkości (Oświęcim, Chrzanów, Trzebinia), bliskość do aglomeracji krakowskiej i konurbacji górnośląskiej;
- Dobra dostępność transportowa (sieć dróg, linia kolejowa) z perspektywami dalszego rozwoju;
- Zagrożenie bezpieczeństwa ruchu oraz szereg innych negatywnych konsekwencji związanych z brakiem obwodnic w ciągu dróg wojewódzkich (Libiąż, Żarki);
- Silnie przekształcona rzeźba terenu wskutek przemysłowego charakteru gminy oraz zagrożenia wynikające z eksploatacji złóż podziemnych, uporczywe wstrząsy;
- Zagrożenie powodziowe we fragmentach gminy, potęgowane zaburzeniem stosunków wodnych będących jedną z konsekwencji funkcjonowania kopalni węgla kamiennego;
- Ograniczenie atrakcyjności (osadniczej, czy gospodarczej) ze względu na brak planów zagospodarowania przestrzennego oraz zagrożenia środowiskowe.

Wyzwania:

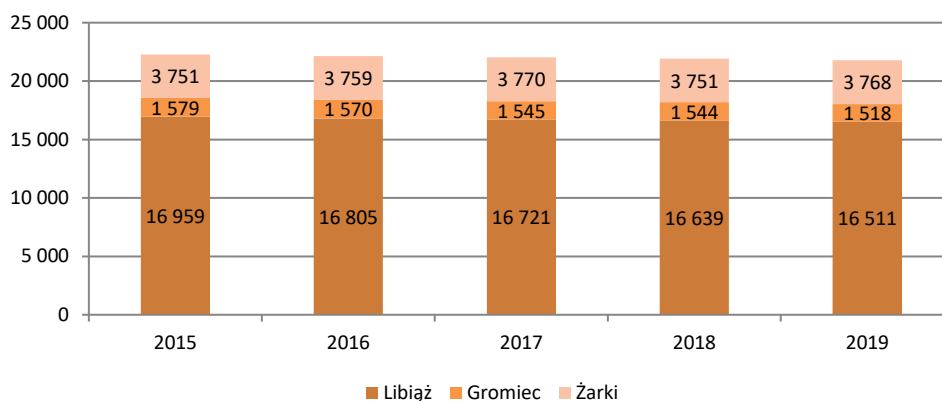
- Wykorzystanie potencjału wynikającego z dobrej dostępności komunikacyjnej;
- Dalszy rozwój sieci komunikacyjnej (szczególnie w zakresie wyprowadzenia ruchu tranzytowego z obszarów gęsto zabudowanych) oraz utrzymanie już istniejącej infrastruktury;
- Wspieranie tworzenia sprawnego, przyjaznego środowiska transportu publicznego, zwłaszcza w zakresie dojazdów do Krakowa i miast Górnego Śląska;
- Zapobieganie i niwelacja negatywnych dla ludzi, mienia i środowiska skutków działalności wydobywczej;
- Rekultywacja i zagospodarowanie terenów poprzemysłowych;
- Podnoszenie atrakcyjności osiedleńczej gminy, szczególnie poprzez dostępność terenów mieszkaniowych oraz promocję oferty czasu wolnego.

b) Uwarunkowania demograficzne

W ostatnich kilku latach dostrzegalny jest powolny, ale sukcesywny spadek liczby mieszkańców gminy Libiąż. Lata 2015-2019 zamknęły się, według statystyk Urzędu Miejskiego w Libiążu, ubytkiem 492 mieszkańców (-2,2%), z czego największy spadek w ujęciu procentowym przypadał na sołectwo Gromiec (-3,8%). Podobne zjawisko dostrzegalne jest w niemal wszystkich gminach powiatu chrzanowskiego, w analizowanym pięcioleciu bardzo nieznacznie wzrosła jedynie liczba mieszkańców gminy Babice. Jednocześnie obserwowalne jest zjawisko starzenia się społeczności lokalnej – w 2019 r. odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (22,2%) przekraczał odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym (17,2%). Z kolei liczebność grupy w wieku produkcyjnym (60,6%) była wyższa od analogicznej dla całego powiatu chrzanowskiego (59,9%). Prognozy GUS potwierdzają, że w 2030 r. gminę Libiąż będzie zamieszkiwać mniej mieszkańców niż obecnie (spadek o 1 719 w stosunku do roku 2018), a odsetek osób w wieku poprodukcyjnym sięgnie pułapu 27,7%. Analiza danych dla pozostałych gmin powiatu świadczy o zachodzeniu niekorzystnych procesów demograficznych w skali co najmniej subregionalnej oraz o konieczności intensyfikacji działań łagodzących skutki tego zjawiska na szczeblu ponadgminnym. Na szczeblu lokalnym sytuacja demograficzna wymaga aktywnej polityki w zakresie zwiększania atrakcyjności osadniczej gminy, a jednocześnie dostosowywania systemu usług publicznych do aktualnych potrzeb i oczekiwań społecznych.

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

Wykres 1. Zmiana liczby mieszkańców gminy Libiąż w okresie 2015-2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Libiąż.

Składowymi spadku liczby mieszkańców w gminie Libiąż są utrzymujące się w ostatnim pięcioleciu (za wyjątkiem roku 2017) nieznaczne, ale zauważalne nadwyżki liczby zgonów nad urodzeniami oraz ujemne saldo migracji, powodowane głównie przez migracje wewnętrzne. Przewidywalnie składają się na nie przeprowadzki ludzi młodych, migrujących w celach naukowych bądź zarobkowych do nieodległego Krakowa oraz miast Górnego Śląska. Sytuację ujemnego przyrostu naturalnego warto zestawzić z danymi dla całej Małopolski, która jest jednym z czterech regionów Polski, gdzie więcej mieszkańców rodzi się niż umiera.

Rysunek 3. Odsetek osób [%] w wieku 65 lat i wyżej w ogólnej liczbie mieszkańców gmin powiatu chrzanowskiego w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Pewnym uzupełnieniem obrazu demograficznego jednostki, zwłaszcza w odniesieniu do przyszłości, może być analiza atrakcyjności osiedleńczej, wyrażonej liczbą lub odsetkiem wydanych pozwoleń na budowę oraz akceptowanych zgłoszeń budowy budynków mieszkalnych. Odsetek udzielonych w gminie Libiąż pozwoleń na budowę i zaakceptowanych zgłoszeń w 2018 i 2019 r. wynosił odpowiednio 12,0% i 12,4% spośród wszystkich w powiecie, co uplasowało analizowaną jednostkę na przedostatniej pozycji. Najbardziej atrakcyjna pod tym względem jest gmina Trzebinia, każdorazowo przekraczająca pułap 30%. Nie jest wykluczone, że rezultat ten warunkowany jest bardzo dogodną dostępnością komunikacyjną do Krakowa oraz miast Górnego Śląska oraz wysoką koncentracją przedsiębiorstw różnych branż.

Konsekwencje:

- Pogarszająca się sytuacja demograficzna – powolny, ale sukcesywny spadek liczby ludności przy jednoczesnym starzeniu się społeczeństwa;
- Narastające niekorzystne dysproporcje między liczbą ludności w wieku produkcyjnym a nieprodukcyjnym – ryzyko spowolnienia rozwoju gospodarczego gminy;
- Zmiana zapotrzebowania na określone rodzaje usług publicznych, warunkowana zmianami w strukturze demograficznej jednostki;
- Niewielka atrakcyjność osiedleńcza, zwłaszcza względem pozostałych gmin powiatu chrzanowskiego, powodowana m.in. brakiem planów zagospodarowania przestrzennego oraz nowych budynków mieszkalnych.

Wyzwania:

- Wykorzystanie wysokiej dostępności komunikacyjnej dla wspierania procesów osadniczych;
- Starania w postaci zachęt oraz działań promocyjno-wizerunkowych, służących przyciągnięciu do Libiąża mieszkańców w wieku produkcyjnym;
- Rozwój mieszkalnictwa;
- Badanie bieżących i prognozowanie przyszłych potrzeb mieszkańców oraz inicjowanie z odpowiednim wyprzedzeniem działań/usług mających je zaspokoić;
- Dostosowywanie systemu usług publicznych, mając na uwadze zmiany struktury wiekowej społeczności lokalnej;
- Kompleksowa polityka prorodzinna, międzypokoleniowa i senioralna;
- Dostosowanie istniejącej infrastruktury oraz oferty czasu wolnego do bieżących potrzeb i oczekiwań społecznych;
- Współpraca z gminami i powiatami Małopolski Zachodniej w zakresie kompleksowych programów i działań ukierunkowanych na poprawę sytuacji demograficznej.

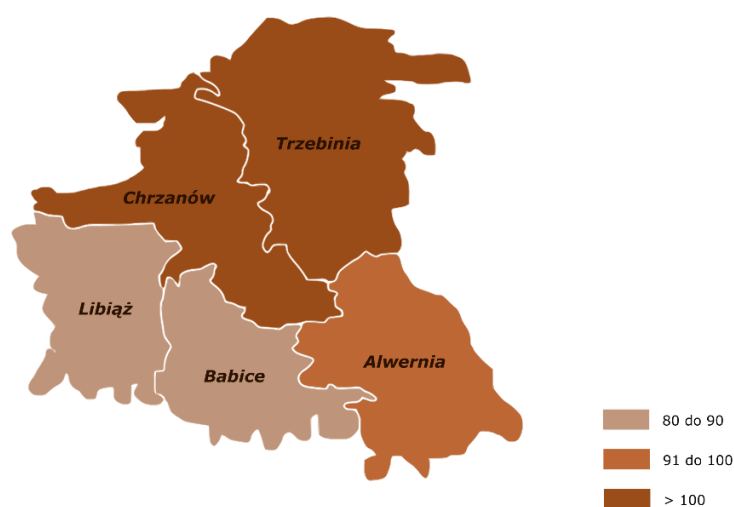
c) Uwarunkowania gospodarcze

Pod względem struktury gospodarczej gmina Libiąż jest jednostką specyficzną – co prawda zdecydowaną większość podmiotów gospodarczych stanowią niewielkie przedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 osób, ale głównym pracodawcą na terenie jednostki jest dawna Kopalnia Węgla Kamiennego „Janina”, funkcjonująca obecnie w Grupie TAURON jako jeden z zakładów górniczych spółki TAURON Wydobycie S.A. Na początku 2019 r. zatrudnionych w niej było blisko 2 400 osób – nie tylko mieszkańców gminy Libiąż, ale również z jednostek ościennych. Funkcjonowanie takiego przedsiębiorstwa oznacza miejsca pracy, dochody dla budżetu lokalnego, ale jednocześnie potencjalne ryzyko wystąpienia szeregu negatywnych konsekwencji gospodarczych i społecznych w wypadku ograniczenia działalności lub likwidacji, które winny być odpowiednio wcześniej antycypowane. Wspomniane ryzyko może zmaterializować się nie tyle z uwagi na czynniki środowiskowe (złoża węgla kamiennego ZG „Janina” szacuje się na prawie 15% zasobów bilansowych węgla energetycznego złóż zagospodarowanych zakładów czynnych w Polsce, a szereg niedawno przeprowadzonych inwestycji znacząco podniosła wydajność zakładu), co również polityczne, mające swoje źródło w stosownych dokumentach i porozumieniach (umowa społeczna; koncepcja odchodzenia od węgla kamiennego w energetyce) czy gospodarcze (jak np. konkurencja cenowa węgla z zagranicy, trwająca pandemia koronawirusa). W związku z europejskim celem, jakim jest osiągnięcie do 2050 r. neutralności klimatycznej Unii Europejskiej, następować będzie stopniowe odejście od działalności wydobywczej.

Transformacja w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu będzie się wiązać z koniecznością łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków tego procesu. Jednocześnie fakt posiadania na swoim obszarze przedsiębiorstw o rozpoznawalności w skali krajowej (oprócz ZG „Janina” Tauron Wydobycie S.A., także kopalnia dolomitu Dolomit Sp. z o.o, producent profili okiennych Thermoplast Sp. z o.o, czy galanterii betonowej Libet S.A.) pozwala myśleć o budowaniu wizerunku gminy Libiąż jako miejsca odpowiedniego do inwestowania i prowadzenia produkcji przemysłowej.

W strukturze gospodarczej gminy Libiąż dominują przedsiębiorstwa z sekcji G (handel hurtowy, detaliczny oraz naprawa samochodów), stanowiące blisko $\frac{1}{3}$ ogółu. Kolejne pozycje zajmują firmy przyporządkowane do sekcji F (budownictwo) oraz H (gospodarka magazynowa). Struktura ta nie odróżnia się znacząco od obserwowanej na terenie powiatu i całego województwa, ani też nie wykazuje większych zmian w całym analizowanym okresie 2015-2019. Zmieniła się natomiast liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON, działających na terenie gminy – w 2019 r. wynosiła ona 1 896, co oznaczało wzrost o 6,5% w stosunku do roku 2015. Stanowiły one tylko 15% wszystkich firm funkcjonujących na terenie powiatu. Przeliczenie ich liczby na 1 000 mieszkańców daje wynik 85 podmiotów (2019), plasujący Libiąż na jednym z ostatnich miejsc wśród gmin powiatu chrzanowskiego. Być może wynika to z faktu sygnalizowanego wcześniej istnienia na terenie jednostki pracodawcy, który zatrudnia bardzo duży odsetek jej mieszkańców.

Rysunek 4. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w gminach powiatu chrzanowskiego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na koniec 2019 r. w gminie Libiąż odnotowano 415 zarejestrowanych bezrobotnych, co stanowiło 15,5% wszystkich z powiatu chrzanowskiego. W stosunku do 2015 r. ich liczba znacząco spadła (z poziomu 870 osób, co przełożyło się na dynamikę -52,2%), podobne zjawisko zaszło w skali całego powiatu. Dotychczasowe działania aktywizujące osoby bezrobotne wydają się efektywne, na co wskazuje nie tylko spadek ogólnej liczby mieszkańców pozostających bez pracy, ale także zmniejszenie się odsetka poszczególnych grup szczególnie narażonych na bezrobocie. Spadł odsetek osób młodych, a także mieszkańców długotrwale pozostających bez pracy. Wzrósł za to udział osób po 50. roku życia. W 2019 r. w Libiążu było 246 bezrobotnych kobiet (63,6% ogółu wobec 58% w 2015 r.); 36 osób w rejestrze osób bezrobotnych miało maksymalnie 25 lat (9% ogółu wobec 14% w 2015 r.), a 112 osób

ukończyło 50. rok życia (27% wobec 24% w 2015 r.). Do grupy długotrwale bezrobotnych zaliczono 175 osób (42,1% wobec 51,8% w 2015 r.). Warty podkreślenia trendem w obszarze walki z bezrobociem jest stopniowo zmniejszający się odsetek mieszkańców Libiąża pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy.

Opisywane zadowalające tendencje na rynku pracy prawdopodobnie zostaną załamane w wyniku negatywnych konsekwencji pandemii COVID-19. Prognozy dotyczące zmian na rynku pracy i wzrostu bezrobocia są różne, jednak zgodnie wskazują na likwidację wielu miejsc pracy i wzrost bezrobocia, a wciąż niewiadomą jest czas trwania samej pandemii. Sytuacja będzie wymagać wdrożenia mechanizmów łagodzących skutki kryzysu społeczno-gospodarczego na szczeblu centralnym, ale jednocześnie zaangażowania i współpracy na poziomie lokalnym.

Konsekwencje:

- Uzależnienie lokalnego rynku pracy od jednego pracodawcy z możliwością wystąpienia szeregu negatywnych zjawisk w przypadku częściowej lub całkowitej redukcji zatrudnienia;
- Ryzyko zewnętrzne, związane z krajowymi lub międzynarodowymi uwarunkowaniami politycznymi i gospodarczymi;
- Zdominowanie profilu gospodarczego gminy przez przemysł ciężki, z dużym wpływem nie tylko na lokalny rynek pracy, ale także na szereg innych aspektów (np. wizerunkowych, środowiskowych);
- Potencjał do kreowania pozytywnego wizerunku inwestycyjnego gminy, z wykorzystaniem wiodących firm jako „motorów napędowych” takiej strategii;
- Duża konkurencja pod względem atrakcyjności inwestycyjnej sąsiednich jednostek oraz Krakowa i miast górnośląskich;
- Scalanie, przygotowanie i udostępnienie terenów inwestycyjnych, z koniecznością poniesienia nakładów na takie przygotowanie;
- Korzystna sytuacja na lokalnym rynku pracy w krótkim okresie – spadająca liczba bezrobotnych, zahamowanie większości negatywnych trendów w strukturze bezrobocia;
- Ryzyko wystąpienia szeregu negatywnych konsekwencji dla lokalnego rynku pracy w związku z pandemią COVID-19.

Wyzwania:

- Opracowanie wariantów nowego profilu gospodarczego Libiąża w perspektywie transformacji energetycznej;
- Łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu;
- Efektywne wykorzystanie środków z nowej perspektywy unijnej, w tym środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, Funduszu Modernizacyjnego, KPO;
- Skuteczna promocja gospodarcza i inwestycyjna, w oparciu o największe przedsiębiorstwa działające na terenie jednostki;
- Stymulowanie powstawania nowych MŚP jako przeciwwagi w gospodarce lokalnej dla dużych zakładów przemysłowych;
- Reindustrializacja – przechodzenie od gałęzi kapitałochłonnych do intelektualnie intensywnych;
- Wsparcie przedsiębiorstw z terenu gminy oraz promocja ich produktów i usług;
- Dostosowanie programów aktywizacyjnych do zmieniającej się struktury wiekowej i demograficznych trendów wśród libiąskich mieszkańców, a także skutków pandemii koronawirusa;
- Zintegrowanie działań na rzecz osób bezrobotnych z działaniami pomocowymi na rzecz podmiotów gospodarczych;
- Współpraca samorządu, placówek oświatowych i pracodawców w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, wspierania polityki

	<p>zatrudnienia oraz dopasowania polityki kształcenia do wymagań rynku pracy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja procesów rewitalizacyjnych; • Zminimalizowanie negatywnych skutków pandemii COVID-19 dla libiąskich przedsiębiorców oraz pracowników, wypracowanie mechanizmów reagowania na podobne wydarzenia w przyszłości.
--	---

d) Uwarunkowania infrastrukturalne

Gmina posiada nowoczesną zmodernizowaną sieć dróg oraz rond usprawniających komunikację kołową, mimo braku obwodnicy. Dysponuje także bogatą liczbą miejsc parkingowych, usytuowanych w ramach osiedli oraz przy najważniejszych obiektach użyteczności publicznej.

W zakresie dostępu do podstawowej infrastruktury sieciowej, bezpośrednio wpływającej na jakość życia oraz atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną, najlepsza sytuacja występuje w przypadku wodociągów. Według danych na rok 2019 przyłącza wodociągowe posiadają niemalże wszystkie budynki mieszkalne w gminie. Według danych gromadzonych przez GUS także liczba mieszkańców jednostki, korzystających z wodociągu, sięga poziomu 100%. Warto przy tym podkreślić, że rezultaty te wyróżniały gminę Libiąż w skali powiatu.

Rysunek 5. Odsetek [%] mieszkańców gmin powiatu chrzanowskiego posiadających dostęp do wodociągu w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Dane statystyczne wykazują jednak deficyty na obszarze analizowanej jednostki w dostępie do sieci kanalizacyjnej. W 2019 r. skanalizowanych było niewiele ponad 28% budynków mieszkalnych w gminie, co przekładało się na dostęp do kanalizacji dla 61,2% mieszkańców. Dla porównania, średnia powiatowa wynosiła 66,9%, a jednostka przodująca w zestawieniu – gmina Chrzanów – osiągnęła rezultat na poziomie 82,8% mieszkańców. W miejscach pozbawionych dostępu do kanalizacji stosowane są rozwiązania alternatywne – m.in. gmina rokrocznie udziela dotacji do budowy przydomowych ekologicznych oczyszczalni ścieków.

Rysunek 6. Odsetek [%] mieszkańców gmin powiatu chrzanowskiego posiadających dostęp do kanalizacji w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Także w przypadku dostępu do sieci gazowej – co szczególnie ważne z punktu widzenia wdrażania procesów likwidacji kotłów węglowych i ograniczania tzw. „niskiej emisji” – gmina Libiąż notuje wyniki przeciętne na tle pozostałych gmin powiatu. Dostęp do sieci gazowej w 2019 r. posiadało 65,9% mieszkańców. Stanowi to kontrast zwłaszcza w zestawieniu z gminami: Alwernia, Chrzanów i Trzebinia, gdzie wartość analogicznego parametru oscyluje wokół poziomu 75%. Na terenie gminy Libiąż nie ma GPZ (głównego punktu zasilania) – najbliższe są ulokowane w Chrzanowie oraz w Chełmku. Ma to istotne znaczenie dla rozwoju rynku prosumentów oraz sukcesu inwestowania w OZE i zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego gminy.

Konsekwencje:

- Obniżenie jakości życia mieszkańców gminy oraz spadek jej atrakcyjności osiedleńczej ze względu na utrudniony dostęp do infrastruktury sieciowej;
- Możliwy wpływ na obniżenie atrakcyjności inwestycyjnej jednostki, wynikający z braku dostępu do mediów na niektórych jej obszarach;
- Negatywne konsekwencje dla środowiska naturalnego, wynikające z braku dostępu do infrastruktury;
- Utrudniona walka z zanieczyszczeniami powietrza związanymi z tzw. „niską emisją” (smog);
- Utrudnione działania we wdrażaniu OZE oraz rozwoju rynku prosumenckiego.

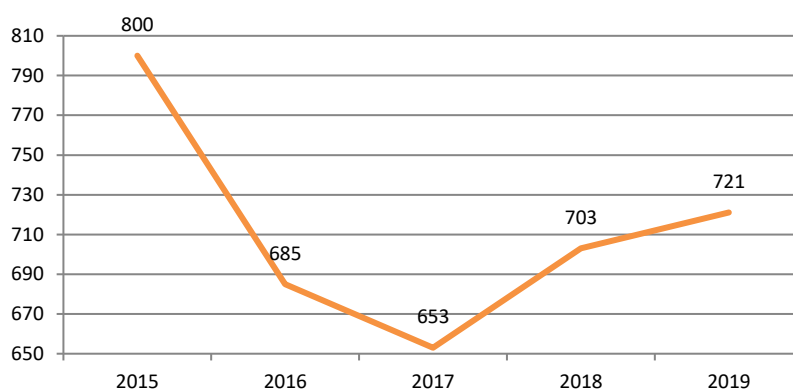
Wyzwania:

- Utrzymanie posiadanej infrastruktury w odpowiednim stanie technicznym i dostarczanie usług publicznych w tym zakresie na zadowalającym poziomie;
- Konsekwentne prowadzenie polityki infrastrukturalnej, umożliwiającej usuwanie braków w dostępie do sieci gazowej, elektrycznej czy kanalizacyjnej, w tym w kontekście potrzeb społeczno-gospodarczych, jak i ochrony środowiska;
- Rozwój i modernizacja energetycznej sieci dystrybucyjnej, tworzenie magazynów energii;
- Zintegrowanie polityki w obszarze infrastruktury technicznej z działaniami dotyczącymi rozwoju rynku prosumenckiego i deweloperskiego;
- Wykorzystanie krytej pływalni na os. „Flagówka” jako magnesu przyciągającego nowe inwestycje w centrum miasta.

e) Uwarunkowania polityki społecznej i bezpieczeństwa

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu z ostatnich lat pokazują, że zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej na terenie analizowanej jednostki malało, choć nie był to spadek jednostajny. Liczba osób, do których kierowano wsparcie na przestrzeni lat 2015-2019, nieznacznie spadła (z 800 do 721), należy jednak zauważyć, że dwa ostatnie lata tego okresu charakteryzował wzrost – co jest zjawiskiem o tyle niepokojącym, że w 2018 i 2019 r. obowiązywał już program „Rodzina 500+”, który w większości jednostek w kraju spowodował znaczne zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej. Inne negatywne trendy zdiagnozowane na podstawie danych przekazanych przez OPS Libiąż za okres 2015-2019 wskazują na wzrost (w ujęciu bezwzględny) liczby odbiorców pomocy społecznej w wieku poprodukcyjnym (z 33 do 53 w przypadku mężczyzn oraz z 95 do 129 w gronie kobiet). Maleje natomiast liczba osób poniżej 18 roku życia, którym udzielane są świadczenia.

Wykres 2. Liczba beneficjentów pomocy społecznej w gminie Libiąż w latach 2015-2019.

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o dane OPS Libiąż

Zarówno w 2015, jak i w 2019 r., najwięcej rodzin korzystających z pomocy społecznej było dotkniętych ciężką lub długotrwałą chorobą (odpowiednio 301 i 332 przypadki). Drugim z kolei powodem udzielania pomocy była niepełnosprawność (272 i 295), trzecim – ubóstwo (241 i 197), a czwartym bezrobocie (219 i 151). Zauważalne spadki w dwóch ostatnich kategoriach są przypuszczalnie efektem splotu zjawisk: generalnej poprawy sytuacji ekonomicznej w kraju oraz działań podejmowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie i gminę Libiąż, służących aktywizacji osób bezrobotnych. Jednocześnie należy zakładać, że pandemia koronawirusa i wynikające z niej konsekwencje ekonomiczne spowodują poważne, nie dające się w pełni przewidzieć w obecnym momencie zaburzenie statystyk, objawiające się przede wszystkim wzrostem liczby udzielanych świadczeń. Drugą składową większego zapotrzebowania na wsparcie społeczne może okazać się wykazany wcześniej wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym.

Na terenie gminy w 2019 r. działały 4 przychodnie – co warto podkreślić każda miejscowość ją tworząca posiadała swoją przychodnię lub co najmniej filię. Dodatkowo bliskość oraz dobra dostępność komunikacyjna do większych ośrodków miejskich (Oświęcim, Chrzanów z tamtejszym szpitalem powiatowym, Trzebinia, Kraków oraz miast konurbacji górnośląskiej) pozwala przypuszczać, że dostęp do rozmaitych usług medycznych dla mieszkańców gminy Libiąż jest dobry. Z drugiej strony problemy, jakie przypuszczalnie trapią placówki ochrony zdrowia z terenu gminy, stanowią odbicie tych zdiagnozowanych w skali całego kraju – najistotniejsze z nich obejmują niedobory w kadrze medycznej, jej starzenie się czy też długi czas oczekiwania na konsultacje u specjalistów. Należy mieć także na uwadze, że problemy te dodatkowo pogłębiła pandemia koronawirusa. Możliwości podjęcia

skutecznych działań naprawczych przez gminę w tym zakresie są ograniczone ze względu na jej kompetencje, jednak nie powinno to wykluczać aktywności zmierzającej do szeroko pojętej poprawy stanu zdrowia mieszkańców, np. za sprawą realizacji programów profilaktycznych, prozdrowotnych, czy aktywizujących ruchowo.

W zakresie danych dotyczących bezpieczeństwa publicznego uwagę zwraca przede wszystkim gwałtowny wzrost liczby kolizji drogowych. W 2015 r. odnotowano ich 11, a w 2019 r. aż 143. Znaczący wzrost odnotowano również w przypadku liczby zdarzeń z udziałem nietrzeźwych kierowców. Pozwala to na stwierdzenie, że zapewnienie bezpieczeństwa w ruchu drogowym staje się jednym z największych wyzwań w zakresie bezpieczeństwa publicznego w gminie. Tematyka ta wymaga zapewne dodatkowych analiz, zmierzających do szczegółowego zdiagnozowania najistotniejszych obszarów problemowych i określenia metod ich rozwiązania. Wydaje się jednak, że kluczowe znaczenie dla poprawy sytuacji ma wyprowadzenie ruchu tranzytowego (w ciągu DW 933 – ulice Oświęcimska i Chrzanowska) z centrum Libiąża – tym bardziej, że jest to najkrótsza trasa łącząca Oświęcim z Trzebiną, Chrzanowem i tamtejszymi węzłami na autostradzie A4.

Konsekwencje:

- Dobra dostępność do opieki zdrowotnej i usług medycznych, w tym specjalistycznej, wpływająca m.in. na atrakcyjność osiedleńczą jednostki;
- Malejąca liczba osób pobierających świadczenia pomocy społecznej, przy jednoczesnym współistnieniu niepokojących trendów (np. rosnąca liczba wspieranych osób w wieku poprodukcyjnym, długotrwałe uzależnienie od pomocy);
- Perspektywa nieuniknionego wzrostu zapotrzebowania na pomoc społeczną oraz opiekę zdrowotną, w tym na usługi specjalistyczne, związanego z pandemią koronawirusa oraz ze zmianami w strukturze demograficznej;
- Znaczący problem w zakresie niepełnosprawności – wysoka pozycja tego problemu społecznego w kategoryzacji świadczeń pomocy społecznej ze względu na powód jej udzielania;
- Skuteczne ograniczenie przestępczości na obszarze gminy – wzrost poziomu bezpieczeństwa;
- Zagrożenie związane z ruchem drogowym, w tym przypuszczalnie wskutek prowadzenia ruchu tranzytowego przez centra miejscowości (Libiąż, Żarki).

Wyzwania:

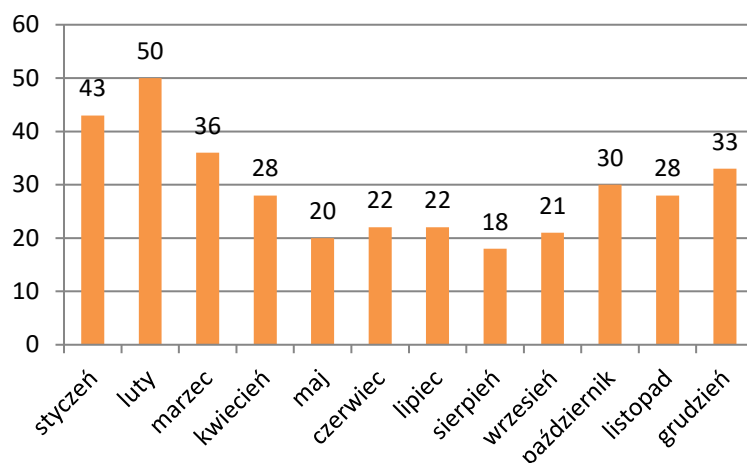
- Uwzględnienie w programowaniu polityki gminnej negatywnych skutków pandemii COVID-19 (m.in. zamykanie firm, wzrost bezrobocia oraz spadek zamożności mieszkańców Libiąża) i wypracowanie mechanizmów ich łagodzenia;
- Bieżące reagowanie z aktualizacją oferty pomocy społecznej w kontekście zmian demograficznych oraz gospodarczych zachodzących w gminie Libiąż;
- Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i instytucjami publicznymi w zakresie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym;
- Wprowadzenie skutecznych działań edukacyjnych upowszechniających zagrożenia w ruchu drogowym;
- Wzrost dostępności do szeroko pojętej służby zdrowia;
- Rozbudowa zintegrowanych ścieżek rowerowych i pieszych;
- Kontynuowanie polityki wielowymiarowego wsparcia seniorów.

f) Uwarunkowania środowiskowe

Pomimo dość specyficznego położenia, w otoczeniu lasów, gmina Libiąż nie posiada na swoim terenie obszarów prawnie chronionych, takich jak rezerваты przyrody czy parki krajobrazowe, co odróżnia ją od pozostałych jednostek powiatu chrzanowskiego. Jednocześnie przemysłowy charakter gminy, determinowany przeszło stuletnim okresem funkcjonowania ZG „Janina”, przekłada się na wysoki stopień degradacji oraz dalszego zagrożenia środowiska naturalnego. Charakterystycznym elementem krajobrazu gminy są, typowe dla terenów poprzemysłowych, hałdy i osadniki oraz zapadliska terenu. Do katalogu negatywnych zjawisk, związanych z eksploatacją kopalni, zaliczyć należy także hałas, wstrząsy i drgania, jak również wyprowadzanie zanieczyszczonych wód kopalnianych do cieków wodnych płynących przez gminę. Wszystko to sprawia, że działalność z zakresu ochrony środowiska – w tym także rekultywacji i nadawania nowych funkcji obszarom poprzemysłowym – winna stanowić jeden z priorytetów polityki gminy na najbliższe lata.

Drugim znaczącym zagrożeniem dla środowiska naturalnego na terenie analizowanej jednostki jest zanieczyszczenie powietrza, przede wszystkim pochodzące z zakładów przemysłowych oraz z tzw. „niskiej emisji”. Dane pokazują, że największe stężenia szkodliwych dla zdrowia pyłów PM10 i PM2,5 występują w miesiącach zimowych, co ma bezpośredni związek z używaniem nieekologicznych pieców i kotłów węglowych do ogrzewania budynków mieszkalnych. Zjawisko to jest powszechne na terenie całej Małopolski, co z jednej strony podkreśla skalę problemu, ale z drugiej daje nadzieję na powstanie i wdrożenie mechanizmów naprawczych nie ograniczających się do jednej gminy czy powiatu. Intensyfikacja działań konieczna jest także w kierunku ochrony gleb, które ulegają zanieczyszczeniu metalami ciężkimi, a powierzchnia ziemi jest zdegradowana poprzez niekontrolowane w przeszłości składowiska odpadów przemysłowych i komunalnych.

Wykres 3. Stężenie pyłu zawieszonego PM10 w gminie Libiąż w 2019 r. [$\mu\text{g}/\text{m}^3$].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pomiarowych ze stacji Trzebinia

W zakresie gospodarki odpadami w gminie Libiąż wyróżnia się dość wysoka wartość wskaźnika produkowanej ilości odpadów w przeliczeniu na mieszkańca (0,44 t w 2019 r., wobec 0,36 t i 0,32 t dla, odpowiednio, całego powiatu i województwa). W tym samym roku odsetek odpadów zebranych selektywnie w ogólnej liczbie odpadów wyniósł niespełna 22% – pomimo odnotowanego wzrostu w ostatnim okresie to mniej niż w pozostałych gminach powiatu chrzanowskiego, a także w całym województwie (33,2% w 2019 r.).

W przypadku gminy Libiąż szczególna dbałość o zasoby środowiska naturalnego jest ważna z dwójakiego powodu – poza wspomnianym daleko posuniętym stopniem jego degradacji wydaje się, że jedną z istotniejszych szans rozwojowych jednostki jest oferta nastawiona na wypoczynek, sport i rekreację. Bogata oferta aktywnego spędzania czasu wolnego, w atrakcyjnym, zielonym i błękitnym otoczeniu stawów, promocja libiąskiej winnicy i gminnych pasiek staje się jedną z kluczowych potrzeb społecznych i jednocześnie szans rozwojowych. Odpowiednio opracowana oferta może stanowić magnes nie tylko dla nowych mieszkańców, ale również dla tzw. turystów weekendowych, w szczególności zamieszkujących sąsiednie gminy i powiaty. Samorząd gminny sukcesywnie wdraża te działania, czego efektem jest dość dobrze rozwinięta infrastruktura służąca aktywnemu wypoczynkowi (w tym budowana kryta pływalnia na os. „Flagówka”), ale w obliczu konkurencyjnych ofert innych jednostek, także w Małopolsce Zachodniej, konieczna jest kontynuacja i intensyfikacja podjętych działań. Należy pamiętać o uwzględnieniu w ofercie potrzeb i możliwości całych rodzin oraz wzrastającej liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym.

Konsekwencje:

- Wysoki stopień degradacji środowiska naturalnego oraz wysokie ryzyko pogłębienia się tego procesu;
- Obniżenie komfortu życia mieszkańców i spadek atrakcyjności osiedleńczej związany z zagrożeniami środowiskowymi;
- Konieczność wyłączenia z użytku części terenów inwestycyjnych ze względu na szkody związane z eksploatacją kopalni;
- Niski poziom recyklingu wśród mieszkańców gminy i konieczność ponoszenia znaczących wydatków na segregację śmieci;
- Niewielka atrakcyjność turystyczna i krajoznawcza gminy – przede wszystkim w zestawieniu z zabytkami i atrakcjami gmin ościennych (np. Oświęcim, Babice);
- Bardzo duży potencjał w zakresie miejsc i obiektów rekreacji oraz aktywnego wypoczynku.

Wyzwania:

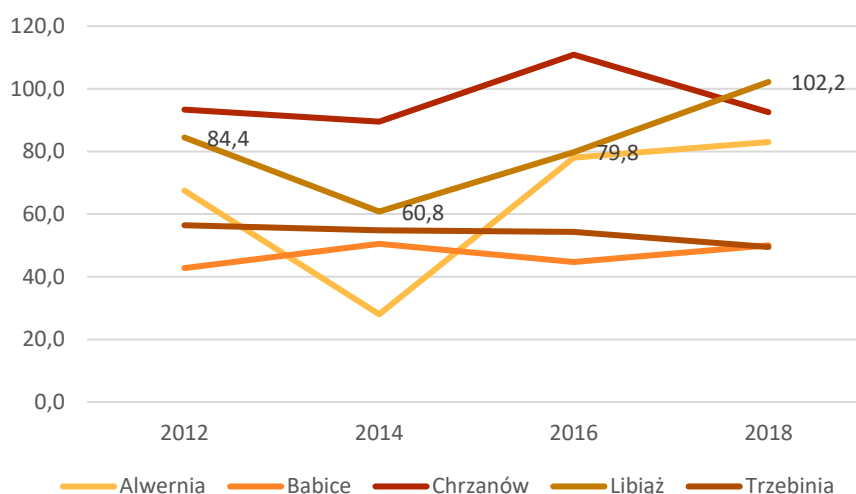
- Podejmowanie działań na rzecz minimalizacji negatywnych skutków działalności przemysłowej związanej z wydobyciem surowców;
- Wspieranie likwidacji prywatnych kotłów i pieców węglowych, wypracowanie mechanizmów sprzyjających ich wymianie na ekologiczne metody ogrzewania budynków mieszkalnych;
- Opracowanie i wdrożenie strategii promocyjnej, umożliwiającej konsekwentne budowanie wizerunku „zielonej gminy”;
- Budowa atrakcyjnej i rozwijającej oferty spędzania czasu wolnego;
- Wdrażanie programów edukacyjnych ukierunkowanych na podniesienie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców gminy (np. upowszechnianie idei GOZ, innowacyjnych technologii energooszczędnych, zalet segregacji śmieci oraz skuteczne zachęcanie mieszkańców do recyklingu);
- Nawiązywanie współpracy z innymi podmiotami (samorządy lokalne, prywatne przedsiębiorstwa, instytucje szczebla centralnego) w zakresie poprawy stanu i ochrony środowiska.

g) Uwarunkowania społeczno-kulturalne

Wśród szeregu wskaźników, możliwych do analizowania w kontekście oceny poziomu rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, na pierwszy plan wysuwa się frekwencja wyborcza. Ta w ostatnich kilku latach w gminie Libiąż była zbliżona do notowanej w całym powiecie i województwie – niezależnie od tego, czy głosowano w wyborach lokalnych, czy wybierano przedstawicieli do Sejmu i Senatu RP. Warto zauważyć, że w okresie 2014-2019 frekwencja wyborcza w gminie Libiąż systematycznie rosła, osiągając w ostatnich analizowanych wyborach, do Sejmu RP w 2019 r., poziom 64%.

Analiza dotycząca liczebności organizacji pozarządowych w gminie Libiąż w przeliczeniu na 1000 osób wykazała gorszą pozycję analizowanej jednostki w stosunku do pozostałych gmin powiatu – w 2019 r. wartość wskaźnika wynosiła 2,10 - podczas gdy wszędzie indziej przekraczała wartość 3,0. Wynik Libiąża jest niższy od średniej powiatowej (3,03) oraz wojewódzkiej (3,87). Wartości wskazanych wskaźników należy jednak traktować co najwyżej pomocniczo – obejmują one bowiem jedynie liczbę organizacji, a nie ich skuteczność działania czy faktyczną wartość dodaną, jakie te podmioty wnoszą w życie społeczno-gospodarcze gminy. Analiza kondycji III sektora winna być zatem odpowiednio uzupełniona, przede wszystkim o obserwacje i opinie władz samorządowych oraz mieszkańców jednostki.

Wykres 4. Liczba ćwiczących w przeliczeniu na jeden klub sportowy w gminach powiatu chrzanowskiego w okresie 2014-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W 2019 r. na terenie gminy Libiąż swoją siedzibę miało 8 klubów sportowych (o 3 więcej niż w 2014 r.). W ślad za wzrostem dostępności oferty sportowej, zwiększyła się, i to aż o 100% (do 613), liczba członków tychże klubów. Dowodem na ponadprzeciętne zainteresowanie sportem pośród libiąskiej społeczności może być fakt, że chociaż w Trzebini działa dwukrotnie więcej klubów sportowych, to liczba ich członków jest mniejsza niż w Libiążu (594 wobec 613). Miarodajnym wskaźnikiem potwierdzającym powyższą tezę jest też przeliczenie liczby ćwiczących na jeden klub. W 2014 r. w Libiążu było to 60,8 (był to drugi wynik po Chrzanowie 89,5), dla porównania średnia powiatowa wynosiła 67,3, a regionalna 72,8. W 2018 r. wskaźnik wyniósł już 102,2 osoby przypadające na jeden klub, co okazało się najwyższym rezultatem i jednocześnie jednym z najdynamiczniejszych przyrostów. Chociaż wskaźnik ten jest równie zawodny jak opisany wcześniej dotyczący organizacji pozarządowych, wydaje się on potwierdzać efekty, jakie w analizowanej jednostce przyniosła silna orientacja na sport i rekreację.

Według danych BDL GUS, za sprawą libiąskich instytucji kulturalnych w 2019 r. odbyło się 213 wydarzeń, które zgromadziły 2 382 osoby. Najwięcej imprez w powiecie odbywa się w Trzebini 712), ale największą liczbę uczestników przyciągają wydarzenia w Chrzanowie (130 868 osób)

Na terenie gminy Libiąż funkcjonują 3 żłobki, które łącznie dysponują 70 miejscami, co zaspokaja zapotrzebowanie na opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3. Stanem na koniec 2019 r. na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat w gminie było 896 przedszkolaków. Na jedno miejsce w przedszkolu przypadało 0,77 dziecka w wieku 3-5 lat. Rodzice oraz opiekunowie mogli posłać swoich podopiecznych do jednej z 7 szkół podstawowych działających na terenie gminy Libiąż. Na stałym poziomie utrzymywał się również przeciętny stan liczebny w klasach szkół podstawowych. W 2019 r. wskaźnik ten wyniósł 19 uczniów na 1 oddział w porównaniu z 20 uczącymi się w 2015 r. Wynik odnotowany w gminie Libiąż nie różnił się znacząco od wyników pozostałych gmin, wahających się w przedziale od 15 do 17 uczniów. Średnia wojewódzka wyniosła 16. Najbardziej miarodajnym wskaźnikiem poziomu nauczania wydaje się analiza rezultatów ogólnopolskich egzaminów – ósmoklasisty (2019) oraz gimnazjalnych (2015-2019). Pod tym względem uczniowie z gminy Libiąż wypadali średnio w stosunku do rówieśników z pozostałych gmin powiatu chrzanowskiego.

Konsekwencje:

- Silna legitymizacja lokalnych władz wynikająca z satysfakcjonującej frekwencji w samorządowych elekcjach;
- Wzrost zaangażowania mieszkańców w wybory – zarówno ogólnopolskie, jak i samorządowe;
- Relatywnie słaba oddolna samoorganizacja mieszkańców z jednoczesnym potencjałem w tej dziedzinie;
- Duże znaczenie sportu i rekreacji dla mieszkańców gminy, potwierdzające słuszność rozwijania oferty oraz budowania promocji jednostki w oparciu o zdrowy styl życia;
- Efektywna współpraca z lokalnymi klubami sportowymi oraz kołami emerytów i ciekawa oferta UTW;
- Bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura żłobków, przedszkolno-szkolna, dająca komfort rodzicom oraz opiekunom, pozwalająca na pogodzenie rodzicielstwa z obowiązkami zawodowymi;
- Ewentualna potrzeba zmian w lokalnym systemie oświatowym, związana ze zmianami w demografii jednostki;
- Przeciętne wyniki ogólnopolskich egzaminów odnotowane przez uczniów z terenu gminy.

Wyzwania:

- Wykorzystanie potencjału płynącego z zasobów kapitału społecznego i organizacyjnego mieszkańców gminy;
- Wypracowanie efektywnych narzędzi aktywizujących społeczność lokalną do zakładania organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych i inicjatyw lokalnych;
- Dalszy rozwój wieloletniego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- Włączenie placówek kultury i organizacji pozarządowych w tworzenie oraz rozwój oferty spędzania wolnego czasu, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży;
- Program wyszukiwania sportowych talentów i wspierania uzdolnionej młodzieży;
- Kontynuacja działań zmierzających do kształtowania wizerunku gminy Libiąż jako przyjaznej aktywnemu stylowi życia (promocja poprzez sport, rekreację i wypoczynek);
- Zarządzanie placówkami przedszkolno-szkolnymi w kontekście widocznych zmian demograficznych i rosnących kosztów;
- Dostosowanie gminnych wydatków na oświatę w kontekście mniejszych wpływów do gminnego budżetu w związku z możliwą recesją;
- Kontynuowanie działań służących podniesieniu jakości i poziomu nauczania zwłaszcza w obliczu wyzwań cywilizacyjnych.

h) Uwarunkowania finansowe

Ostatnie pięciolecie w przypadku budżetu gminy Libiąż charakteryzowało się wzrostem poziomu dochodów i wydatków – zarówno w ujęciu bezwzględnym, jak i w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Osiągnięta w 2019 r. kwota dochodów 96,1 mln zł była o 56,6% wyższa niż w 2015 r. i wzrost ten był jednym z wyższych spośród gmin powiatu chrzanowskiego. Poziom dochodów przypadający na jednego mieszkańca gminy, który w 2019 r. wynosił 4 298,31 zł, był z kolei jednym z niższych wśród jednostek tworzących powiat chrzanowski. W tym samym roku gmina Libiąż wydała blisko 96,4 mln zł. Dynamika wzrostu wydatków w ostatnich kilku latach sięgnęła poziomu 69,4% i była, podobnie jak w przypadku dochodów, najwyższa spośród gmin powiatu. Wydane w 2019 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca 4 447,02 zł plasowało gminę Libiąż na czele wewnątrzpowiatowego zestawienia. Warto zaznaczyć, że w 2019 r. w analizowanej jednostce niespełna 17% wydatków stanowiły te związane z inwestycjami.

W 2015 r. największą pozycję dochodów gminy Libiąż stanowiła pozycja „Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej”, przynosząca 34 506 839,56 zł, tj. 56,2% ogółu dochodów. W 2019 r. znaczenie tej pozycji zmniejszyło się do 46,8%, mimo nominalnego wzrostu samej kwoty (do 45 026 443,42 zł). Taka zmiana wiąże się z pojawieniem się nowej kategorii – „Rodzina”, na którą samorząd gminny otrzymał w 2019 r. od władz centralnych 23 201 527,82 zł na obsługę programu „Rodzina 500+”. Kwota ta stanowiła 24,1% ogółu dochodów w 2019 r. Drugie miejsce w 2015 r. (22,5%) i trzecie w 2019 r. (16,6%) stanowiła pozycja „Różne rozliczenia”.

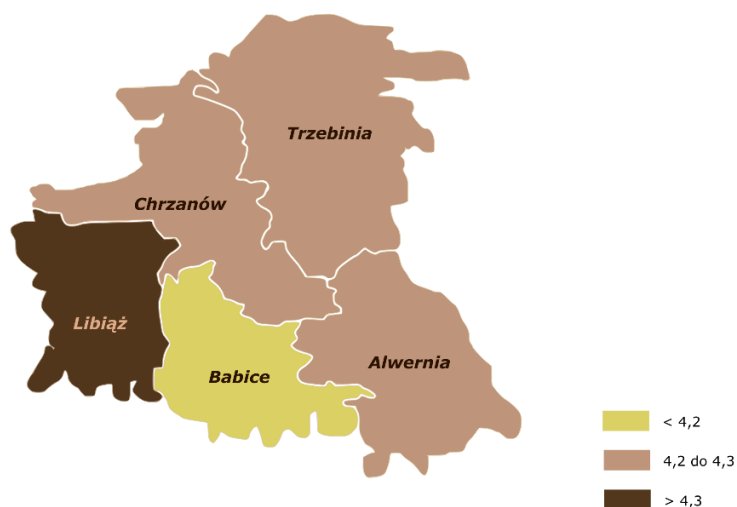
Rysunek 7. Dochody budżetów gmin powiatu chrzanowskiego [w tys. zł] w przeliczeniu na mieszkańca w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

Rysunek 8. Wydatki budżetów gmin powiatu chrzanowskiego [w tys. zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W oparciu o dane udostępniane przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Krakowie można stwierdzić, że wysoki poziom zadłużenia gminy Libiąż na koniec 2019 r. idzie w parze z wysokim wskaźnikiem wydatków inwestycyjnych i odważną polityką rozwojową.

Konsekwencje:

- Śmiała polityka budżetowa, realizująca złożone cele rozwojowe;
- Przewaga wydatków nad dochodami, wysoki poziom dochodów i wydatków gminy Libiąż w zestawieniu z pozostałymi gminami powiatu chrzanowskiego;
- Wysoki poziom zadłużenia gminy Libiąż, będący efektem odważnej polityki finansowej i inwestycyjnej;
- Duże uzależnienie gminnego budżetu od udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych, co w wypadku recesji może negatywnie wpłynąć na poziom dochodów;
- Duża sprawność w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych.

Wyzwania:

- Nowelizacja i dopasowanie budżetu do nowej rzeczywistości gospodarczej, będącej efektem pandemii COVID-19;
- Optymalizacja wydatków gminy przy jednoczesnym podniesieniu poziomu dochodów;
- Efektywne wydatkowanie środków publicznych, rozumiane m.in. jako generowanie oszczędności bez obniżenia dostępności lub jakości usług publicznych;
- Efektywność w zakresie realizacji inwestycji finansowanych ze środków zewnętrznych w nowej perspektywie programowania UE;
- Partycypacyjne mechanizmy wydatkowania niektórych środków;
- Bieżące i strategiczne zarządzanie zadłużeniem gminy.

Analiza strategiczna (SWOT) gminy Libiąż

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnostycznych. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Polega na grupowaniu czynników odnoszących się do gminnej polityki społecznej na cztery kategorie, nazwane z j. ang.: *strengths* – mocne strony, *weaknesses* – słabe strony, *opportunities* – szanse i *threats* – zagrożenia.

Tabela 1. Wyniki analizy SWOT dla gminy Libiąż.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
UWARUNKOWANIA LOKALIZACYJNE I KOMUNIKACYJNE	
<ul style="list-style-type: none"> • Dobra lokalizacja względem krajowych i regionalnych ośrodków wzrostu (m.in. dostęp do rynku zbytu, wiedzy i technologii, pracy, edukacji i innych usług publicznych): <ul style="list-style-type: none"> ○ konurbacji górnośląskiej i aglomeracji krakowskiej, ○ Oświęcimia i Chrzanowa (centralnych ośrodków miejskich subregionu Małopolski Zachodniej). • Dostępność komunikacyjna gminy do: <ul style="list-style-type: none"> ○ szlaków komunikacyjnych (autostrada A4, przecięcie tras Oświęcim-Chrzanów oraz Tychy-Chełmek-Alwernia-Kraków), ○ szlaków kolejowych (trasa Oświęcim – Libiąż – Chrzanów – Trzebinia – Kraków oraz bliskie położenie międzynarodowego węzła kolejowego w Trzebini), ○ dwóch portów lotniczych (Balice w Krakowie i Pyrzowice w Katowicach). • Rozbudowana sieć komunikacji miejskiej umożliwiającej połączenie z Chrzanowem, Trzebinia, Chełmką, Żarkami, Gromcem, a także Krakowem, połączenia w kierunku Krakowa oraz Katowic (z pobliskiego Chrzanowa). • Zmodernizowana przestrzeń wokół dworca PKP w Libiążu (m.in. wybudowanie parkingu P&R, biletomat MKA). • Obecność szlaków na terenie gminy: 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak obwodnicy odciążającej ruch tranzytowy przebiegający przez środek Libiąża. • Ograniczona atrakcyjność lokacyjna biznesu w związku z brakami planów zagospodarowania przestrzennego (zaledwie 3,1% powierzchni pokrytych planami na koniec 2019 r.). • Ryzyko powodziowe oraz występowanie podtopień w związku z położeniem w dolinie Wisły i na terenach górniczych. • Degradacja powierzchni w wyniku działalności górniczej (osiadanie gruntu, zmiana stosunków wodnych) i przemysłowej. • Posiadanie terenów inwestycyjnych, które nie są własnością gminy (RUCH II). • Tereny zagrożone szkodami górniczymi. • Lokalizacja terenów potencjalnych odkrywek archeologicznych narzucających ramy dla interwencji przestrzennej (Żarki, rejony wzgórz Grodzisko, Strzałba).

<ul style="list-style-type: none"> ○ pieszych: zielony lokalny i czerwony (Oświęcim-Babice) oraz zielony (woj. śląskie – Stawy Belnik, Jaworzno-Byczyna), ○ rowerowych: czerwony, zielony lokalny, niebieski, czarny oraz zielony (fragment okrężnego szlaku gminy Chrzanów) i Wiślana Trasa Rowerowa. ○ międzynarodowych: zielony Greenway (Kraków-Morawy-Wiedeń) i Eurovelo R 4 (Roscoff, Bretonia, Francja – Kijów, Ukraina). <ul style="list-style-type: none"> • Zmodernizowana linia wałów przeciwpowodziowych na Wiśle. • Prace nad planami zagospodarowania przestrzennego dla terenów na północ od DW 933 i DW 780 oraz południowej części Libiąża. • Rozwinięta, zmodernizowana infrastruktura drogowa i komunikacyjna (w tym dzięki współpracy z samorządem wojewódzkim i powiatowym), duża liczba miejsc parkingowych, usytuowanych w ramach osiedli oraz przy najważniejszych obiektach użyteczności publicznej. 	
<p>DEMOGRAFIA, USŁUGI I KAPITAŁ SPOŁECZNY</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Postępująca modernizacja przestrzeni publicznej w Libiążu w wyniku realizacji projektów rewitalizacyjnych. • Brak problemu z dostępem do wodociągu (zabezpieczone potrzeby wszystkich mieszkańców gminy). • Bogata oferta rekreacyjno-sportowa i wypoczynku rodzinnego na terenie gminy Libiąż. • Aktywne kluby sportowe, bardzo wysoki odsetek osób uprawiających sport w przeliczeniu na 1 klub sportowy (wynik znacznie wyższy od średniej powiatowej i wojewódzkiej). • Dobra dostępność do opieki zdrowotnej i usług medycznych. • Wysoki poziom organizowanej pomocy społecznej na terenie gminy: <ul style="list-style-type: none"> ○ szeroka oferta wsparcia i pomocy (innovacyjne metody pracy w pomocy społecznej – trener 	<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie niska atrakcyjność osiedleńcza w stosunku do pozostałych gmin powiatu chrzanowskiego (niewielki odsetek pozwoleń na budowę i zaakceptowanych zgłoszeń w ostatnich latach). • Niekorzystny bilans demograficzny utrzymujący się od lat, choć wciąż lepszy na tle statystyk pozostałych gmin w powiecie: <ul style="list-style-type: none"> ○ powolny, sukcesywny spadek liczby mieszkańców w ostatnich latach, ○ wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym, ○ ujemny przyrost naturalny w ostatnich latach, ○ ujemne saldo migracji, ○ prognozy wskazujące na pogłębianie się niekorzystnych zmian demograficznych. • Ograniczony, mniejszy niż w przypadku średniej dla powiatu, dostęp gospodarstw

<p>zatrudnienia wspieranego, asystent rodzinny, Centrum Aktywności Lokalnej),</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ współpraca z organizacjami pozarządowymi i społecznymi w zakresie wsparcia i aktywizacji osób starszych, ○ funkcjonowanie Domu Dziennego Pobytu oraz Świetlicy Środowiskowej na terenie gminy, ○ mieszkania socjalne o zadowalającym stanie technicznym, ○ doświadczenie lokalnych instytucji i organizacji w zakresie dostarczania skutecznej pomocy. <ul style="list-style-type: none"> • Integrująca i rozwijająca aktywność Libiąskiego Centrum Kultury i Miejskiej Biblioteki Publicznej (m.in. liczne zajęcia, koła i wydarzenia). • Aktywne środowisko seniorów, ciekawa oferta UTW. • Rozwijająca się współpraca międzysektorowa. • Skuteczne ograniczenie przestępczości na obszarze gminy – wzrost poziomu bezpieczeństwa. • Dobrze rozwinięta infrastruktura żłobków, przedszkolno-szkolna, dająca komfort rodzicom oraz opiekunom, pozwalająca na pogodzenie rodzicielstwa z obowiązkami zawodowymi. • Stałe podnoszenie standardu placówek oświatowych (zajęcia pozalekcyjne, pomoce naukowe, dbałość o stan techniczny budynków i pozostałej infrastruktury, tj. parkingów, placów zabaw, infrastruktury sportowej) oraz wspomaganie i stwarzanie warunków rozwoju uczniom (stypendia, nagrody, wyróżnienia, dodatkowa oferta i czas nauczyciela). • Dostępność dodatkowej pomocy w rozwoju dzieci i młodzieży (psychologa, logopedy, świetlicy środowiskowej, LCK, OPS, biblioteki oraz wolontariuszy wspierających rozwój tych instytucji). 	<p>domowych do sieci kanalizacyjnej i gazociągowej (obsługa $\frac{2}{3}$ mieszkańców).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby beneficjentów pomocy społecznej w latach 2017-2019, szczególnie wśród osób starszych (główne przyczyny przyznawania świadczeń: długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo). • Niski poziom aktywności społecznej (mierzony liczbą organizacji społecznych przypadającą na 1000 mieszkańców, wartość niższa od wartości średniej powiatowej i regionalnej). • Nie odbiegające od średnich wyniki uczniów szkół podstawowych. • Niewystarczające zasoby mieszkań socjalnych i chronionych w stosunku do zgłaszanych potrzeb. • Sieć oświetlenia zewnętrznego wymagająca modernizacji i zastosowania w większym zakresie rozwiązań energoefektywnych. • Niewystarczająca wydajność istniejących przepompowni. • Brak GPZ na terenie gminy Libiąż, konieczna modernizacja i rozwój energetycznej sieci dystrybucyjnej.
---	--

GOSPODARKA I RYNEK PRACY	
<ul style="list-style-type: none"> • Złoże węgla, dolomitów, piasków i żwirów stanowiące podstawę rozwoju przemysłu w gminie. • Obecność spółki dużych przedsiębiorstw na terenie gminy (ZG „Janina” Tauron Wydobycie S.A., „Dolomit” Sp. z o.o., „Thermoplast” Sp. z o.o., „Libet” S.A.): <ul style="list-style-type: none"> ○ miejsca pracy, ○ stabilne wynagrodzenia, ○ pośredni wpływ na rozwój strefy handlowo usługowej, ○ wpływy podatkowe, które zapewniają stabilność finansową i możliwości rozwojowe gminy, ○ umocnienie pozycji lokalnych szkół zawodowych i technicznych. • Tradycje przemysłowo-gospodarcze. • Działające instytucje otoczenia biznesu w powiecie (Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej z siedzibą w Chrzanowie, Chrzanowska Izba Gospodarcza, Punkt Informacji Funduszy Europejskich, LGD „Partnerstwo Na Jurze” w Chrzanowie). 	<ul style="list-style-type: none"> • Bardzo duża zależność lokalnego rynku pracy i biznesu od ZG „Janina” Tauron Wydobycie S.A. (zakład zatrudnia ok. 25% pracujących w gminie): <ul style="list-style-type: none"> ○ monokultura zawodowa gminy, ○ wysoki wskaźnik feminizacji bezrobocia, ○ zjawisko tzw. „młodych emerytów”. • Niski poziom przedsiębiorczości (mierzonej liczbą podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, wskaźnik gorszy niż średnia powiatowa). • Brak większych terenów inwestycyjnych w posiadaniu gminy – słaba pozycja konkurencyjna w tym zakresie wobec jednostek w regionie. • Brak instytucji wspierających biznes zlokalizowanych bezpośrednio na terenie gminy. • Spuścizna przemysłowa widoczna nie tylko w krajobrazie i środowisku, ale również układzie urbanistycznym – brak historycznie wykształconego centrum.
SFERA ŚRODOWISKOWA	
<ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja wszystkich obiektów użyteczności publicznej. • Zaplecze infrastrukturalne i atrakcyjne warunki naturalne (m.in. urozmaicona rzeźba terenu, wysoki udział terenów leśnych, liczne stawy) składające się na duży potencjał rozwoju oferty wypoczynku i rekreacji. • Regularne działania na rzecz utrzymania/poprawy stanu fauny i flory w gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Negatywny wpływ przemysłu wydobywczego na środowisko: <ul style="list-style-type: none"> ○ wysoki stopień degradacji środowiska naturalnego oraz wysokie ryzyko pogłębiania się tego procesu, ○ zanieczyszczenie wód związane m.in. ze zrzutami zasolonych wód kopalnianych do cieków wodnych na terenie gminy (głównie do Wisły poprzez potok Gromiecki), ○ lokalizacja Obiektu Unieszkodliwiania Odpadów Wydobywczych przy ul Krakowskiej i osadnik Szyjki, górniczy krajobraz gminy – hałda,

	<ul style="list-style-type: none"> ○ powstanie deformacji terenu i niecek poeksploatacyjnych na powierzchni (szkody górnicze), ○ drgania gruntu generowane w czasie prowadzenia eksploatacji górniczej pokładów węgla, ○ emisja hałasu, ○ emisja pyłu i zanieczyszczeń. ● Problem zanieczyszczenia powietrza: <ul style="list-style-type: none"> ○ problem niskiej emisji, głównie w okresie zimowym (smog), ○ większość wiatrów wiejących w gminie powoduje nanoszenie zanieczyszczeń przemysłowych (z terenów Górnośląskiego Obszaru Przemysłowego, Chrzanowa, Trzebini, Skawiny, Oświęcimia), ○ występowanie stosunkowo spokojnych wiatrów na terenie gminy, niezdolnych do wsparcia naturalnej poprawy stanu aerosanitarne. ● Koszty utrzymania nieaktywnego składowiska odpadów komunalnych, poszerzanie składowiska odpadów pogórnich oraz wciąż występujące „dzikie wysypiska”. ● Niski poziom recyklingu wśród mieszkańców gminy i konieczność ponoszenia znaczących wydatków na segregację śmieci. ● Brak obszaru chronionej przyrody lub krajobrazu w gminie. ● Słaba jakość gleb, niesprzyjająca rozwojowi rolnictwa. ● Brak istotnych zasobów dziedzictwa kulturowego na terenie gminy.
ZARZĄDZANIE I FINANSE SAMORZĄDOWE	
<ul style="list-style-type: none"> ● Silna legitymizacja lokalnych władz wynikająca z satysfakcjonującej frekwencji w wyborach samorządowych. ● Śmiała polityka budżetowa, realizująca złożone cele rozwojowe. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Wysoki poziom zadłużenia gminy ● Duże uzależnienie gminnego budżetu od udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych, co w wypadku recesji może negatywnie wpłynąć na poziom dochodów.

<ul style="list-style-type: none"> • Aktywna polityka inwestycyjna gminy (wysoki wskaźnik inwestowania - nawet do 25% wydatków budżetu). • Współpraca ze spółką skarbu państwa TAURON Wydobycie S.A. (ZG „Janina” jest jednym z trzech zakładów górniczych wchodzących w skład spółki) na rzecz realizacji lokalnych inwestycji. • Bardzo wysoki odsetek dochodów własnych w strukturze dochodów gminy Libiąż, stanowiąca o możliwościach samofinansowania inwestycji przez gminę. • Duża sprawność w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych. • Członkostwo w LGD „Partnerstwo na Jurze” w Chrzanowie. • Współpraca w ramach nowo powołanego Stowarzyszenia „Aglomeracja Chrzanowska”, Stowarzyszenia Powiatów, Miast i Gmin „Forum Małopolski Zachodniej”, Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo na Jurze” w Chrzanowie, Stowarzyszenia Gmin Górniczych w Polsce. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Kryzys gospodarczy oraz proces transformacji energetycznej jako szansa na poprawę pozycji konkurencyjnej gminy. • Współpraca i dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. Wieloletnie Ramy Finansowe Unii Europejskiej na lata 2021-2027, Europejski Fundusz Odbudowy, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, Fundusz Modernizacyjny; Polski Ład – BGK; <ul style="list-style-type: none"> ○ poprawa zewnętrznej dostępności komunikacyjnej, przekładającej się na wzrost atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej gminy (powstanie Drogi Współpracy Regionalnej, usprawniająca połączenie komunikacyjne z autostradą A4, Oświęcimiem oraz odciążająca ruch tranzytowy przez centrum Libiąża i Żarki, modernizacja połączeń kolejowych z Chrzanowem, 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak spójnej i długofalowej polityki wobec transformacji energetycznej niekorzystnie wpływający na planowanie strategiczne zakładu górniczego oraz pośrednio sytuację gminy. • Niepewna sytuacja na rynku pracy związana z globalnym regresem gospodarczym i epidemią koronawirusa nakładająca się na już wcześniej prognozowane spowolnienie gospodarcze – jako: <ul style="list-style-type: none"> ○ źródło niepewności dla inwestorów, ○ hamulec rozwojowy dla przedsiębiorstw i zakładów na terenie gminy; ○ czynnik wzrostu stopy bezrobocia i kosztów podaży usług pomocy społecznej, ○ czynnik negatywnie wpływający na sytuację budżetową gminy (zagrożenie dla stabilności budżetu

<p>Oświęcimem, Krakowem i Konurbacją Górnośląską),</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ rozwój proekologicznego transportu publicznego, ○ transformacja energetyczna, dywersyfikacja działalności gospodarczej, powstawanie nowych terenów inwestycyjnych, w tym aktywizacja gospodarcza terenów przemysłowych, stworzenie alternatywnych w stosunku do górnictwa miejsc pracy (m.in. z jednostkami samorządowymi województwa śląskiego), ○ ochrona i poprawa stanu środowiska (w tym walka ze smogiem), przywrócenie atrakcyjności i różnorodności ekosystemów gminy, ○ kontynuowanie procesu rewitalizacji miasta, ○ rozwój usług z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia oraz aktywizacji społecznej i zawodowej, ○ rozwój srebrnej ekonomii. ○ rozwój społeczeństwa cyfrowego. <ul style="list-style-type: none"> ● Współpraca międzysamorządowa, międzysektorowa i międzyorganizacyjna w ramach: Stowarzyszenia „Aglomeracja Chrzanowska”, Stowarzyszenia Powiatów, Miast i Gmin „Forum Małopolski Zachodniej”, Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo na Jurze” w Chrzanowie, Aglomeracji Współpracy Regionalnej, Stowarzyszenia Gmin Górniczych w Polsce. ● Nowe kierunki polityki państwa w odniesieniu do osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz całych rodzin – dedykowane programy i systemy finansowe. ● Moda na zdrowy i aktywny styl życia, rekreację, turystykę jednodniową oraz weekendową. ● Rozwój kultury winnej i slow life. 	<p>gminy i kontrolowanego poziomu zadłużenia, możliwa konieczność ograniczenia inwestycji oraz rozwoju usług publicznych, możliwa konieczność podniesienia opłat komunalnych itp.).</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Postępujące w niekontrolowany sposób zmiany klimatyczne, wynikające z nich anomalie pogodowe i idące za tym wzmożone zagrożenie powodziowe – pogłębiające zagrożenie ruchów terenu oraz wpływ na branże gospodarki oparte na wysokiej dostępności wody. ● Biurokracja, w tym przerost procedur związanych z pozyskiwaniem środków zewnętrznych oraz jej wpływ na poziom świadczonych usług publicznych. ● Częste zmiany prawa oraz wzrost zadań nakładanych na gminę bez jednoczesnego wzrostu nakładów finansowych na ich realizację. ● Rozciągłość oraz rosnące koszty przygotowania i realizacji inwestycji. ● Duży fiskalizm państwa – wysokie stawki podatkowe, wysokie koszty pracy. ● Rosnące koszty gospodarki odpadami. ● Konsumpcyjny styl życia, „atomizacja” życia, rozpad więzi społecznych i rodzinnych, bierność. ● Utrzymujący się problem smogu jako ważny czynnik obniżający atrakcyjność osadniczą. ● Brak zmian w polskiej służbie zdrowia (w poziomie nakładów, dostępności specjalistów na rynku, wydolności placówek służby zdrowia itd.).
--	---

<ul style="list-style-type: none">• Dostęp do wiedzy, dostępność środków finansowych oraz potencjalne partnerstwa prorozwojowe wynikające z unijnych oraz państwowych programów adaptacyjnych do zmian klimatu.• Polityczny i społeczny priorytet związany z ochroną środowiska, rozwojem OZE oraz programy rządowe i środki finansowe przeznaczone na ten cel, np. „Czyste powietrze”, „Mój Prąd”, Fundusz Modernizacyjny.• Przeciwdziałanie odpływowi ludności w wieku produkcyjnym z Libiąża poprzez zapewnienie dostępu do atrakcyjnego budownictwa mieszkaniowego.	
---	--

Źródło: Opracowanie na podstawie wniosków z diagnozy oraz dyskusji podczas warsztatu z interesariuszami lokalnymi

Wizja rozwoju gminy Libiąż w perspektywie 2030 roku

WIZJA ROZWOJU

Wizja rozwoju stanowi projekcję, opis pożądanego stanu gminy Libiąż w perspektywie roku 2030. Określa stan docelowy, do którego dążyć będą władze samorządowe i wszyscy zaangażowani partnerzy. Wskazuje ona zasadniczy kierunek wspólnie podejmowanych interwencji.

W roku 2030 gmina Libiąż w pełni korzysta ze swojego położenia względem aglomeracji krakowskiej i konurbacji śląskiej, dzięki znaczącej poprawie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej (budowa Drogi Współpracy Regionalnej) i rozwojowi transportu zbiorowego.

Transformacja w kierunku gospodarki neutralnej dla środowiska przebiega ewolucyjnie. Gmina stwarza korzystne warunki dla zakładania i rozwijania działalności gospodarczej, w tym poprzez uruchomienie dedykowanych instrumentów pomocowych oraz promocję przedsiębiorczości. Rozwijają się konkurencyjne, innowacyjne i przyjazne środowisku sektory gospodarki. W nowoczesnych strefach aktywności gospodarczej i inwestycyjnej, lokalizowanych w szczególności na terenach przemysłowych, powstają nowe atrakcyjne miejsca pracy. Pracownicy sektora górniczego oraz ich rodziny objęci są kompleksowym i kierunkowym wsparciem, które pozwala im się odnaleźć na zmieniającym się rynku pracy. Realizowane są dedykowane programy aktywizacji zawodowej kobiet. Lokalny system edukacji odpowiada na oczekiwania społeczne, zapotrzebowanie pracodawców i nowe wyzwania cywilizacyjne, uwzględniając jednocześnie zmiany demograficzne, osadnicze i technologiczne.

Prowadzone są systematyczne działania ukierunkowane na poprawę stanu środowiska oraz przywrócenie atrakcyjności i bioróżnorodności gminy. Zrealizowanych zostało szereg inwestycji w rekultywację hałd i zwalówisk oraz odtworzenie ekosystemów na terenie gminy. Zwiększyła się powierzchnia terenów zielonych, rekreacyjno-sportowych i wypoczynkowych, powstały nowe odcinki ścieżek rowerowych i biegowych. Odnotowano duże sukcesy w zakresie redukcji gazów cieplarnianych oraz wzrostu energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych.

Finalizowane są procesy rewitalizacji, w tym kształtuje się naturalne centrum miasta Libiąża na os. „Flagówka”. Pomagają w tym publiczne i prywatne inwestycje mieszkaniowe, które wzmacniają atrakcyjność osadniczą gminy. Wpływa na nią ma również stale rozwijana oferta aktywnego spędzania czasu, bazująca na specyfice gminy i wspomnianych inwestycjach, w tym na terenach przemysłowych.

Trwały i zrównoważony rozwój gminy opiera się na szerokiej współpracy międzysamorządowej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej w różnej skali, szczególnie w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa, gmin i powiatów Małopolski Zachodniej oraz miasta Jaworzna.

MISJA

Misja wskazuje naczelny cel polityki rozwoju gminy Libiąż, wokół którego powinny koncentrować się działania władz samorządowych i wszystkich zaangażowanych partnerów. Stanowi przesłanie, będące podstawą i określeniem kierunku współpracy na szczeblu lokalnym.

Misją samorządu lokalnego jest kreowanie i wspieranie zrównoważonego rozwoju miasta i gminy Libiąż wobec wyzwań neutralności klimatycznej, integrującego kwestie społeczne, gospodarcze, środowiskowe i przestrzenne, w partnerstwie z administracją państwową, innymi samorządami oraz sektorem biznesowym i pozarządowym.

Wyzwania rozwojowe gminy Libiąż do roku 2030

Wyzwania rozwojowe to globalnie określone zagadnienia (punkty krytyczne), determinujące kierunek rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego gminy Libiąż (ale także jej bezpośredniego otoczenia o podobnych uwarunkowaniach) w najbliższych latach. Ich realizacja najczęściej zależy od czynników, na które samorząd gminny nie ma bezpośredniego wpływu, bowiem leżą one w gestii bardzo wielu podmiotów lub zmian w otoczeniu, np. koniunktury globalnej. Zostały one zdefiniowane przy pomocy wszystkich analiz prowadzonych w ramach procesu budowy strategii – statystycznych i strategicznych.

W zależności od stopnia realizacji wyzwań rozwojowych, przyjętych rozwiązań dla ich realizacji oraz poziomu zaangażowania wielu partnerów: publicznych, prywatnych i pozarządowych, będzie można mówić o dynamicznym rozwoju obszaru gminy lub o stagnacji, a nawet pogarszaniu się warunków życia. Zdefiniowane w strategii wyzwania wydają się obecnie najważniejszymi dla gminy Libiąż i są stosunkowo specyficzne na tle województwa i kraju (choćby ze względu na występowanie przemysłu wydobywczego jako dominującej branży w gminie i okolicy oraz planów transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu wraz z jej skutkami). Na ich kanwie zidentyfikowano obszary strategiczne, a w ramach nich cele strategiczne i operacyjne.

W wyniku przeprowadzonych analiz nad zasobami wewnętrznymi i potencjałem oraz otoczeniem gminy Libiąż, sformułowano kilka wyzwań, stojących przed wspólnotą samorządową gminy w nadchodzących latach – zbiegających się z nową perspektywą finansową budżetu UE 2021-2027 i jej wykorzystaniem do 2030 r.

Z tym okresem wiąże się jedno z wyzwań rozwojowych, dotyczące współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej w ramach Małopolski Zachodniej i Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF) Chrzanów (lub szerszej struktury), a także zacieśnieniem kooperacji samorządów na terenie całego subregionu dla realizacji wielu strategicznych inwestycji i projektów.

Bardzo istotnym wyzwaniem w obliczu współczesnych zmian energetycznych, technologicznych, klimatycznych i ekonomicznych jest sprawne przeprowadzenie transformacji na obszarze gminy i całego subregionu, częściowo wymuszonej ograniczaniem górnictwa węgla kamiennego w Polsce, a częściowo wynikającej z postępu cywilizacyjnego, w tym zmiany postaw społecznych w odniesieniu do środowiska czy potrzeb bytowych mieszkańców.

Niezwykle ważnym i trudnym do realizacji wyzwaniem jest zmiana niekorzystnej sytuacji demograficznej. Wyzwanie to jest niezwykle skomplikowane i zależne od wielu innych dziedzin, jak: dostępność komunikacyjna i mobilność, atrakcyjne warunki życia, przyjazne środowisko, polityka mieszkaniowa i prorodzinna itp.

Do wyzwań rozwojowych Libiąża należy także odpowiednie kształtowanie i promowanie sportu oraz rekreacji jako specjalizacji gminy.

Wyzwania niniejsze nie są adresowane wyłącznie do samorządu gminnego – są to aspekty decydujące o wizji rozwoju gminy w najbliższych latach, które leżą w gestii bardzo wielu aktorów tego procesu. W tym zakresie niezbędne jest wypracowanie standardów współpracy pomiędzy wieloma instytucjami, organizacjami, podmiotami prywatnymi i samorządami.

WYZWANIA ROZWOJOWE GMINY LIBIĄŻ DO 2030 ROKU:

- ⇒ **TRANSFORMACJA W KIERUNKU GOSPODARKI NEUTRALNEJ DLA KLIMATU, w korelacji do transformacji regionalnej, krajowej i unijnej, wymuszonej zmianami globalnymi w energetyce i powiązanych z nią sektorach, w tym w górnictwie węgla kamiennego.**

Gmina Libiąż jest jednym z dwóch obszarów na terenie Małopolski, gdzie funkcjonuje wydobywanie węgla kamiennego - Zakład Górniczy „Janina”, jako jeden z trzech zakładów górniczych wchodzących w skład spółki Tauron Wydobywanie S.A. Kopalnia zatrudnia około 25% wszystkich pracujących mieszkańców gminy Libiąż. Poza tym miejsca pracy znajdują w tym zakładzie mieszkańcy sąsiednich gmin.

Ze względu na swoją skalę, Zakład Górniczy „Janina” wprowadza do lokalnej gospodarki swoisty „monopol”, szczególnie pod kątem liczby zatrudnionych, wieloletniej tradycji, a przez to również wykształconej w społeczeństwie gminy kultury pracy i określonych decyzji na rynku pracy, czy też posiadanych umiejętności/kompetencji i chęci ich doskonalenia. Tak duże uzależnienie lokalnej gospodarki od jednego podmiotu (mimo że na terenie gminy funkcjonują inne duże i średnie zakłady pracy, jednak o znacząco mniejszej sile oddziaływania np. na lokalny rynek pracy, zamożność społeczeństwa itp.) budzi od lat uzasadnione obawy - zwłaszcza w obliczu występujących już kłopotów ze zbytem węgla kamiennego, konkurencją pod postacią tańszego surowca sprowadzanego z zagranicy itp.

Jednak w ostatnich latach najważniejsza obawa wiąże się z zapowiadaną na skalę globalną (krajową i europejską, a nawet światową) transformacją energetyczną, objawiającą się wieloma fundamentalnymi zmianami, jak np.: rozwój wydajnych i dostępnych technologii OZE; szerokie inwestowanie (i dotowanie) w OZE (co już ma miejsce, a będzie wspierane jeszcze mocniej, m.in. poprzez Fundusz Odbudowy UE i inne programy) – zarówno na poziomie gospodarstwa domowego, sektora biznesu, jak i decyzji rządowych; zmiany mentalne w społeczeństwie w kwestii ochrony jakości powietrza - rosnąca presja (głównie z pobudek ekologicznych) na odchodzenie od wykorzystywania węgla kamiennego w energetyce i gospodarstwach domowych (usankcjonowane prawnie – np. zapisy w regionalnych Programach Ochrony Powietrza). Wszystkie powyższe aspekty (oraz wiele innych) mogą znacząco wpłynąć na ograniczenie wydobycia węgla kamiennego w skali całego kraju (zapowiadane rządowe plany ograniczania funkcjonowania kopalń), co w znaczący sposób zaburzyłoby strukturę gospodarczą gminy, jak również pociągnęło za sobą szereg negatywnych konsekwencji społecznych, na czele ze wzrostem bezrobocia, ubożeniem społeczeństwa, depopulacją itp. Scenariusz ten, jakkolwiek nie wiadomo z jakim natężeniem będzie realizowany przez rzeczywistość najbliższych lat, powinien zostać uwzględniony w planach rozwoju gminy do roku 2030.

Jednak nie tylko działalność jednej kopalni węgla kamiennego decyduje o randze wyzwania związanego z transformacją w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Mieszkańcy gminy Libiąż licznie pracują w przemyśle wydobywczym w pobliskim regionie śląskim, a także wielu branżach przemysłowych zależnych od wydobycia węgla kamiennego – zarówno na terenie subregionu Małopolski Zachodniej, jak i sąsiednich obszarach województwa śląskiego. To oznacza, że plany stopniowego ograniczania wydobycia węgla kamiennego w Polsce istotnie wpłyną na sytuację ekonomiczną gospodarstw domowych, firm i samorządów na tym terenie.

Sprawną transformacją gospodarki gminy (wraz z gospodarką regionalną i krajową) od przemysłu wydobywczego i innych branż z nim powiązanych do innowacyjnych i nowoczesnych sektorów

gospodarczych jest bardzo istotnym wyzwaniem dla wielu instytucji i podmiotów – instytucji rządowych, przedsiębiorców, samorządów różnych szczebli, placówek edukacyjnych i służb zatrudnienia, uczelni, a także samych mieszkańców. Wraz ze stopniowym przekształcaniem branżowym gospodarki powinny być planowane działania społeczne dla pracowników odchodzących z górnictwa i ich rodzin – zarówno w zakresie pomocowym, ale przede wszystkim przekwalifikującym i aktywizującym, przeciwdziałającym ubożeniu społeczeństwa, a tym samym utracie zdolności korzystania przez niego z wielu usług komercyjnych i publicznych. Transformacja gospodarcza powinna uwzględniać dogodne położenie Libiąża na trasach przepływu towarów, usług, innowacji, kapitału ludzkiego i finansów pomiędzy aglomeracją krakowską i konurbacją śląską oraz stale poprawiającą się dostępność komunikacyjną tego obszaru. Wzmacnianie pozycji gospodarczej gminy jest uwarunkowane inwestycjami zewnętrznymi (m.in. budową i modernizacją dróg krajowych i wojewódzkich, poprawiających poziom skomunikowania subregionu z Krakowem i Śląskiem, modernizacją linii kolejowych itp.). Inwestycje te nie tylko poprawią dostępność obszaru pod kątem gospodarczym, ale również otworzą nowe tereny dla inwestycji. Wykorzystując bliskie położenie konurbacji śląskiej oraz Krakowa, ich potencjał intelektualny i naukowy (wyspecjalizowana kadra pracownicza i naukowa), niewielką odległość oraz relatywnie tańsze ceny nieruchomości i gruntów, można budować atrakcyjną ofertę inwestycyjną. Znaczącym aspektem w ramach transformacji jest również rewitalizacja obszarów poprzemysłowych. Przekształcanie tych przestrzeni, ich odnowa techniczna oraz nadawanie nowych funkcji (gospodarczych, społecznych, przyrodniczych) będzie kreowaniem nowych „ognisk” wzrostu, miejsc atrakcyjnych dla podjęcia działalności gospodarczej.

⇒ **PRZECIWDZIAŁANIE PROCESOM DEPOPULACJI (zwiększenie dostępności i sprawności komunikacji zbiorowej do pobliskich aglomeracji, zwiększenie mobilności mieszkańców, przeciwdziałanie niekorzystnym procesom demograficznym, rozwój mieszkalnictwa, polityka prorodzinna, poprawa dostępności i jakości usług, kształtowanie ich w odniesieniu do zmian demograficznych).**

Gminę Libiąż, jak większość gmin powiatu chrzanowskiego i Małopolski Zachodniej, charakteryzują niekorzystne wskaźniki demograficzne, wskazujące na stopniowe wyludnianie i starzenie się społeczeństwa. Statystycznie co piąty mieszkaniec gminy jest w wieku poprodukcyjnym. Zmniejsza się systematycznie udział osób w wieku przedprodukcyjnym. Ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji są stałymi tendencjami demograficznymi w gminie już od wielu lat. Przeciwdziałanie niekorzystnym procesom demograficznym jest niezwykle trudne i wielowątkowe, rozciągnięte w czasie.

Z pewnością do działań przeciwdziałających starzeniu się społeczeństwa należy doskonalenie wszelkich usług publicznych świadczonych dla mieszkańców przez samorząd – ich wysoka jakość wpływa na poczucie komfortu zamieszkiwania i zmniejsza chęć migracji młodszych grup mieszkańców, np. do dużych miast (łatwiej tam o dobrą i lepiej płatną pracę, ale trudniej o własne mieszkanie, są wyższe koszty życia, często gorsze warunki ekologiczne). Realizacja tych aspektów w przyszłości będzie wymagać wykazania się przynajmniej regionalną konkurencyjnością – w znaczeniu budowy oferty usług publicznych, kierowanych do mieszkańców (w tym potencjalnych – nowych), o wysokiej jakości. Mowa głównie o usługach edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, administracyjnych, mieszkaniowych, transportowych, które jako kompleksowa oferta społeczna nierzadko decydują o jakości kapitału społecznego i atrakcyjności dla nowego osadnictwa.

Bardzo ważne jest zapewnienie dobrej komunikacji z sąsiednimi terenami aglomeracji krakowskiej czy konurbacji śląskiej oraz wysokiej jakości transportu zbiorowego, w tym publicznego – szansę upatruje się m.in. w uruchomieniu szybkiej kolei aglomeracyjnej do Krakowa, uruchomieniu innych szybkich połączeń kolejowych oraz realizacji kluczowych inwestycji drogowych. Gęsta sieć dróg i stosunkowo nieduża odległość do Krakowa oraz autostrady A4 powinna być niezaprzeczalnym atutem gminy. Tymczasem niska przepustowość dróg, duże natężenie ruchu powodują, iż pokonanie tych niewielkich dystansów zajmuje znaczną ilość czasu. Ogranicza to możliwości przyciągania nowych inwestorów do stref gospodarczych, czy też nowych mieszkańców, szczególnie w kontekście konkurencji ze strony gmin leżących bliżej aglomeracji. Poprawa dostępności komunikacyjnej to również otwarcie nowych terenów do zagospodarowania inwestycyjnego. Zwiększenie kolejowej dostępności komunikacyjnej, rozpatrywane jest głównie w kontekście dojazdów do sąsiednich rejonów (aglomeracji krakowskiej i konurbacji śląskiej) – do pracy, w celach edukacyjnych, załatwiania potrzeb codziennych. Jest to niezwykle ważny aspekt dla utrzymania i wzmacniania atrakcyjności osadniczej gminy i całego subregionu. Możliwości szybkiego dojazdu przyczyniają się do decyzji o pozostawaniu w miejscu zamieszkania i nie przenoszeniu się do dużych miast. Szczególna rola w tym względzie przypada szybkiej kolei aglomeracyjnej, która przez Chrzanów, Trzebinę ma w niedługim czasie umożliwić bardzo krótki dojazd do Krakowa. Wkrótce precyzować się będą również rządowe plany połączenia tej części kraju z Centralnym Portem Komunikacyjnym. Dodatkową trudnością realizacyjną w przypadku wymienionej tu infrastruktury drogowej i kolejowej jest fakt, iż zadania z tego zakresu leżą w gestii kompetencyjnej instytucji krajowych (Droga Współpracy Regionalnej, droga S1, obwodnice miast, inwestycje kolejowe), co będzie wymagało współpracy dla osiągnięcia wspólnego celu (np. w ramach Aglomeracji Współpracy Regionalnej), licznych działań lobbystycznych oraz wielu uzgodnień technicznych.

Niezwykle ważną kwestią pozostaje rozwój mieszkalnictwa, w tym wielorodzinnego, które będzie w stanie zapewnić znacząco tańsze niż w sąsiednich aglomeracjach mieszkania dla ludzi młodych (przy jednoczesnym szybkim i sprawnym dojeździe do pracy w pobliskich aglomeracjach) oraz przyjazne dla środowiska naturalnego.

Do nurtu działań przeciwdziałających negatywnym procesom demograficznym zaliczyć należy również atrakcyjną politykę prorodzinną, zachęcającą do dzietności i pomagającą w wychowywaniu młodego pokolenia.

W zakresie kształtowania kapitału społecznego na pierwszy plan wysuwa się pobudzanie aktywności mieszkańców, aby organizowali i angażowali się w miejscowe inicjatywy, poszukiwali miejsca realizacji własnych aspiracji, pasji i innych działalności na terenie gminy. Problem bierności niektórych środowisk lokalnych jest konsekwencją zaistnienia wielu różnych czynników, z których warunki ekonomiczne są może najłatwiej dostrzegalne wśród negatywnie oddziałujących, ale niekoniecznie najtrudniejsze do pokonania. Problemy występowania patologii społecznych, dziedziczenia ubóstwa czy wykluczenia obserwowane są w wielu miejscach całego województwa i nie są cechą charakterystyczną wyłącznie dla konkretnej gminy. Stanowią one jednak duże zagrożenie dla realizacji wyzwań gospodarczych i więzi społecznych, w związku z czym powinny stanowić istotną część strategii postępowania w najbliższych latach. Przeciwdziałanie tym niekorzystnym tendencjom społecznym powinno być realizowane m.in. poprzez rozwój kapitału społecznego i integrującą politykę społeczną, utrzymywanie wysokiej jakości kształcenia od pierwszych jego etapów, angażowanie mieszkańców do świadomego udziału w kulturze oraz inicjatywach lokalnych, kreowanie wartości przedsiębiorczych i estetycznych. Przyczyni się to w przyszłości do zapewnienia odpowiedniej zaradności i operatywności mieszkańców (np. aktywne poszukiwanie pracy), odpowiedzialności za dobro wspólne oraz przedsiębiorczości.

⇒ **POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO (dbałość o środowisko i dostosowywanie do zmian klimatycznych, renaturalizacja obszarów przemysłowych, zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców).**

Położenie gminy Libiąż na styku aglomeracji krakowskiej i uprzemysłowionej konurbacji śląskiej (uwzględniając przewagę wiatrów zachodnich), działalność wydobywcza oraz pozostałości po działalności przemysłowej minionej epoki, wymuszają działania z zakresu stałego podwyższania poziomu ochrony środowiska. Dodatkowo wśród najpowszechniejszych problemów, związanych ze stanem i ochroną środowiska na terenie gminy Libiąż, wyróżnia się – co nie jest ewenementem w skali wojewódzkiej – problem jakości powietrza, związany z działalnością przemysłową i tzw. „niską emisją”. Zanieczyszczenia w dużej mierze pochodzą z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób oraz z transportu samochodowego. Cechą charakterystyczną niskiej emisji jest to, że powodowana jest przez liczne źródła wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń. Z drugiej strony walory przyrodnicze posiadane przez gminę Libiąż można określić jako przeciętne – jednostka nie posiada na swoim terenie żadnych obszarów prawnie chronionych, a więc dbałość o istniejące zasoby środowiskowe, w obliczu tak licznych zagrożeń, jest szczególnie ważna.

Górnictwo charakter gminy Libiąż (zasoby węgla kamiennego, dolomitów, piasków oraz żwirów) rzutuje także na stan środowiska naturalnego. Do najpoważniejszych zagrożeń, związanych z funkcjonowaniem zakładów wydobywczych, na czele z kopalnią, zaliczają się: zrzuty zasolonych wód kopalnianych do cieków wodnych na terenie gminy, drgania gruntu w trakcie prowadzenia działań wydobywczych i związane z tym uszkodzenia infrastruktury mieszkalnej oraz komunalnej, emisja hałasu, pyłów i zanieczyszczeń, deformacje terenu, silne przekształcenie rzeźby terenu – m.in. hałdy, osadniki, czy też zaburzenia reżimu wód podziemnych i gruntowych.

Działania związane z ochroną środowiska leżą w gestii różnych sektorów – w tym prywatnego. W zakresie zadań samorządowych z pewnością leżą kwestie rozszerzania sieci kanalizacyjnej, tworzenia warunków (np. poprzez projekty w ramach środków zewnętrznych) do zmniejszenia poziomu niskiej emisji i wymiany źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, rozwoju komunalnej sieci ciepłowniczej, stosowania odnawialnych źródeł energii itp. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska przyczyni się nie tylko do poprawy jego parametrów, ale również do zwiększenia jakości życia mieszkańców i atrakcyjności osadniczej gminy. Równolegle muszą być prowadzone działania z zakresu edukacji i kształtowania postaw ekologicznych mieszkańców, w tym rozumianych jako gotowość do ponoszenia wyższych kosztów bytowych na rzecz życia w czystym i zdrowym środowisku. Potrzebny jest również nowy wizerunek splatający zasoby przyrodnicze z walorami sportowymi i rekreacyjnymi gminy.

⇒ **SPORT I REKREACJA – jako specjalizacja gminy Libiąż.**

Sport stopniowo staje się specjalizacją gminy Libiąż i jej pozytywną wizytówką. Infrastruktura sportowa (na miarę potrzeb lokalnej społeczności), zainteresowanie sportem przez mieszkańców oraz globalny trend prowadzenia zdrowego stylu życia (objawiający się m.in. uprawianiem amatorskim i zawodowym różnych dyscyplin sportowych) sprzyja kreowaniu sportu jako specjalizacji gminnej. Działające na terenie gminy Libiąż kluby sportowe skupiają statystycznie najwyższą liczbę ćwiczących w przeliczeniu na jeden klub w porównaniu ze wskaźnikami dla powiatu chrzanowskiego czy województwa małopolskiego. Gmina Libiąż czynnie angażuje się

w promocję aktywności fizycznej wśród mieszkańców, o czym świadczą formy współpracy finansowej w tym zakresie.

Dane statystyczne, mimo dużej ich zawodności w przypadku zagadnień związanych ze sportem, wydają się potwierdzać dobrą pozycję, jaką gmina Libiąż wypracowała sobie na polu sportu i rekreacji i to w skali ponadlokalnej. Budowanie wizerunku „sportowej gminy” wydaje się być skuteczną próbą znalezienia pomysłu i wypracowania „oferty spędzania wolnego czasu” w gminie praktycznie pozbawionej atrakcji turystycznych, w dodatku postrzeganej jako ośrodek przemysłu ciężkiego. W ciągu ostatnich lat gmina Libiąż zainwestowała w wiele obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej – były to zarówno obiekty wielkopowierzchniowe (**kryta pływalnia wraz z infrastrukturą towarzyszącą: strzelnica, ścianka wspinaczkowa, tężnia, fitness, sauna**; basen otwarty, sale i hale sportowe, boiska do uprawiania sportów zespołowych), jak też i mniejsza infrastruktura uzupełniająca (np. siłownie plenerowe, place zabaw dla najmłodszych). W oparciu o nią organizowane są zawody i konkursy o ponadlokalnym zasięgu. Wydaje się, że tak rozwijana oferta spędzania wolnego czasu, w tym adresowana do rodzin, przy uwzględnieniu znikomego potencjału turystycznego oraz sąsiedztwa większych, gęsto zaludnionych miast (Oświęcim, Chrzanów, Trzebinia) może się stać jednym z ważnych „motorów napędowych” rozwoju jednostki.

Należy również pamiętać, że aktywność sportowa jest traktowana jako część kapitału społecznego ze względu na oddolną organizację klubów, opartą o zaangażowanie lokalnych aktywistów (trenerów, działaczy) oraz wsparcie rodziców i opiekunów dzieci oraz młodzieży, będących najczęstszymi członkami takich klubów.

Gmina Libiąż posiada również znaczący potencjał do budowania oferty spędzania wolnego czasu w oparciu o rekreację i aktywny wypoczynek. Sprzyjać temu może samo położenie Libiąża (urozmaicona rzeźba terenu, duża lesistość, stawy, dolina Wisły), inwestycje zrealizowane w ostatnich latach (w tym te o relatywnie niewielkiej skali – place zabaw, siłownie plenerowe, rewitalizacje skwerów i zieleńców itd.) oraz efekty płynące z ewentualnego zagospodarowania terenów poprzemysłowych. Przykład może stanowić turystyka rowerowa – gmina Libiąż leży na „Wiślanej Trasie Rowerowej”, jednego z najdłuższych szlaków rowerowych w Polsce. Szlak, przebiegający w pobliżu Gromca i Żarek po wale wiślanym jest połączony z szeregiem innych tras rowerowych pokrywających całą gminę, prowadzących zazwyczaj w ciągu ogólnodostępnych dróg publicznych lub utwardzonych dróg leśnych z ograniczonym ruchem pojazdów samochodowych. Łączna ich długość przekracza 44 kilometry.

Wyzwaniem jest doprowadzenie do takiej pozycji sportu i rekreacji w gminie, aby były one wyraźnie rozpoznawalnymi specjalizacjami Libiąża – z atrakcyjną infrastrukturą wykorzystywaną do różnych dyscyplin sportowych, z organizowanymi turniejami i ligami gminnymi czy subregionalnymi, z dużą liczbą ćwiczących w różnych kategoriach wiekowych, z rozwijaniem w każdej dyscyplinie dostępnej na terenie gminy również wymiaru zawodowego w sporcie.

⇒ **WSPÓŁPRACA REGIONALNA, w tym w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF) Chrzanowa lub szerszego Obszaru Strategicznej Interwencji dla Małopolski Zachodniej.**

Miejski Obszar Funkcjonalny (MOF) jest jednym z kilku rodzajów Obszarów Strategicznej Interwencji przyjętych w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, na terenie których dostępna będzie szczególna pomoc finansowa w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027. Dostępne definicje określają miejski obszar funkcjonalny jako układ osadniczy (monocentryczny lub policentryczny, złożony z wielu jednostek osadniczych oraz terenów

o wysokim stopniu zurbanizowania), na którym występuje: bezpośrednie oddziaływanie codzienne w zakresie mobilności (miejsca pracy, nauki i zamieszkania), duża skala wewnętrznej integracji funkcjonalnej (silne powiązania funkcjonalne), silny proces urbanizacji, nagromadzenie działalności uzupełniających funkcje ośrodka centralnego - przynajmniej na poziomie ponadlokalnym, dobrze rozwinięta sieć transportowa (również pod względem dostępności do komunikacji miejskiej poza tzw. I strefą – linie podmiejskie/aglomeracyjne), różnorodny potencjał rozwojowy. Jak zauważono w pracach analitycznych nad Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, obszar Małopolski Zachodniej jest szczególnym obszarem. Jest to zwarty obszar, gdzie - ze względu na specyficzne cechy i dużą koncentrację ludności (wysoki wskaźnik gęstości zaludnienia, wysoki wskaźnik urbanizacji) - brak jest jednego ośrodka miejskiego, wokół którego skupiony zostałby obszar funkcjonalny. Wpływ na tę sytuację ma fakt, że obszar ten jest najbardziej zurbanizowaną częścią województwa. W Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” wyznaczono MOF Chrzanowa, w granicach którego mieści się Libiąż. Gminy Alwernia, Babice, Chrzanów, Libiąż i Trzebinia utworzyły już stosowne Stowarzyszenie „Aglomeracja Chrzanowska”, wybrano władze, wśród których znalazł się burmistrz Libiąża. Do takich struktur terytorialnych będzie napływała pomoc i środki na inwestycje i projekty miękkie w ramach nowej perspektywy finansowej UE. Dodatkową formułą współpracy może być również Aglomeracja Współpracy Regionalnej, głównie w ramach doskonalenia dostępności komunikacyjnej całego subregionu.

Obszary, cele i kierunki działań Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 oraz oczekiwane efekty jej realizacji

Wieloaspektowość zmian zachodzących w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym wymaga od samorządu lokalnego opracowania zintegrowanej interwencji publicznej, która będzie stanowić skuteczną odpowiedź na wyzwania będące ich następstwem. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w strukturze strategii, której podstawę stanowią **3 obszary strategiczne**, w ramach których dokonano koncentracji różnych działań wokół wyznaczonych celów.

Schemat 1. Obszary strategicznego rozwoju gminy Libiąż do roku 2030.

W ramach każdego z obszarów zdefiniowano cele rozwojowe w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. **Cele strategiczne mają charakter długofalowy, wskazują generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju gminy. Cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego, określają narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych.** Następnie określono kierunki działań, które wskazują przyjętą strategię postępowania, służą realizacji założonych celów, a tym samym stanowią podstawę wdrażania strategii. **Kierunki działań** oznaczają kierunki koncentracji wspólnych wysiłków (aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej) podejmowanych przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Interwencje planowane w ramach poszczególnych obszarów nie są rozłączne, lecz wzajemnie się przenikają i uzupełniają, dzięki czemu możliwe będzie uzyskanie efektu synergii, kluczowego dla ich powodzenia. Dodatkowo zdefiniowane zostały **bardzo konkretne przedsięwzięcia rozwojowe (projekty), najczęściej o charakterze inwestycyjnym**, których realizacja będzie miała kluczowe znaczenie dla powodzenia prowadzonej polityki rozwoju gminy w perspektywie roku 2030. Strategia określa również **oczekiwane rezultaty** planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz **wskaźniki** ich osiągnięcia.

Schemat 2. Schemat celów Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030.

TRANSFORMACJA	ATRAKCYJNOŚĆ OSADNICZA	OFERTA CZASU WOLNEGO
<p>Cel strategiczny 1. Wykorzystanie transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu jako szansy na trwałą i zrównoważony rozwój gminy.</p>	<p>Cel strategiczny 2. Komfortowe warunki życia oraz wysoka dostępność i jakość usług publicznych.</p>	<p>Cel strategiczny 3. Atrakcyjna i rozwijająca oferta spędzania czasu wolnego jako element przewagi konkurencyjnej gminy.</p>
<p>Cele operacyjne:</p> <p>1.1. Innowacyjna, zróżnicowana i konkurencyjna gospodarka lokalna.</p> <p>1.2. Transformacja sprawiedliwa i wrażliwa społecznie.</p> <p>1.3. Ochrona i regeneracja środowiska naturalnego.</p>	<p>Cele operacyjne:</p> <p>2.1. Zintegrowana i zrównoważona mobilność.</p> <p>2.2. System opieki i edukacji odpowiadający wyzwaniom współczesności.</p> <p>2.3. Atrakcyjna przestrzeń i miejsce do życia.</p> <p>2.4. Skuteczna polityka zdrowotna.</p> <p>2.5. Integrująca polityka społeczna i senioralna.</p> <p>2.6. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego.</p> <p>2.7. Nowoczesne i partnerskie zarządzanie publiczne.</p>	<p>Cele operacyjne:</p> <p>3.1. Rozwój oferty w zakresie sportu, rekreacji i wypoczynku, wzmacniającej nowy wizerunek gminy.</p> <p>3.2. Aktywizacja kulturalna oraz wykorzystanie kultury i dziedzictwa w procesie przemian i rozwoju gminy.</p>

W ramach pierwszego obszaru **TRANSFORMACJA** określono kierunki interwencji związane z kluczowym wyzwaniem rozwojowym gminy, jakim jest transformacja w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Unijny cel neutralności klimatycznej oznacza, że do 2050 roku państwa Unii Europejskiej mają emitować tylko tyle gazów cieplarnianych, ile są w stanie pochłonąć. Wiąże się to z prawie całkowitą dekarbonizacją gospodarki, co w dużej mierze dotknie właśnie gminę Libiąż, na terenie której zlokalizowana jest (jedna z dwóch w Małopolsce) kopalnia węgla kamiennego. Złóża węgla kamiennego w gminie od 1907 r. eksploatowane są przez kopalnię „Janina” (aktualnie Zakład Górniczy „Janina”, wchodzący w skład spółki Tauron Wydobycie S.A.). Powierzchnia obszaru górniczego wynosi 81,09 km², natomiast teren górniczy zajmuje powierzchnię 106 km². Wpływ przemysłu węglowego na środowisko lokalne jest dwojaki. Wśród pozytywów można wymienić:

- istotne znaczenie eksploatacji węgla kamiennego dla bezpieczeństwa energetycznego państwa,
- gwarancja zatrudnienia dla mieszkańców gminy (ok. 25% wszystkich zatrudnionych w gminie pracuje w kopalni),
- stabilne wynagrodzenia pracowników kopalni wpływają pośrednio na rozwój strefy handlowo usługowej,

- wpływy podatkowe związane z prowadzeniem eksploatacji węgla kamiennego, które zapewniają szeroko rozumiany rozwój gminy,
- umocnienie pozycji lokalnych szkół zawodowych i technicznych,
- utrzymanie zatrudnienia w lokalnych firmach świadczących usługi na rzecz kopalni (jedno miejsce w górnictwie generuje cztery miejsca pracy poza branżą górniczą).

Kluczowe negatywy to:

- uzależnienie lokalnej gospodarki od zakładu górniczego i podmiotów sektora okołogórniczego;
- monokultura zawodowa gminy, wysoki wskaźnik feminizacji bezrobocia oraz zjawisko tzw. „młodych emerytów”.
- lokalizacja Obiektu Unieszkodliwiania Odpadów Wydobywczych przy ul Krakowskiej i osadnik Szyjki, górniczy krajobraz gminy - hałda,
- drgania gruntu generowane w czasie prowadzenia eksploatacji górniczej pokładów węgla,
- zrzut zasolonych wód dołowych do rzeki Wisły poprzez potok Gromiecki,
- powstanie deformacji terenu i niecek poeksploatacyjnych na powierzchni (szkody górnicze),
- emisja hałasu,
- emisja pyłu i zanieczyszczeń, zanieczyszczenie traktów komunikacyjnych.

Rozwój gminy Libiąż był do tej pory nierozzerwalnie powiązany z funkcjonowaniem kopalni. Zmian zaakceptowanych na szczeblu unijnym i krajowym nie da się już powstrzymać. Stąd potrzeba odpowiedniego przygotowania się do nich i właściwej reakcji.

Konsekwencje gospodarcze transformacji dotyczą m.in. spadku konkurencyjności gminy, zachwiania struktury gospodarczej w związku z uzależnieniem od jednego dużego podmiotu górniczego, pogłębiających się różnic w zakresie innowacyjności gospodarki w gminie w stosunku do innych gmin. W warstwie społecznej należy wskazać zwolnienia i redukcję zatrudnienia w górnictwie i sektorach powiązanych, załamanie się rynku pracy, ubożenie społeczności lokalnych. W sferze środowiskowej, szczególnie zauważalna jest degradacja środowiska przyrodniczego w wyniku eksploatacji górniczej, dewastacja przestrzeni, problem z zagospodarowaniem odpadów przemysłowych i pogórnicznych, zanieczyszczenie powietrza.

W odpowiedzi na te zagrożenia i potencjalne scenariusze rozwoju, **cel strategiczny nr 1 określono jako „Wykorzystanie transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu jako szansy na trwałą i zrównoważony rozwój gminy”**. Strategia postępowania zakłada więc nie tyle łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji, co jej efektywne wykorzystanie jako nowego impulsu i szansy rozwojowej dla gminy. Działania będą obejmowały przedsięwzięcia na rzecz wzrostu konkurencyjności i innowacyjności lokalnej gospodarki, wsparcie dla tworzenia nowych przedsiębiorstw (w szczególności wdrażających innowację i nowe technologie, m.in. informacyjno-komunikacyjne, a także rozwiązania proekologiczne) i trwałych miejsc pracy poza górnictwem, w tym poprzez nowe zainwestowanie terenów przemysłowych, a także wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców, kompleksowe wsparcie pracowników sektora górniczego na zmieniającym się rynku pracy oraz osłonę ich rodzin (m.in. poprzez wspieranie kształcenia ustawicznego i kształcenia zgodnego z potrzebami rynku pracy). W odniesieniu do środowiska, założono przeciwdziałanie dalszej jego degradacji, renaturalizację, redukcję gazów cieplarnianych, wzrost energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych, a także rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury, doskonalenie gospodarki ściekowej,

czy wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym. Bardzo duże znaczenie będzie miała sprawna komunikacja w całym (długotrwałym, wieloaspektowym i skomplikowanym) procesie transformacji.

W kontekście transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu, nową strategią Unii Europejskiej ma być Europejski Zielony Ład. Jego kluczowym elementem jest mechanizm sprawiedliwej transformacji, który ma zapewnić, że żaden kraj czy region europejski nie pozostanie sam z własnymi problemami w trakcie tego procesu. Zakłada się więc, że kluczowe działania strategii będą możliwe do realizacji przy wsparciu finansowym pochodzącym z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, Funduszu Modernizacyjnego czy Krajowego Planu Odbudowy.

Drugi obszar rozwojowy **ATRAKCYJNOŚĆ OSADNICZA** dotyczy warunków życia oraz jakości i dostępności usług publicznych na terenie gminy, jak: komunikacja, edukacja i wychowanie, mieszkalnictwo, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, bezpieczeństwo czy administracja i zarządzanie publiczne. Czynniki te decydują o gminie jako miejscu życia, pracy, nauki oraz wypoczynku.

Określona w tym obszarze strategia postępowania stanowi odpowiedź na obserwowane problemy demograficzne gminy (i całej Małopolski Zachodniej) i prognozy mówiące o dalszym ubytku mieszkańców, głównie młodych, dotykającym przede wszystkim miasta, a także o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa. Dodatkowo jednym z negatywnych skutków transformacji mogą być wzmożone ruchy emigracyjne, powodujące dodatkowe wyludnianie się gminy. Wyzwaniem jest więc powstrzymanie negatywnych scenariuszy i trendów demograficznych.

W związku z tym, **cel strategiczny nr 2 określono jako „Komfortowe warunki życia oraz wysoka dostępność i jakość usług publicznych”**. Docelowo oznacza to: mobilność mieszkańców, możliwości rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego, atrakcyjne tereny osadnicze, przyjazną i estetyczną przestrzeń publiczną, czyste środowisko, skuteczną politykę społeczną obejmującą pomoc społeczną i ochronę zdrowia, wysoki poziom bezpieczeństwa, strategiczne zarządzanie rozwojem gminy, służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu. Aby zrealizować te wizję, zakłada się rozwój infrastruktury komunikacyjnej i doskonalenie systemu transportowego w kierunku lepszego zaspokojenia potrzeb społecznych i zawodowych oraz wymagań środowiskowych. W obszarze edukacji i wychowania priorytetem będzie dalsze podnoszenie jakości kształcenia, rozwój różnorodnych form nauczania, wychowania i opieki nad dziećmi, integracja edukacji z gospodarką i rynkiem pracy oraz dostosowanie systemu edukacji do wyzwań współczesnego świata, poprawa zdrowia i kondycji fizycznej dzieci i młodzieży, a także ciągłe doskonalenie systemu zarządzania sferą oświaty, reagując i przewidując zmiany demograficzne, osadnicze i cywilizacyjne. W sferze przestrzennej kluczowe będzie tworzenie zwartych i atrakcyjnych terenów osadniczych, rozwój mieszkalnictwa i efektywne zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym, a także kształtowanie funkcjonalnej przestrzeni publicznej. Kluczowa w tym zakresie będzie kontynuacja rewitalizacji fizycznej, społecznej i gospodarczej przestrzeni publicznej na terenie gminy. W obszarze zdrowia, najważniejsza będzie profilaktyka, promocja zdrowego stylu życia i aktywizacja mieszkańców, oraz oczywiście zwiększenie dostępności i jakości usług z zakresu ochrony zdrowia. W sferze społecznej zakłada się wdrożenie efektywnej polityki prorodzinnej, senioralnej i międzypokoleniowej. Taka polityka oznacza promocję i wsparcie rodziny we wszystkich fazach jej rozwoju, w tym efektywne przeciwdziałanie i zwalczanie kryzysów w rodzinie, kompleksowe wsparcie dla osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz ich bliskich i opiekunów, aktywizację i integrację wszystkich mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym. Z kolei zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego będzie możliwe dzięki kontynuacji działań z zakresu prewencji,

edukacji i profilaktyki wśród mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży, doskonalenie i integrację systemu zarządzania bezpieczeństwem, a także doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego, w tym jego rozszerzenie o specyfikę współczesnych zagrożeń. Nowoczesne i partnerskie zarządzanie publiczne oznacza ciągłe wzmacnianie potencjału i skuteczności administracji publicznej, w tym wdrażanie e-administracji lokalnej, a także rozwiązań proekologicznych, zaangażowanie w proces wdrażania strategii możliwie największej liczby partnerów - rozwój współpracy międzysamorządowej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej, w szczególności w ramach Małopolski Zachodniej i Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa, wreszcie marketing terytorialny ukierunkowany na budowę marki Libiąża, w tym jako miasta inteligentnego (smart city; smart villages).

Atrakcyjność osadniczą w oczywisty sposób budują również działania w ramach pozostałych dwóch obszarów, m.in. wsparcie w zakresie tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy, czy tworzenia wszechstronnej oferty wykorzystania czasu wolnego.

W ramach trzeciego obszaru **OFERTA CZASU WOLNEGO** określono kierunki interwencji związane z wykorzystaniem specyfiki i sukcesów na tym polu wypracowanych w ostatnich latach.

Gminę Libiąż cechują:

- walory środowiskowe - bogactwo i bioróżnorodność przyrodnicza, zielone miasto itp.,
- kultura i dziedzictwo - baza i oferta kulturalna, w tym Libiąskie Centrum Kultury, Ale!Kino, Miejska Biblioteka Publiczna z filiami, izby i wystawy tematyczne, twórczość lokalna, galeria pszczelarska, zabytki, dziedzictwo i tradycje górnicze, aktualnie rozwój kultury winnej i slow life itp.,
- sport i rekreacja - bogata oferta atrakcyjnych miejsc aktywności i wypoczynku, w tym MORS im. Solidarności 1980 przy ul. Piłsudskiego: basen, park wodny, park liniowy, miasteczko komunikacyjne, Park Młodości, skwery, miejsca spotkań w sołectwach, wielofunkcyjne place zabaw, siłownie na świeżym powietrzu, boiska przy każdej szkole, hala pneumatyczna, hala łukowa, hala sportowa, stowarzyszenia i organizacje kultury fizycznej, duża liczba osób ćwiczących, budowa krytej pływalni wraz z infrastrukturą towarzyszącą itp.

Oferta czasu wolnego, obejmująca sport, rekreację i wypoczynek oraz kulturę i rozrywkę, ma stanowić kluczowy element nowego profilu gminy i jej przewagę konkurencyjną. To oferta adresowana głównie do obecnych i przyszłych mieszkańców – budująca tożsamość lokalną, poczucie przywiązania i wspólnoty, wzmacniająca aktywność i zaangażowanie, poprawiająca zdrowie, kondycję i samopoczucie, gwarantująca kadry dla rozwoju. To możliwość realizacji szansy w postaci mody na slow life, zdrowy i aktywny tryb życia, rekreację, ale również turystykę jednodniową oraz weekendową, która może przyciągnąć do Libiąża osoby z sąsiednich obszarów.

W związku z tym, **cel strategiczny nr 3 brzmi: „Atrakcyjna i rozwijająca oferta spędzania czasu wolnego jako element przewagi konkurencyjnej gminy”**. W sferze sportu i rekreacji, zakłada się większą profesjonalizację i efektywność zarządzania, dalszy rozwój i modernizację bazy, w tym pod kątem dywersyfikacji oferty i we współpracy ponadlokalnej, a także zwiększenie i zróżnicowanie aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców. Podobne priorytety określono w sferze kultury – realizowane będą zarówno działania inwestycyjne, jak i miękkie. Chodzi o rozwój infrastrukturalny i instytucjonalny w sferze kultury i dziedzictwa, tworzenie oferty z uwzględnieniem potrzeb i oczekiwań różnych interesariuszy, wreszcie wykorzystanie kultury i dziedzictwa dla budowy nowej tożsamości miasta i gminy.

OBSZAR STRATEGICZNY I:

TRANSFORMACJA

Cel strategiczny 1.

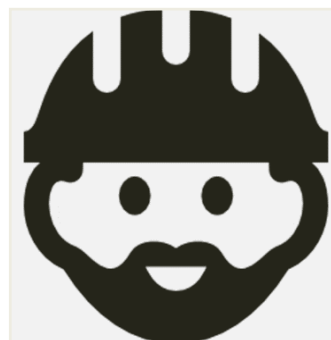
Wykorzystanie transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu jako szansy na trwałą i zrównoważony rozwój gminy.

Cele operacyjne:

1.1. Innowacyjna, zróżnicowana i konkurencyjna gospodarka lokalna.

1.2. Transformacja sprawiedliwa i wrażliwa społecznie.

1.3. Ochrona i regeneracja środowiska naturalnego.

Cel strategiczny 1. Wykorzystanie transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu jako szansy na trwały i zrównoważony rozwój gminy.			
Cel operacyjny 1.1. Innowacyjna, zróżnicowana i konkurencyjna gospodarka lokalna.			
Kierunki działań		Strategia postępowania:	Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.1.1.	Aktywizacja inwestycyjna gminy.	<ul style="list-style-type: none"> Lobbowanie na rzecz wdrożenia zmian systemowych i prawnych, pozwalających na wykorzystanie przez gminy górnicze terenów przemysłowych, w tym nadawanie nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Gospodarcze wykorzystanie terenów pogórnich (m.in. teren po Ruch II KWK „Janina” w Libiążu”, należący do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu). Stworzenie nowego zasobu gminnych terenów inwestycyjnych – aktualizowanie dokumentów planistycznych, nabywanie i scalanie terenów we współpracy z ich właścicielami, rozwój infrastruktury technicznej i drogowej (m.in. budowa Drogi Współpracy Regionalnej wraz z połączeniem jej z węzłem autostrady A4). Zbudowanie profesjonalnego systemu obsługi inwestycji – doskonalenia kadry i standardów obsługi inwestorów, współpraca z innymi samorządami i partnerami merytorycznymi w zakresie zarządzania, komunikowania i promowania terenów inwestycyjnych oraz przyciągania nowych inwestycji, w tym neutralnych dla środowiska. 	<p>Władze samorządowe gminy, Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne, Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A., Tauron Wydobycie SA., Właściciele terenów, Instytucje otoczenia biznesu, w tym Krakowski Park Technologiczny, Administracja rządowa, Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Podmioty szkoleniowe i doradcze, Uczelnie wyższe</p>
1.1.2.	Wzrost konkurencyjności i innowacyjności lokalnej gospodarki.	<ul style="list-style-type: none"> Inwentaryzacja oraz redefinicja funkcji terenów zdegradowanych i przemysłowych na terenie gminy Libiąż w kierunku nowoczesnych technologii i przemysłów przyszłości. Osiągnięcie zdolności inkubacji nowych firm poprzez wsparcie dla powstawania lokalnych centrów innowacji (LCI), sieci lokalnych FabLabów oraz start-upów. Wsparcie działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, w tym kreowanie postaw proinnowacyjnych wśród lokalnych przedsiębiorców. Wspieranie lokowania inwestycji z branży badawczo-rozwojowej, powstawania przedsiębiorstw zajmujących się działalnością innowacyjną i kreatywną oraz transferu wiedzy 	<p>Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne, Instytucje otoczenia biznesu, w tym Krakowski Park Technologiczny, Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego, Uczelnie wyższe, Administracja rządowa,</p>

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

		<p>i technologii z instytucji otoczenia biznesu (MARR; KPT Sp. z o.o; Klaster Life Science, Fundacja Inteligentna Małopolska) oraz ośrodków akademickich i branżowych (m.in. Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Politechnika Krakowska, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Główny Instytut Górnictwa w Katowicach).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie kompetencji proinnowacyjnych wśród dorosłych oraz wzmacnianie zdolności menadżerskich do zarządzania innowacjami w przedsiębiorstwach. 	<p>Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Podmioty szkoleniowe i doradcze</p>
1.1.3.	Promocja i współpraca międzysektorowa na rzecz transformacji cyfrowej.	<ul style="list-style-type: none"> • Dalszy rozwój i modernizacja infrastruktury dla społeczeństwa informacyjnego. • Zapewnienie pełnej cyfryzacji instytucji gminnych oraz podniesienie kompetencji cyfrowych pracowników. • Budowa społeczeństwa wysokich kwalifikacji informatycznych – kształcenie umiejętności informatycznych wśród mieszkańców, w tym seniorów. • Stworzenie przyjaznego środowiska rozwoju firm z sektora IT np.: strefy coworkingowe, FABLaby. 	<p>Operatorzy telekomunikacyjni, Administracja rządowa, Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, Placówki oświatowe, Urząd Miejski w Libiążu i inne jednostki gminne, Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, Instytucje otoczenia biznesu, w tym Krakowski Park Technologiczny, Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Podmioty szkoleniowe i doradcze</p>
1.1.4.	Wsparcie przedsiębiorczości lokalnej.	<ul style="list-style-type: none"> • Finansowa i niefinansowa pomoc dla podmiotów gospodarczych na terenie gminy Libiąż powiązanych z sektorem górniczym, celem łagodzenia skutków transformacji niskoemisyjnej. • Tworzenie korzystnych warunków do rozwoju firm pozyskujących zasoby pracownicze z branży górniczej np.: budowlanych, transportowych, logistycznych. 	<p>Administracja rządowa, Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, Instytucje otoczenia biznesu,</p>

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

		<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków do rozwoju i promocji gospodarstw specjalistycznych – winiarstwo, pszczelarstwo, uprawa ziół i roślin energetycznych itp. • Wpieranie i dalsza współpraca z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie poszerzania oferty szkoleń, informacji i doradztwa dla przedsiębiorców – głównie nowa perspektywa finansowa UE 2021-2027. • Wsparcie biznesu dotkniętego skutkami pandemii COVID-19. 	<p>Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Podmioty szkoleniowe i doradcze, LGD „Partnerstwo na Jurze”</p>
Cel strategiczny 1. Wykorzystanie transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu jako szansy na trwałą i zrównoważony rozwój gminy.			
Cel operacyjny 1.2. Transformacja sprawiedliwa i wrażliwa społecznie.			
Kierunki działań	Strategia postępowania:		Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.2.1. Stworzenie nowych trwałych miejsc pracy poza górnictwem.	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnoza lokalnego rynku pracy w związku z procesem transformacji oraz branż powiązanych z górnictwem poprzez łańcuch dostaw i wartości na poziomie lokalnym. • Udzielenie kompleksowego wsparcia osobom bezpośrednio dotkniętym skutkami transformacji oraz ich rodzinom poprzez programy osłonowe. • Działania w kierunku podnoszenia i zmiany kwalifikacji pracowników związanych z górnictwem i branżami powiązanymi, w tym wsparcie organizacyjne i finansowe w uzupełnianiu kwalifikacji. • Pomoc w znalezieniu zatrudnienia dla osób poszukujących pracy w wyniku transformacji, w tym nacisk na aktywizację zawodową kobiet. • Promocja zatrudnienia w sektorach neutralnych dla klimatu – wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy w tzw. „zielonych zawodach”, aktywne włączanie osób poszukujących pracy. • Finansowe i merytoryczne wsparcie osób dotkniętych zmianami strukturalnymi na rynku pracy w podejmowaniu działalności gospodarczej. 		<p>Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, Urząd Miejski w Libiążu i inne jednostki gminne, Administracja rządowa, Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, Instytucje otoczenia biznesu, w tym Krakowski Park Technologiczny, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Podmioty szkoleniowe i doradcze</p>

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

1.2.2.	Wspieranie zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy.	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie zatrudnienia osób bezrobotnych do 30 i po 45 roku życia. • Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy. • Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz doświadczenia zawodowego długotrwale bezrobotnych kobiet. • Przeciwdziałanie zjawisku szarej strefy na rynku pracy m.in. poprzez premiowanie zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym. 	<p>Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, Urząd Miejski w Libiążu i inne jednostki gminne, Administracja rządowa, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, Instytucje otoczenia biznesu, Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Podmioty szkoleniowe i doradcze</p>
1.2.3.	Wspieranie kształcenia ustawicznego i kształcenia zgodnego z potrzebami rynku pracy.	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja edukacji zawodowej i technicznej oraz działania z zakresu innowacyjnego doradztwa zawodowego wśród uczniów szkół podstawowych. • Wspieranie Zespołu Szkół w Libiążu w kształceniu w zawodach powiązanych ze stażami zawodowymi oraz zapotrzebowaniem na kadry pracowników, zgłaszanym przez pracodawców. • Organizacja różnych form kształcenia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy w zakresie dostosowania ich kwalifikacji do zmieniających się potrzeb pracodawców. • Upowszechnianie kierunków kształcenia zgodnych z potrzebami rynku pracy. • Programy przekwalifikowywania pracowników zagrożonych utratą pracy lub pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie. • Wsparcie i promocja kształcenia ustawicznego. 	<p>Placówki oświatowe - w tym ZS w Libiążu, Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, Urząd Miejski w Libiążu i inne jednostki gminne, Tauron Energia S.A., FRDL MISTiA, Administracja rządowa, Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, Instytucje otoczenia biznesu,</p>

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

			Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Podmioty szkoleniowe i doradcze
1.2.4.	Sprawna komunikacja w dobie transformacji.	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowanie lokalnego/ponadlokalnego planu działań komunikacyjnych i informacyjnych skierowanych do szerokiego grona interesariuszy procesu transformacji energetycznej. 	Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne, Administracja rządowa, Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, Przedstawiciele biznesu, Organizacje pozarządowe, Media
Cel strategiczny 1. Wykorzystanie transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu jako szansy na trwały i zrównoważony rozwój gminy.			
Cel operacyjny 1.3. Ochrona i regeneracja środowiska naturalnego.			
Kierunki działań		Strategia postępowania:	Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.3.1.	Wzmacnianie świadomości społecznej w zakresie ekologii i neutralności klimatycznej.	<ul style="list-style-type: none"> Kontynuowanie działań z zakresu edukacji ekologicznej mieszkańców m.in. dotyczących ograniczania niskiej emisji, zmniejszania wytwarzania i segregacji odpadów, przyłączania się do sieci kanalizacji sanitarnej, korzystania z transportu zbiorowego i niskoemisyjnego, w tym współpraca z partnerami publicznymi i pozarządowymi. Promowanie wykorzystania rozwiązań proekologicznych, technologii niskoemisyjnych oraz produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii. Upowszechnianie i wdrażanie zasad Gospodarki Obiegu Zamkniętego. Edukacja społeczeństwa i działania na rzecz potrzeby ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych. 	Placówki oświatowe, Instytucje kultury, Kluby i organizacje sportowe, Organizacje pozarządowe, Urząd Miejski w Libiążu i inne jednostki gminne, Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna”, Administracja rządowa, Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, LGD „Partnerstwo na Jurze”, Media

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

1.3.2.	Przeciwdziałanie dalszej degradacji środowiska przyrodniczego i jego renaturalizacja.	<ul style="list-style-type: none"> • Inwestycje w regenerację, dekontaminację i renaturalizację terenów przemysłowych oraz projekty zmieniające ich przeznaczenie, w tym odtworzenie ekosystemów stawów i zapadlisk pogórnich, rekultywacja Obiektu Unieszkodliwiania Odpadów Wydobywczych przy ul. Krakowskiej w Libiążu - nadanie mu nowych funkcji społeczno-gospodarczych. • <i>Zielona gmina Libiąż</i>: zintegrowane działania na rzecz zachowania, ochrony i wzbogacania bioróżnorodności przyrodniczej gminy. 	<p>Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne, Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A., Tauron Wydobycie SA., Główny Instytut Górnictwa w Katowicach, Właściciele terenów poprodukcyjnych, Uczelnie wyższe, Organizacje pozarządowe, Placówki oświatowe, Instytucje kultury i inne Instytucje kultury, Administracja rządowa, Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST</p>
1.3.3.	Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury.	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja inwestycji służących retencji publicznej oraz gromadzeniu i wykorzystywaniu wody opadowej w gospodarstwach domowych. • Rozwój terenów obsadzanych roślinami energetycznymi w kierunku produkcji energii odnawialnej z biomasy. • Kształtowanie i utrzymanie systemów błękitnej oraz zielonej infrastruktury na terenie gminy jako adaptacji do zmian klimatu. • Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej. 	<p>Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna”, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Administracja rządowa, Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, Urząd Miejski w Libiążu i inne jednostki gminne, Przedsiębiorcy, Mieszkańcy, Organizacje pozarządowe</p>

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

1.3.4.	Doskonalenie gospodarki ściekowej.	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój i modernizacja urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków, w tym sieci kanalizacji sanitarnej, kanalizacji deszczowej i oczyszczalni ścieków. • Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. 	<p>Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna”, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Administracja rządowa, Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, Urząd Miejski w Libiążu i inne jednostki gminne, Przedsiębiorcy, Mieszkańcy, Organizacje pozarządowe</p>
1.3.5.	Wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym.	<ul style="list-style-type: none"> • Zapobieganie powstawaniu odpadów i ograniczanie ich ilości, efektywne gospodarowanie zasobami, ponowne wykorzystanie, naprawy i recykling. • Analiza zdolności instytucjonalnej do realizacji zadań z zakresu utrzymania czystości i porządku w gminie. • Współpraca na rzecz wdrożenia rozwiązania w postaci termicznego przekształcania odpadów. • Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych. • Finalizacja procesu usuwania azbestu. • Kontynuacja likwidacji dzikich wysypisk śmieci. 	<p>Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna”, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Administracja rządowa, Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, Urząd Miejski w Libiążu i inne jednostki gminne, Przedsiębiorcy, Mieszkańcy, Organizacje pozarządowe</p>

<p>1.3.6.</p>	<p>Redukcja gazów cieplarnianych oraz wzrost energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dalsza rozbudowa sieci gazowej i energetycznej sieci dystrybucyjnej. • Transformacja energetyczna ciepłowni na os. „Flagówka” w Libiążu. • Rozbudowa systemów OZE na budynkach użyteczności publicznej, farm fotowoltaicznych wraz z budową magazynów energii. • Powstanie klastra/spółdzielni energetycznej, również w porozumieniu z gminami sąsiednimi. • Wdrażanie projektów promujących wykorzystanie energii rozproszonej (w sektorze publicznym i prywatnym). • Projekty wspierające prywatne inwestycje z zakresu termomodernizacji i instalacji odnawialnych źródeł energii. • Promocja i wsparcie wymiany źródeł grzewczych w gospodarstwach domowych na nowoczesne i ekologiczne. • Ekodoradztwo dla mieszkańców i przedsiębiorców. 	<p>Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o., Tauron Dystrybucja S.A. Grupa Veolia; Węgłokoks S.A., Urząd Miejski w Libiążu i inne jednostki gminne, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Administracja rządowa, Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, Przedsiębiorcy, Mieszkańcy, Organizacje pozarządowe</p>
---------------	--	---	---

OBSZAR STRATEGICZNY II:

ATRAKCYJNOŚĆ OSADNICZA

Cel strategiczny 2.

Komfortowe warunki życia oraz wysoka dostępność i jakość usług publicznych.

Cele operacyjne:

2.1. Zintegrowana i zrównoważona mobilność

2.2. System opieki i edukacji odpowiadający wyzwaniom współczesności.

2.3. Atrakcyjna przestrzeń i miejsce do życia.

2.4. Skuteczna polityka zdrowotna.

2.5. Integrująca polityka społeczna i senioralna.

2.6. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego.

2.7. Nowoczesne i partnerskie zarządzanie publiczne.

Cel strategiczny 2. Komfortowe warunki życia oraz wysoka dostępność i jakość usług publicznych.		
Cel operacyjny 2.1. Zintegrowana i zrównoważona mobilność.		
Kierunki działań	Strategia postępowania:	Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.1.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej.	<ul style="list-style-type: none"> Współpraca z właścicielami i zarządcami dróg oraz zainteresowanymi samorządami w zakresie zwiększania dostępności komunikacyjnej pomiędzy aglomeracjami, w tym wsparcie dla budowy Drogi Współpracy Regionalnej (współdziałanie w ramach Aglomeracji Współpracy Regionalnej). Dostosowanie lokalnego układu komunikacyjnego do realizowanych zewnętrznych inwestycji drogowych. Kontynuacja przebudowy, modernizacji infrastruktury drogowej i towarzyszącej wraz z oświetleniem na terenie gminy, w szczególności w kontekście zapewnienia dostępności terenów osadniczych, miejsc świadczenia usług publicznych oraz obszarów aktywności gospodarczej. Budowa tras rowerowych o charakterze komunikacyjnym, integracja z istniejącym systemem transportu publicznego, tworzenie warunków dla ich pełnego wykorzystania w codziennej mobilności. Wspieranie rozwoju drogi wodnej Górnej Wisły Oświęcim – Kraków. 	<p>Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Powiatowy Zarząd Dróg w Chrzanowie, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, Urząd Miejski w Libiążu i inne jednostki gminne, Administracja rządowa, Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, LGD „Partnerstwo na Jurze”, PGW „Wody Polskie”</p>
2.1.2. Doskonalenie systemu transportowego, w tym we współpracy z partnerami samorządowymi i prywatnymi.	<ul style="list-style-type: none"> Kooperacja w zakresie przygotowania strategii elektromobilności gminy oraz powiatu chrzanowskiego, z uwzględnieniem miasta Jaworzna. Rozwój transportu nisko i zeroemisyjnego, elektromobilności indywidualnej i zbiorowej, mobilności wykorzystującej napędy i paliwa alternatywne. Promocja transportu publicznego. Dostosowanie komunikacji zbiorowej do mobilności zawodowej i społecznej - efektywny i skuteczny plan połączeń komunikacyjnych również poza region (w stronę konurbacji śląskiej), zapewnienie dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami. 	<p>Urząd Miejski w Libiążu i inne jednostki gminne, Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, Związek Komunalny „Komunikacja Międzygminna”, Przewoźnicy prywatni, Administracja rządowa, Polskie Koleje Państwowe,</p>

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

		<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie dostępności transportu m.in. poprzez wykorzystanie potencjału węzłów integracyjnych oraz optymalizację i rozbudowę siatki zintegrowanych połączeń. Zakończenie modernizacji infrastruktury kolejowej, w szczególności na trasie Oświęcim – Kraków oraz rozwój aglomeracyjnego transportu kolejowego w ramach Małopolskiej Karty Aglomeracyjnej. 	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
2.1.3.	Misja Inteligentnego Miasta (smart city, smart villages).	<ul style="list-style-type: none"> Optymalizowanie zużycia energii elektrycznej m.in. poprzez rozwój energooszczędnego oświetlenia. Wdrażanie inteligentnych systemów sterowania ruchem ulicznym. Rozwój publicznej infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych. Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii w oświetleniu punktów przesiadkowych, oświetlenia okazjonalnego, punktów postojowych oraz systemów komunikacji pasażerskiej i automatów biletowych. Rozwój miejsc publicznego wi-fi oraz miejskich systemów informacji. 	Urząd Miejski w Libiążu i inne jednostki gminne, Samorząd wojewódzki i powiatowy oraz inne JST, Związek Komunalny „Komunikacja Międzygminna”, Przewoźnicy prywatni, Administracja rządowa
Cel strategiczny 2. Komfortowe warunki życia oraz wysoka dostępność i jakość usług publicznych.			
Cel operacyjny 2.2. System opieki i edukacji odpowiadający wyzwaniom współczesności.			
Kierunki działań		Strategia postępowania:	Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.2.1.	Monitorowanie sieci szkół i przedszkoli pod kątem efektywności organizacyjno-finansowej i dostosowywania do zmian demograficznych.	<ul style="list-style-type: none"> Bieżąca analiza danych demograficznych i reakcja na zmiany. Zapewnienie wszystkim szkołom ciągłości – naboru do klas I. Tworzenie zespołów szkół i przedszkoli. 	Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkoli w Libiążu, Placówki oświatowe, Urząd Miejski w Libiążu, Podmioty prywatne, Kuratorium Oświaty w Krakowie
2.2.2.	Rozwój różnorodnych form opieki nad dziećmi do lat 3.	<ul style="list-style-type: none"> Wspieranie istniejących i powstających żłobków poprzez utrzymanie dotacji. 	Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkoli w Libiążu,

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

			Placówki oświatowe, Urząd Miejski w Libiążu, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe, Samorząd wojewódzki, Administracja rządowa
2.2.3.	Zapewnienie dostępności i wysokiej jakości edukacji przedszkolnej.	<ul style="list-style-type: none"> Wspieranie powstawania i tworzenie nowych placówek, doskonalenie bazy, laboratoria przyszłości, zwiększanie liczby miejsc, doposażenie, rozwój oferty, wydłużenie godzin pracy itp. 	Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkoli w Libiążu, Placówki oświatowe, Urząd Miejski w Libiążu, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe, Samorząd wojewódzki, Administracja rządowa
2.2.4.	Poprawa warunków nauki, w tym dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i z niepełnosprawnościami.	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój infrastruktury (edukacyjnej i sportowej). Doposażenie placówek oświatowych. Przeeglądy i remonty bieżące. Dostosowanie placówek do potrzeb dzieci niepełnosprawnych. 	Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkoli w Libiążu, Placówki oświatowe, Urząd Miejski w Libiążu, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe, Samorząd wojewódzki i powiatowy, Administracja rządowa, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie
2.2.5.	Doskonalenie jakości nauczania.	<ul style="list-style-type: none"> Edukacja dostosowana do indywidualnych potrzeb uczniów, w tym m.in. różnorodna oferta zajęć i programów, zarówno rozwijających zainteresowania, uzdolnienia i kompetencje 	Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkoli w Libiążu,

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

		<p>uniwersalne uczniów, jak i wspierających w zakresie pojawiających trudności, czy adresowane dla uczniów o specjalnych potrzebach.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie dla uczniów uzdolnionych, w tym kontynuacja programu stypendialnego – stypendiów Burmistrza Libiąża oraz stypendiów sportowych. • Wsparcie i promocja doskonalenia kadry. • Rozwój współpracy krajowej i międzynarodowej szkół, w tym w ramach programu Erasmus +. • Doskonalenie systemu nauki zdalnej i edukacji indywidualnej. • Cyfryzacja szkół. • Analiza wyników egzaminów zewnętrznych. • Badanie losów absolwentów. • Działalność rady młodzieżowej. 	<p>Placówki oświatowe, Urząd Miejski w Libiążu, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Instytucje kultury i inne Instytucje kultury, Samorząd wojewódzki i powiatowy, Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Administracja rządowa, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Partnerzy zagraniczni</p>
2.2.6.	Integracja edukacji z gospodarką i rynkiem pracy.	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca jednostek oświatowych z biznesem i sektorem pozarządowym w zakresie kształtowania podstaw przedsiębiorczych, kreatywnych i proinnowacyjnych począwszy od wczesnych etapów edukacji. • Rozwój poradnictwa edukacyjno-zawodowego w szkołach podstawowych. • Współpraca z powiatem i województwem w zakresie rozwoju i promocji oferty kształcenia zawodowego, w tym na rzecz lepszego współdziałania środowiska oświatowego z pracodawcami, kształcenia na kierunkach dostosowanych do rynku pracy, odbudowy prestiżu szkół branżowych. • Udział szkół w targach edukacyjnych. • Wspieranie aktywności, kreatywności, inicjatywności uczniów w środowisku lokalnym. 	<p>Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkoli w Libiążu, Placówki oświatowe, Urząd Miejski w Libiążu, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Samorząd wojewódzki i powiatowy, Administracja rządowa, Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, Przedsiębiorcy</p>

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

2.2.7.	Poprawa zdrowia i kondycji fizycznej dzieci i młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> • Profilaktyka i promocja zdrowia w ujęciu holistycznym. • Dodatkowe zajęcia ruchowe i wspierające prawidłowy rozwój fizyczny, np. program korekcji wad postawy - badania, profilaktyka i korekcja wad postawy dzieci i młodzieży szkolnej, zajęcia z pływania. • Wspieranie Uczniowskich Klubów Sportowych. • Współpraca z Małopolskim Związkiem Sportowym w zakresie zajęć dodatkowych dla uczniów. • Rozwój przyszkolnej infrastruktury sportowej. 	<p>Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkoli w Libiążu, Placówki oświatowe, Urząd Miejski w Libiążu, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Instytucje kultury i inne Instytucje kultury, Samorząd wojewódzki i powiatowy, Małopolski Związek Sportowy, Administracja rządowa, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie, Placówki ochrony zdrowia</p>
Cel strategiczny 2. Komfortowe warunki życia oraz wysoka dostępność i jakość usług publicznych.			
Cel operacyjny 2.3. Atrakcyjna przestrzeń i miejsce do życia.			
Kierunki działań		Strategia postępowania:	Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.3.1.	Tworzenie i atrakcyjnych osadniczych. zwartych terenów	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowywanie i aktualizowanie dokumentów planistycznych. • Skupianie i efektywne wykorzystanie terenów osadniczych celem racjonalnego gospodarowania zasobami. • Zapobieganie niekontrolowanej suburbanizacji i rozpraszania zabudowy mieszkaniowej, zachęty do budowania na terenach zurbanizowanych. 	<p>Urząd Miejski w Libiążu, Zarząd Mienia Komunalnego w Libiążu, Samorząd wojewódzki i powiatowy</p>

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

2.3.2.	Rozwój mieszkalnictwa.	<ul style="list-style-type: none"> • Otworzenie terenów pod rozwój budownictwa mieszkaniowego na os. „Flagówka” (m.in. poprzez budowę drogi dojazdowej). • Zwiększanie zasobu mieszkań (w tym komunalnych, socjalnych i chronionych) także z uwzględnieniem idei Gospodarki Obiegu Zamkniętego. • Współpraca z deweloperami w zakresie zwiększania oferty mieszkaniowej, w tym tańszych form mieszkaniowych. • Wykorzystanie rozwiązań finansowych i regulacyjnych stymulujących rozwój budownictwa dostępnego dla osób o niskich i przeciętnych dochodach (tzw. pakiet mieszkaniowy). 	<p>Urząd Miejski w Libiążu, Zarząd Mienia Komunalnego w Libiążu, Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, Samorząd wojewódzki, Administracja rządowa, Deweloperzy</p>
2.3.3.	Efektywne zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym.	<ul style="list-style-type: none"> • Działania inwestycyjne mające na celu poprawę stanu technicznego i funkcjonalności budynków stanowiących mieszkaniowy zasób gminy, optymalizację kosztów utrzymania oraz wdrożenie rozwiązań proekologicznych, a także ukierunkowane na polepszenie atrakcyjności otoczenia nieruchomości. • Zintegrowany program zarządzania energią w budynkach komunalnych i użyteczności publicznej. • Prospołeczna polityka czynszowa gminy. 	<p>Urząd Miejski w Libiążu, Zarząd Mienia Komunalnego w Libiążu, Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, Samorząd wojewódzki, Administracja rządowa</p>
2.3.4.	Kontynuacja fizycznej, i gospodarczej publicznej na terenie gminy. rewitalizacji społecznej przestrzeni	<ul style="list-style-type: none"> • Aktualizacja Programu Rewitalizacji Gminy Libiąż do 2033 r. (w tym wytyczenie nowych kierunków odnowy obszarów wiejskich). • Kontynuowanie rewitalizacji przestrzeni publicznej w rejonie ul. 1 Maja, Górniczej, Piłsudskiego (m.in. osiedle Obieżowa, ul. Makowa, ul. Głowackiego, ul. Jaworowa, Wańkowicza, stadion MORS im. Solidarności 1980 przy ul. Piłsudskiego). • Kontynuowanie rewitalizacji „blokowisk” także pogórnich; tkanki mieszkaniowej, w tym należącej do spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych. • Wzmocnienie funkcji „centrować” terenów wokół krytej pływalni. • Kontynuowanie odnowy centrów wsi oraz terenów wiejskich zagrożonych degradacją. • Pobudzenie żywotności ekonomicznej obszarów kryzysowych poprzez zaangażowanie kapitałowe sektora prywatnego w proces rewitalizacji. • Budżet obywatelski jako narzędzie współtworzenia funkcjonalnej przestrzeni miejskiej. 	<p>Urząd Miejski w Libiążu, Zarząd Mienia Komunalnego w Libiążu, Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, Instytucje kultury, Mieszkańcy, Organizacje pozarządowe, Przedsiębiorcy, Samorząd wojewódzki, Administracja rządowa</p>

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

2.3.5.	Kształtowanie i funkcjonalnej publicznej. przyjaznej przestrzeni	<ul style="list-style-type: none"> • Dostępność + Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, przestrzeniach wspólnych oraz komunikacyjnych. • Modernizacja, poprawa bezpieczeństwa i funkcjonalności istniejących przestrzeni publicznych także z uwzględnieniem potrzeb zwierząt domowych i ich opiekunów. • Rozbudowa miejsc pochówku. • Wdrożenie programu estetyki i ładu w lokowaniu reklam w przestrzeni publicznej. • Działania uświadamiające i mobilizujące mieszkańców do dbałości o najbliższe otoczenie. 	<p>Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne, Zarząd Mienia Komunalnego w Libiążu, Samorząd wojewódzki, Organizacje pozarządowe, LGD „Partnerstwo na Jurze”, Administracja rządowa, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych</p>
Cel strategiczny 2. Komfortowe warunki życia oraz wysoka dostępność i jakość usług publicznych.			
Cel operacyjny 2.4. Skuteczna polityka zdrowotna.			
Kierunki działań	Strategia postępowania:		Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.4.1.	Promowanie wizji zdrowszej gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • Działania z zakresu profilaktyki i diagnostyki (w szczególności: wczesnego wykrywania chorób nowotworowych, cywilizacyjnych), badania i konsultacje medyczne dla mieszkańców. • Promocja zdrowia psychicznego oraz profilaktyki i leczenia zaburzeń psychicznych - rozwój środowiskowej opieki psychiatrycznej i psychoterapeutycznej. • Działania edukacyjne i aktywizujące, służące podnoszeniu świadomości zdrowotnej społeczeństwa oraz promocji zdrowego stylu życia, promocja slow-life. 	<p>Placówki ochrony zdrowia, Urząd Miejski w Libiążu, Placówki oświatowe, Instytucje kultury, Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Media, Samorząd powiatowy i wojewódzki, Administracja rządowa, Firmy farmaceutyczne</p>

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

2.4.2.	Zwiększenie dostępności i jakości usług z zakresu ochrony zdrowia.	<ul style="list-style-type: none"> • Doskonalenie bazy infrastrukturalnej i wyposażenia podmiotów świadczących usługi diagnostyczne, lecznicze oraz rehabilitacyjne. • Kompleksowa oferta usług opieki zdrowotnej - zapewnienie opieki całodobowej i specjalistycznej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci, a także osób starszych oraz z niepełnosprawnościami, w tym osób niesamodzielnych wymagających opieki paliatywnej. • Wzmocnienie systemu opieki zdrowotnej, tak aby mógł on stawić czoła epidemiom, uruchomienie programu promocji szczepień. • Wykorzystanie potencjału „centrotwórczego” krytej pływalni na rzecz powstania Nowoczesnego Centrum Rehabilitacji i Ochrony Zdrowia Małopolski Zachodniej, jako próba odtworzenia libiąskich tradycji balneologicznych. • Zapewnienie swobodnego dostępu mieszkańców do uczestnictwa w kulturze fizycznej, sporcie i rekreacji ruchowej. 	<p>Urząd Miejski w Libiążu, Placówki ochrony zdrowia, Placówki oświatowe, Instytucje kultury, Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Samorząd powiatowy i wojewódzki, Administracja rządowa, Narodowy Fundusz Zdrowia</p>
Cel strategiczny 2. Komfortowe warunki życia oraz wysoka dostępność i jakość usług publicznych.			
Cel operacyjny 2.5. Integrująca polityka społeczna i senioralna.			
Kierunki działań	Strategia postępowania:		Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.5.1.	Promocja i wsparcie rodziny we wszystkich fazach jej rozwoju.	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań promocyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny, rodzicielstwa, wartości i postaw rodzinnych. • Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym poradnictwo, rozwój pracy socjalnej i asystentury rodzin oraz prowadzenie placówek wsparcia dziennego. • Wsparcie osób i rodzin dotkniętych problemem ubóstwa poprzez pomoc finansową, rzeczową oraz pracę socjalną. 	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie, Urząd Miejski w Libiążu, Placówki ochrony zdrowia, Placówki oświatowe, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Samorząd powiatowy i wojewódzki,</p>

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

			Administracja rządowa, Media
2.5.2.	Efektywne przeciwdziałanie i zwalczanie kryzysów w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc prawna, psychologiczna, terapeutyczna, rehabilitacyjna oraz inne formy wsparcia dla osób i rodzin w kryzysie. • Przeciwdziałanie i zwalczanie dysfunkcji w rodzinie, w tym m.in. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar. • Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień (również nowych, jak uzależnienia od telefonu, Internetu, mediów społecznościowych, substancji psychoaktywnych itp.) - informowanie, edukowanie, współpraca ze szkołami, pomoc terapeutyczna, grupy wsparcia itp. 	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie, Urząd Miejski w Libiążu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki ochrony zdrowia, Placówki oświatowe, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Samorząd powiatowy i wojewódzki, Administracja rządowa, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Media, Policja, sądy</p>
2.5.3.	Kompleksowe wsparcie dla osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz ich bliskich i opiekunów.	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój poradnictwa, pracy socjalnej, tworzenie i rozwój dedykowanych placówek (ośrodki wsparcia, kluby seniora, placówki dziennej opieki i aktywizacji seniorów), wzmocnienie samodzielności, doposażenie. 	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Urząd Miejski w Libiążu, Placówki ochrony zdrowia,</p>

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

		<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie osób z niepełnosprawnościami w postaci usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym usług rehabilitacyjnych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej. • Usługi opieki wytchnieniowej w różnych formach, np. pobytu dziennego, pobytu całodobowego, czy poprzez zapewnienie członkom rodziny lub opiekunom możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego) oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki. • Rozwijanie całodobowych i dziennych form wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, w tym poprzez współpracę z sektorem prywatnym i pozarządowym. • Aktywizacja społeczno-kulturalna i obywatelska oraz rekreacyjno-sportowa osób starszych i z niepełnosprawnościami. • Opracowanie i wdrożenie kompleksowej polityki senioralnej, np. Karty Senioralnej. 	<p>Placówki oświatowe, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Uniwersytetu Trzeciego Wieku, Kluby i organizacje sportowe, Samorząd powiatowy i wojewódzki, Administracja rządowa, Podmioty prywatne</p>
2.5.4.	<p>Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu. • Wspieranie różnorodnych form samopomocy i samoorganizacji, w tym wsparcie NGO oraz aktywności obywatelskiej: wsparcie merytoryczne, organizacyjne i prawno-księgowe organizacji pozarządowych oraz innych form inicjatyw społecznych. • Powierzenie i wspieranie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym, w tym w oparciu o umowy wieloletnie. • Edukacja obywatelska oraz promocja wolontariatu i uczestnictwa w działaniach organizacji pozarządowych. Promocja aktywności prospołecznej przedsiębiorstw. 	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Urząd Miejski w Libiążu, Placówki ochrony zdrowia, Placówki oświatowe, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Przedsiębiorcy, Samorząd powiatowy i wojewódzki, Administracja rządowa</p>

Cel strategiczny 2. Komfortowe warunki życia oraz wysoka dostępność i jakość usług publicznych.		
Cel operacyjny 2.6. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego.		
Kierunki działań	Strategia postępowania:	Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.6.1. Prewencja, edukacja i profilaktyka wśród mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> Kampanie i akcje społeczne oraz zajęcia w szkołach: bezpieczeństwo na drodze, cyberprzemoc, unikanie zagrożeń, zachowanie w sytuacjach kryzysowych, pierwsza pomoc i ratownictwo. Zapewnienie bezpieczeństwa w ruchu drogowym m.in. poprzez dalszą rozbudowę infrastruktury i urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym doświetlanie przejść dla pieszych. 	<p>Placówki oświatowe, Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne, Organizacje pozarządowe, Policja, Straż Pożarna i inne służby, Samorząd powiatowy i wojewódzki, Administracja rządowa</p>
2.6.2. Doskonalenie i integracja systemu zarządzania bezpieczeństwem.	<ul style="list-style-type: none"> Współpraca instytucji w ramach zarządzania bezpieczeństwem, w tym integracja systemów ratownictwa oraz elektronicznego systemu zarządzania bezpieczeństwem. Wsparcie służb odpowiedzialnych za porządek i bezpieczeństwo w zakresie ciągłego doskonalenia wiedzy i umiejętności, zakupu oraz modernizacji sprzętu i urządzeń. Rozwój i modernizacja siedzib służb odpowiedzialnych za porządek i bezpieczeństwo. Wykorzystanie zasobów cyfrowych i technologicznych w monitorowaniu zdarzeń w przestrzeni publicznej oraz systemu wczesnego ostrzegania mieszkańców. Inwestycje mające na celu poprawę bezpieczeństwa przeciwpożarowego i przeciwpowodziowego. 	<p>Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne, Policja, Straż Pożarna i inne służby, Samorząd powiatowy i wojewódzki, Administracja rządowa</p>
2.6.3. Rozszerzenie systemu zarządzania kryzysowego o specyfikę współczesnych zagrożeń.	<ul style="list-style-type: none"> Aktualizacja i doskonalenie procedur wewnętrznych na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych, w tym epidemicznych. Wzrost poziomu dostępności do usług publicznych świadczonych zdalnie przy wykorzystaniu najnowszych technologii (e-usługi). Rozwój systemów informatycznych oraz udostępniania cyfrowych baz danych pomiędzy podmiotami administracji publicznej w zakresie zarządzania kryzysowego. 	<p>Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne, Policja, Straż Pożarna i inne służby, Samorząd powiatowy i wojewódzki, Administracja rządowa</p>

Cel strategiczny 2. Komfortowe warunki życia oraz wysoka dostępność i jakość usług publicznych.		
Cel operacyjny 2.7. Nowoczesne i partnerskie zarządzanie publiczne.		
Kierunki działań	Strategia postępowania:	Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.7.1. Wzmacnianie i skuteczności publicznej. potencjału administracji	<ul style="list-style-type: none"> • Doskonalenie kadry, systemów zarządzania oraz bazy i wyposażenia. • Sukcesywne wprowadzanie narzędzi monitorowania usług publicznych, badania jakości usług oraz satysfakcji ich odbiorców. • Zapewnienie dostępności (architektonicznej, cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej) w administracji lokalnej. 	Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne, Samorząd powiatowy i wojewódzki, Administracja rządowa
2.7.2. Wdrażanie administracji lokalnej. zielonej	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie inicjatyw i rozwiązań proekologicznych w administracji lokalnej. • Ciągłe podnoszenie świadomości ekologicznej pracowników oraz klientów urzędu. • Racjonalna gospodarka surowcami, energią, wodą i odpadami. 	Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne, Organizacje pozarządowe
2.7.3. Wdrażanie lokalnej. e-administracji	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost poziomu dostępności do usług publicznych świadczonych zdalnie przy wykorzystaniu najnowszych technologii (e-usługi). • Rozwój systemów informatycznych oraz udostępniania otwartych danych publicznych. • Cyfrowe rozwiązania w gospodarce przestrzennej, rejestrach geodezyjnych i systemach realizacji zamówień publicznych. • Cyfryzacja oferty instytucji gminnych. 	Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne, Samorząd powiatowy i wojewódzki, Administracja rządowa
2.7.4. Rozwój międzysamorządowej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej. współpracy	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie współpracy samorządowej w wymiarze krajowym i międzynarodowym oraz przenoszenie jej na środowiska lokalne (szkoły, organizacje pozarządowe, przedsiębiorców itp.). • Rozwój współpracy terytorialnej, w szczególności w ramach Małopolski Zachodniej. • Realizacja strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego wskazanego w Strategii Województwa Małopolskiego Małopolska 2030. 	Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne, Organizacje pozarządowe, LGD „Partnerstwo na Jurze”, Przedsiębiorcy, Samorząd powiatowy i wojewódzki oraz inne JST, Administracja rządowa, Partnerzy zagraniczni

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

2.7.5.	#Marka Libiąż.	<ul style="list-style-type: none">• Kształtowanie atrakcyjnego wizerunku gminy oraz stworzenie rozpoznawalnej marki gminy Libiąż o zasięgu ponadlokalnym.	Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne, Organizacje pozarządowe, Przedsiębiorcy, Media
--------	----------------	---	--

OBSZAR STRATEGICZNY III: **OFERTA CZASU WOLNEGO**

Cel strategiczny 3.

**Atrakcyjna i rozwijająca oferta spędzania czasu wolnego
jako element przewagi konkurencyjnej gminy.**

Cele operacyjne:

3.1. Rozwój oferty w zakresie sportu, rekreacji i wypoczynku, wzmacniającej nowy wizerunek gminy.

3.2. Aktywizacja kulturalna oraz wykorzystanie kultury i dziedzictwa w procesie przemian i rozwoju gminy.

Cel strategiczny 3. Atrakcyjna i rozwijająca oferta spędzania czasu wolnego na terenie gminy.		
Cel operacyjny 3.1. Rozwój oferty w zakresie sportu, rekreacji i wypoczynku, wzmacniającej nowy wizerunek gminy.		
Kierunki działań	Strategia postępowania:	Podmioty zaangażowane/partnerzy
3.1.1. Efektywne zarządzanie sferą sportu i rekreacji.	<ul style="list-style-type: none"> Zweryfikowanie zasadności oraz ewentualne powołanie samodzielnej instytucji odpowiedzialnej za rozwój sportu i rekreacji. Opracowanie programu rozwoju sportu i rekreacji (dywersyfikacja oferty, profesjonalizacja, rozwój bazy sportowej i rekreacyjnej, zajęcia sportowe w szkołach, dodatkowa oferta dla mieszkańców niezależnie od płci i wieku). Promocja gminy poprzez sport. Powstawanie klas sportowych w oparciu o infrastrukturę sportową wysokiej jakości. 	<p>Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne,</p> <p>Kluby i organizacje sportowe,</p> <p>Placówki oświatowe,</p> <p>Organizacje pozarządowe,</p> <p>Samorząd wojewódzki,</p> <p>Administracja rządowa,</p> <p>Media</p>
3.1.2. Rozwój i modernizacja bazy, w tym pod kątem dywersyfikacji oferty i we współpracy ponadlokalnej.	<ul style="list-style-type: none"> Dalsza rozbudowa i modernizacja ogólnodostępnej oraz szkolnej bazy sportowej (np. lekka atletyka, korty tenisowe, skatepark, lodowisko itp). Zakończenie budowy krytej pływalni w Libiążu wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Rozwój i modernizacja publicznej infrastruktury rekreacyjnej, w tym w połączeniu z miejscami rekreacji i wypoczynku dla dorosłych i całych rodzin; place zabaw. Zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne rzeki Wisły, stawów leśnych Szyjki i Zapadłe. Tworzenie nowych tras, szlaków i ścieżek turystycznych (w tym Szlaku Ucieczki Rotmistrza Witolda Pileckiego z Auschwitz), dydaktycznych oraz tematycznych, w oparciu o ciekawe przyrodniczo miejsca na terenie gminy, w tym we współpracy z sąsiednimi samorządami. Dalszy rozwój rekreacyjnej infrastruktury rowerowej wraz z zapleczem, tworzenie miejsc obsługi rowerzystów, integracja tras, oznakowanie, promocja, w szczególności w odniesieniu do Wiślanej Trasy Rowerowej. 	<p>Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne,</p> <p>Kluby i organizacje sportowe,</p> <p>Placówki oświatowe,</p> <p>Organizacje pozarządowe,</p> <p>LGD „Partnerstwo na Jurze”,</p> <p>Samorząd powiatowy i wojewódzki oraz inne JST,</p> <p>Administracja rządowa,</p> <p>PGW „Wody Polskie”,</p> <p>Lasy Państwowe</p>
3.1.3. Zwiększenie i zróżnicowanie aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> Promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców niezależnie od płci i wieku – kampanie społeczne, programy aktywizacyjne i animacja już istniejącej bazy, dodatkowe zajęcia w szkołach. 	<p>Urząd Miejski w Libiążu i jednostki gminne,</p> <p>Kluby i organizacje sportowe,</p> <p>Podmioty prywatne,</p>

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

		<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie klubów i organizacji sportowych – w zakresie inwestycji, profesjonalizacji, ale też poszerzania oferty o nowe dyscypliny i nowe grupy docelowe. • Współpraca z organizacjami pozarządowymi (m.in. w ramach otwartych konkursów ofert) w zakresie rozwoju i dywersyfikacji oferty rekreacyjnej i sportowej, w tym z wykorzystaniem istniejącej i nowopowstającej bazy, w szczególności krytej pływalni w Libiążu. • Organizacja i współorganizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, o różnym charakterze (współzawodnictwo - zawody, turnieje, ligi itp., ale również imprezy rodzinne i integracyjne). 	<p>Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, LGD „Partnerstwo na Jurze”, Samorząd powiatowy i wojewódzki oraz inne JST, Administracja rządowa</p>
Cel strategiczny 3. Atrakcyjna i rozwijająca oferta spędzania czasu wolnego na terenie gminy.			
Cel operacyjny 3.2. Aktywizacja kulturalna oraz wykorzystanie kultury i dziedzictwa w procesie przemian i rozwoju gminy.			
Kierunki działań	Strategia postępowania:		Podmioty zaangażowane/partnerzy
3.2.1. Tworzenie oferty z uwzględnieniem potrzeb i oczekiwań różnych interesariuszy.	<ul style="list-style-type: none"> • Cykliczne badanie potrzeb i oczekiwań odbiorców oferty kulturalnej i wykorzystywanie ich w bieżącej oraz długofalowej polityce kulturalnej gminy. • Opracowanie strategii kulturalnej i rozwoju czytelnictwa dla gminy Libiąż do 2030 r. • Zwiększanie atrakcyjności i różnorodności oferty kulturalnej, m.in. wprowadzanie nowych zajęć i warsztatów, wydarzeń o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, propozycji wspólnych (sieciowanie), interdyscyplinarnych, wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych, cyfryzacja instytucji i oferty. • Kontynuacja organizacji oraz rozwój wydarzeń kulturalnych i kulturalno-rozrywkowych, w tym inicjowanych przez społeczności i instytucje lokalne, a także o zasięgu ponadlokalnym. 		<p>Libiąskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna w Libiążu, Urząd Miejski w Libiążu, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, LGD „Partnerstwo na Jurze”, Podmioty prywatne, Samorząd powiatowy i wojewódzki, Administracja rządowa</p>
3.2.2. Rozwój infrastrukturalny i instytucjonalny w sferze kultury i dziedzictwa.	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój bazy kulturalnej, w tym dostosowanie do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami, a także poprawa efektywności energetycznej i lepsze wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. 		<p>Urząd Miejski w Libiążu, Libiąskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna w Libiążu, Samorząd wojewódzki,</p>

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

		<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój działalności bibliotek jako nowoczesnych centrów informacyjnych i multimedialnych oraz ośrodków życia społecznego (m.in. inwestycje, doposażenie, zakup nowości wydawniczych). 	<p>Administracja rządowa, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych</p>
<p>3.2.3.</p>	<p>Wykorzystania kultury i dziedzictwa dla budowy nowej tożsamości miasta i gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona i opieka nad zabytkami nieruchomymi i ruchomymi, w tym podejmowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach. • Powstanie sieci muzeów regionalnych (Libiąż, Trzebinia, Brzeszcze) poświęconych tożsamości, tradycji górniczej i przemysłowej oraz obozowej wraz z ofertą ścieżki dydaktycznej. • Ochrona, promocja i rozwój niematerialnego dziedzictwa kulturowego, szczególnie na obszarach wiejskich. • Wzmocnienie edukacji kulturalnej, w tym poprzez współpracę bieżącą i projektową placówek oświatowych, instytucji kultury i organizacji pozarządowych, wykorzystującą lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe. • Libiąski Szlak Węgla i Wina. 	<p>Urząd Miejski w Libiążu, Libiąskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna w Libiążu, Placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, LGD „Partnerstwo na Jurze”, Podmioty prywatne, Samorząd powiatowy i wojewódzki oraz inne JST, Administracja rządowa, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie, Właściciele i zarządcy nieruchomości zabytkowych</p>

Inwestycje kluczowe w kontekście osiągnięcia założonych celów rozwojowych gminy

Tabela 2. Inwestycje kluczowe w kontekście osiągnięcia założonych celów rozwojowych gminy.

Lp.	Nazwa lub krótki opis inwestycji	Lokalizacja inwestycji	Kluczowy problem lub potrzeba, na którą odpowiada inwestycja	Zasięg, potencjalne oddziaływanie inwestycji	Planowy rok lub okres realizacji	Szacowane koszty inwestycji	Potencjalne źródło finansowania inwestycji
TRANSFORMACJA ENERGETYCZNA							
1.	Projekt: „KOALICJA DLA CZYSTEGO JUTRA”. Zintegrowane działania na rzecz ochrony środowiska, zapewnienia lokalnego bezpieczeństwa energetycznego oraz stworzenia trwałych miejsc pracy na terytorium dotkniętym skutkami transformacji niskoemisyjnej, obejmującym gminy Alwernia, Babice, Chrzanów, Libiąż i Trzebinę (Małopolska Zachodnia)”	Gmina Libiąż: OUOW przy ul. Krakowskiej; tereny po Ruch II; gminne budynki komunalne; ul. Rouvroy; skrzyżowanie ul. Oświęcimskiej i Chrzanowskiej.	Łagodzenie skutków społeczno-gospodarczych transformacji energetycznej, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez następujące moduły: Stworzenie klastra energii/spółdzielni energetycznej Zapewnienie lokalnego bezpieczeństwa energetycznego oraz podniesienie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej poprzez montaż OZE i powstawanie magazynów energii ; Przywrócenie walorów środowiskowych oraz nadanie nowych funkcji społecznym terenom zdegradowanym po eksploatacji górniczej (w tym rewitalizacja hałdy przy ul. Krakowskiej) Podniesienie atrakcyjności terenów inwestycyjnych, w tym pokopalnianych i pogórnicznych (m.in tereny po Ruchu II) Utworzenie Lokalnych Centrów Innowacji (LCI) Powołanie Ośrodka Edukacyjno-Badawczego poświęconego	Ponadlokalny – gminy powiatu chrzanowskiego	do 2035 r.	Szacowana wartość całego projektu 290 mln zł	Wsparcie techniczne ekspertów Europejskiej Platformy Regionów Węglowych w Transformacji w ramach Inicjatywy START. Fundusz Sprawiedliwej Transformacji w ramach KPST oraz TPST; RPO WM na lata 2021-2027; Polski Ład – BGK; KPO, środki prywatne, inne źródła

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

			czystym technologiom (Clean Tech Hub) Chrzanowskie Smart Cities – przygotowanie i etapowe wdrożenie strategii elektromobilności.				
2.	Projekt: „Inwestycje w zasoby ludzkie, celem dostosowania kadr do potrzeb nowego rynku pracy w gminie Libiąż. Miejsce i rola kobiet wobec wyzwań transformacji energetycznej ”	Gmina Libiąż	łagodzenie skutków społeczno-gospodarczych transformacji energetycznej.	Ponadlokalny	do 2030 r.	1 000 000 zł	Wsparcie techniczne ekspertów Europejskiej Platformy Regionów Węglowych w Transformacji w ramach Inicjatywy START. FST, KPO, środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027.
3.	Kontynuacja rewitalizacji przestrzeni publicznej miasta Libiąża.	Gmina Libiąż: - ul. Obieżowa – ul. Piłsudskiego (stadion MORS przy ul. Piłsudskiego); ul. Głowackiego, ul. 1 Maja; ul. Makowa, ul. Wańkowicza.	Odnowa przestrzeni publicznej, zachowanie tożsamości miejsca, nadanie przestrzeniom nowej funkcji społeczno-gospodarczej, w tym utworzenie nowej filii MBP.	Lokalny	2022-2030	14 000 000 zł	środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027; FST, Polski Ład – BGK; KPO
POPRAWA ATRAKCYJNOŚCI OSADNICZEJ GMINY LIBIĄŻ							
4.	Nabywanie, podział nieruchomości gruntowych wraz z budową niezbędnego uzbrojenia technicznego	Gmina Libiąż: m.in.: tereny przy ul. Krakowskiej, ul. Swojskiej, ul. Kopernika, Wilczej.	Powiększenie gminnego zasobu nieruchomości i stworzenie dogodnych warunków do inwestowania.	Lokalny	2022-2033	min. 10 000 000 zł	Środki w ramach nowej perspektywy unijnej na lata 2021-2027; FST, Polski Ład- BGK; KPO, inne środki
5.	Sporządzenie i implementacja Planu Ogólnego	Gmina Libiąż	Ustalenie przeznaczenia terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu; przyśpieszenie procesu inwestycyjnego; gwarancja	Lokalny	2022-2026	900 000 zł	KPO

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

			przeznaczenia terenu; ład przestrzenny				
6.	Pozyskiwanie terenów pod lokalizację odnawialnych źródeł energii i magazynowanie energii.	Gmina Libiąż	Obniżenie kosztów dostawy energii elektrycznej do obiektów komunalnych	Lokalny	2023-2027	1 000 000 zł	
7.	Zakończenie budowy kanalizacji w Gminie Libiąż	Żarki; Libiąż ul. Jazdówka, Spokojna, Żniwna, Kazimierza Wielkiego, Floriańska i Jagięły ul. Krasickiego	Skanalizowanie terenu całej Gminy Libiąż, poprawa jakości środowiska naturalnego i jakości życia mieszkańców.	Lokalny	2021-2025	8 900 000 zł	Środki w ramach nowego okresu programowania unijnego na lata 2021-2027 (MOF – ZIT); Polski Ład – BGK
8.	Rozbudowa/budowa miejsc pochówku	Libiąż, ul. Ks. Pielę; Gromiec	Zapewnienie nowych miejsc pochówku	Lokalny	2021-2033	3 500 000 zł	
9.	Kontynuacja odnowy zdegradowanych terenów wiejskich	Żarki; Gromiec	Odnowa przestrzeni publicznej i nadanie jej nowej funkcji społeczno-gospodarczej.	2 miejscowości	2022-2030	5 000 000 zł	Środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027 (MOF – ZIT); Polski Ład- BGK, KPO
10.	Przebudowa, remonty dróg gminnych i wewnętrznych wraz z infrastrukturą drogową	Gmina Libiąż	Poprawa jakości infrastruktury drogowej, poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg, poprawa wizerunku gminy Libiąż	Lokalny	2021-2030	Na bieżąco	Fundusz Dróg Samorządowych; środki w ramach nowego programowania unijnego na lata 2021-2027 (MOF – ZIT); Polski Ład - BGK
11.	Przebudowa ul. Obieżowej w Libiążu	Libiąż	Poprawa infrastruktury drogowej, zwiększenie bezpieczeństwa w zakresie ruchu drogowego	Lokalny	2021-2023	2 500 000 zł	Fundusz Dróg Samorządowych; środki w ramach nowego programowania unijnego na lata 2021-2027 (MOF – ZIT); Polski Ład - BGK
12.	Przebudowa ul. Struga w Żarkach	Żarki	Poprawa infrastruktury drogowej, zwiększenie bezpieczeństwa w zakresie ruchu drogowego	Lokalny	2021-2023	2 800 000 zł	Fundusz Dróg Samorządowych; środki w ramach nowego programowania unijnego na

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

								lata 2021-2027 (MOF – ZIT); Polski Ład – BGK
--	--	--	--	--	--	--	--	---

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI ORAZ DOSTĘPNOŚCI BUDYNKÓW KOMUNALNYCH ORAZ POWIĘKSZANIE ZASOBU MIESZKANIOWEGO							
13.	Modernizacja budynków Ochotniczych Straży Pożarnych w Libiążu	ul. Floriańska 1, ul. Andersa	1) Zagospodarowanie nieużywanego poddasza z przeznaczeniem na spotkania druhów oraz miejsce prowadzonych przez nich szkoleń głównie z udzielania pierwszej pomocy, wraz z dobudową klatki schodowej; 2) Remont pomieszczeń i klatki schodowej na cele prowadzenia działalności statutowej	Lokalny	2022-2025	2 000 000 zł	Środki z nowej perspektywy unijnej na lata 2021-2027, inne środki.
14.	Przebudowa drogi ewakuacyjnej z pomieszczeń sali na pierwszym piętrze w budynku przy ul. Oleńki 1 w Żarkach	Żarki, ul. Oleńki 1,	Poprawa bezpieczeństwa użytkowników	Lokalny	2026-2030	1 000 000 zł	Środki z nowej perspektywy unijnej na lata 2021-2027, inne środki
15.	Termomodernizacja budynku przy ul. Leśnej 23 w Libiążu	Libiąż, ul. Leśna 23	Poprawa efektywności energetycznej budynku komunalnego	Lokalny	2022-2030	1 000 000 zł	Bank Gospodarstwa Krajowego Nieruchomości. środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027, KOP, Nowy Ład – BGK
16.	Budowa gminnej drogi dojazdowej do istniejących i nowych terenów inwestycyjnych na os. „Flagówka” w Libiążu	Libiąż, al. Jana Pawła II	Udostępnienie nowych terenów inwestycyjnych, w tym pod budownictwo mieszkaniowe	Lokalny	2021-2022	2 600 000 zł	Fundusz Dróg Samorządowych; środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027 (MOF – ZIT)
17.	Zwiększanie zasobów mieszkań komunalnych, socjalnych i chronionych	Gmina Libiąż; m.in. Os. „Flagówka”;	Zmniejszenie liczby osób z wyrokami o eksmisję. Poprawa jakości życia mieszkańców.	Lokalny	2023-2030	Na bieżąco	Bank Gospodarstwa Krajowego, Nieruchomości, środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

NOWOCZESNA PRZESTRZEŃ OPIEKI I EDUKACJI							
18.	Rozbudowa, przebudowa budynku Zespołu Szkół w Żarkach z przeznaczeniem na przedszkole wraz z przebudową, rozbudową i budową wewnętrznych instalacji, budową zbiornika przeciwpożarowego i przebudową infrastruktury technicznej	Żarki, ul. Astronautów 3	Dostosowanie placówki oświatowej do potrzeb społeczności lokalnej, poprawa jakości opieki i edukacji	1 miejscowość	2022-2030	5 500 000 zł	środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027, środki ministerialne, inne środki; Polski Ład-BGK
19.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy ZS Żarki na cele integracji społecznej	Żarki, ul. Astronautów 3	Zagospodarowanie niewykorzystanej przestrzeni wokół placówki szkolnej	1 miejscowość	2023 - 2030	700 000 zł	środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027
20.	Adaptacja skrzydła budynku Szkoły Podstawowej Nr 1 w Libiążu na potrzeby przedszkola ekologicznego	Libiąż, ul. Szkolna 1	Adaptacja wolnych pomieszczeń, racjonalizacja sieci przedszkoli na terenie miasta Libiąż	Lokalny	2021-2022	2 514 000 zł	środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027; Polski Ład – BGK
21.	Budowa hali łukowej nad istniejącym boiskiem sportowym przy Szkole Podstawowej Nr 1 w Libiążu wraz z modernizacją nawierzchni	Libiąż, ul. Szkolna 1	Zapewnienie dostępu do zaplecza sportowego przez cały rok kalendarzowy	Lokalny	2025-2030	2 250 000 zł	MKDniS Sportowa Polska; Małopolska Infrastruktura Rekreacyjno – Sportowa; inne środki, środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027
22.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy szkołach podstawowych na cele sportowo – rekreacyjne	Libiąż: ul. Szkolna 1, ul. Św. Barbary, ul. Paderewskiego 2; ul. Plac Zwycięstwa 2; Gromiec: ul. Husarska 2	Zagospodarowanie niewykorzystanej przestrzeni wokół placówek szkolnych, poprawa standardów dostępności	Lokalny	2025-2030	2 000 000 zł	PROW na lata 2014 – 2020; Środki w ramach nowego okresu programowania unijnego na lata 2021-2027; Polski Ład -BGK.
23.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy gminnych przedszkolach na cele integracji społecznej; modernizacja placów zabaw	Libiąż, Plac Zwycięstwa 2; ul. Przedszkolna 1, Gromiec: ul. Husarska	Zagospodarowanie niewykorzystanej przestrzeni wokół placówki szkolnej; zwiększenie bezpieczeństwa oraz podniesienie	Lokalny	2025-2030	800 000 zł	Środki w ramach nowego okresu programowania unijnego na lata 2021-2027

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

			atrakcyjności istniejących placów zabaw przy przedszkolach				
24.	Nowoczesne Centrum Rehabilitacji Ruchowej	Libiąż, al. Jana Pawła II	Poprawa zdrowia mieszkańców regionu, przywrócenie tradycji balneologii i przyrodolecznictwa	Ponadlokalny	2022-2030	2 000 000 zł	środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027 (MOF – ZIT); środki prywatne
25.	Zakończenie budowy krytej pływalni w Libiążu	Libiąż, al. Jana Pawła II	Stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego, poprawa jakości życia i zdrowia	Ponadlokalny	2021-2022	19 700 000 zł	MKDNIŚ: Sportowa Polska; Małopolskie Tężnie Solankowe; inne środki, RFIL
WYSOKIEJ JAKOŚCI KULTURA, INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA							
26.	Stworzenie nowoczesnego zaplecza technicznego dla zwiększenia atrakcyjności i różnorodności oferty kulturalnej	Libiąż: Libiąskie Centrum Kultury, ul. Górnicza 1	Zwiększenie powierzchni użytkowej, powstanie nowej pracowni plastycznej, stworzenie optymalnych warunków dla uczestników zajęć, rozszerzenie oferty edukacyjno-kulturalnej poprzez zajęcia z ceramiki, zakup odpowiedniego wyposażenia dla osób ze szczególnymi potrzebami, modernizacja pomieszczeń w przyziemiu budynku LCK, stworzenie studia teatralno-muzycznego (studio nagrań, prób muzycznych, wokalnych), zapewnienie odpowiedniej powierzchni magazynowej	Ponadlokalny	2021-2024	1 300 000 zł	Programy MKDNIŚ, środki w ramach nowego okresu programowania unijnego na lata 2021-2027, inne środki
27.	#Przystanek Kosówki	Libiąż: Świetlica w Kosówkach, ul. Wilcza 13	Zagospodarowanie terenu wokół budynku, rozwój bazy rekreacyjnej, w tym ścieżka sensoryczna dla dzieci i młodzieży, wiaty biesiadne, przystanek rowerowy. Zwiększenie atrakcyjności obiektu, jego funkcjonalności i dostępności oraz wzbogacenie i rozszerzenie oferty spędzania wolnego czasu poprzez poprawę stanu technicznego.	Ponadlokalny	2025	3 500 000 zł	środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027 (MOF – ZIT); FST, MKDNIŚ.
28.	Stworzenie nowoczesnego centrum aktywności		Stworzenie miejsca spotkań, integracji mieszkańców umożliwiającego wspólny rozwój	Ponadlokalny	2023-2024	500 000 zł	środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

	mieszkańców w sołectwie Gromiec	Gromiec: Świetlica w Gromcu, ul. Traugutta 1	zainteresowań, poszerzenie i wzbogacenie oferty kulturalnej				lata 2021-2027 (MOF – ZIT); MKDNIŚ.
29.	Modernizacja pomieszczeń Domu Kultury w Żarkach wraz z wyposażeniem	Żarki: Dom Kultury w Żarkach, ul. Klubowa 6	Stworzenie miejsca spotkań, integracji mieszkańców umożliwiającego wspólny rozwój zainteresowań, poszerzenie i wzbogacenie oferty edukacyjno-kulturalnej, zorganizowanie pracowni dydaktycznej z odpowiednim wyposażeniem, dostosowanie pomieszczeń do potrzeb osób niepełnosprawnych	Lokalny	2023	210 000 zł	środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027 (MOF – ZIT); MKDNIŚ
30.	Modernizacja i remont Fili bibliotecznej nr 3 w Gromcu	Gromiec ul. Traugutta 1	Modernizacja placówki w celu wzmocnienia oferty czasu wolnego dla mieszkańców	Lokalny	Do 2023	170 000 zł	PROW na lata 2014-2020; inne środki, MKDNIŚ
31.	Budowa, rozbudowa wspólnych: gminnych, powiatowych i regionalnych ścieżek rowerowych, biegowych i tras ekologicznych	Gmina Libiąż	Podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy, promowanie zdrowego stylu życia	Ponadlokalny	2021-2030	Na bieżąco	środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021 -2027 (MOF – ZIT); inne środki np.: LP
32.	Modernizacja wielofunkcyjnego kompleksu sportowo-rekreacyjnego przy ul. Kolonia w Gromcu	Gromiec, ul. Kolonia	Podniesienie jakości życia mieszkańców, promowanie zdrowego stylu życia. Powstanie atrakcyjnego miejsca sportu, rekreacji i spędzania czasu wolnego.	Lokalny	2021-2023	830 000 zł	PROW na lata 2014-2020; środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027, fundusz sołecki
33.	Strefa Obieżowa – zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele wypoczynku rodzinnego	Libiąż, ul. Obieżowa	Podniesienie jakości życia mieszkańców, promowanie zdrowego stylu życia. Powstanie atrakcyjnego miejsca sportu, rekreacji i spędzania czasu wolnego.	Lokalny	2021-2022	450 000 zł	środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027, inne środki
34.	Zagospodarowanie przestrzeni Zagórcza na cele wypoczynku rodzinnego i uprawiania aktywności ruchowej – plac zabaw i siłownia plenerowa przy ul. Lubomira w Żarkach	Żarki, ul. Lubomira	Wyrównanie szans w dostępie do wysokiej jakości infrastruktury rekreacyjnej, umożliwiającej integrację i rozwijanie aktywności ruchowej.	Lokalny	2021-2023	160 000 zł	PROW na lata 2014-2020; środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027, fundusz sołecki, inne środki

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

35.	Modernizacja i remont pomieszczeń szatni i zaplecza sportowego w Gromcu wraz z wyposażeniem.	Gromiec Traugutta 1 ul.	Powstanie atrakcyjnego miejsca sportu, rekreacji i spędzania czasu wolnego. Promocja aktywności i zdrowego stylu życia. Podniesienie jakości życia mieszkańców.	Lokalny	Do 2030	2 000 000 zł	Środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027, fundusz sołecki, inne środki
36.	Zagospodarowanie przestrzeni dzielnicy Jaworek w Libiążu na cele wypoczynku rodzinnego i uprawiania aktywności ruchowej – remont placu zabaw oraz budowa boiska do gier zespołowych przy ulicy Żeromskiego.	Libiąż, Żeromskiego ul.	Powstanie atrakcyjnego miejsca integracji, rekreacji i spędzania czasu wolnego, w tym w gronie rodziny. Podniesienie jakości życia mieszkańców.	Lokalny	Do 2030	350 000 zł	Środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027, fundusz sołecki, inne środki
OCHRONA ŚRODOWISKA							
37.	Kontynuowanie udzielania dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków (gmina)	Gmina Libiąż	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gdzie brak możliwości przyłączenia do sieci kanalizacyjnej	Lokalny	2021-2030	Na bieżąco	środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027 (MOF – ZIT); NFOŚiGW
38.	Ograniczanie niskiej emisji, ograniczenie zużycia energii poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła na niskoemisyjne	Gmina Libiąż	Poprawa jakości powietrza i warunków życia mieszkańców	Lokalny	2021-2030	Na bieżąco	Program Czyste Powietrze, Stop SMOG!; Mój Prąd, NFOŚiGW; środki w ramach nowej perspektywy programowania unijnego na lata 2021-2027 (MOF – ZIT)
39.	Montaż odnawialnych źródeł energii w ramach projektu „Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gmin: Nowy Targ, Miasta Nowy Targ, Czorsztyn, Łapsze Niżne, Brzesko, Alwernia, Babice, Chrzanów, Libiąż oraz Trzebinia”	Gmina Libiąż	Poprawa jakości powietrza i warunków życia mieszkańców	Ponadlokalny	2022	890 000 zł	RPO WM na lata 2014-2020
TRANSPORT PONADLOKALNY							
40.	Partycypacja w opracowaniu dokumentacji technicznej oraz ew. realizacji Drogi Współpracy Regionalnej	Gmina Libiąż, okolice ul. Wolności	Poprawa dostępności Małopolski Zachodniej, powiązanie z ruchem tranzytowym autostrady A4	Ponadlokalny	Do 2030	Kwota będzie znana po wykonaniu dokumentacji technicznej	środki w ramach nowego programowania unijnego na lata 2021-2027, inne środki

Źródło: UM Libiąż

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Libiąż wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Uwarunkowania i Prawo wodne a Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030

Zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2020 roku, poz. 310 ze zm.), Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 uwzględnia m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 315 pkt 1-3 ww. ustawy tj.:

- plany zarządzania ryzykiem powodziowym,
- plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza,
- plan przeciwdziałania skutkom suszy.

Zasoby wodne gminy Libiąż

Wody powierzchniowe

Obszar gminy Libiąż położony jest w obrębie dorzecza Wisły, której koryto stanowi południową granicę gminy. Na sieć hydrograficzną gminy Libiąż składają się rzeka Wisła będąca głównym odbiornikiem wód z jej obszaru oraz jej lewobrzeżne dopływy: rzeka Chechło (odwadniająca wschodnią część obszaru gminy) oraz Potok Gromiecki z dopływami Rzepka i Kopalniówka (zasilaną wodami z kopalni). Północny fragment obszaru gminy Libiąż jest odwadniany przez lewobrzeżny dopływ Przemszy tj. przez Kanał Matylda fragmentarycznie przebiegający bezpośrednio na granicy gminy, odprowadzający wody kopalniane i wody z niewielkich cieków, których początek i źródła znajdują się w zachodniej części Chrzanowa oraz północnej części Libiąża.

Rzeka Chechło jak i rzeka Wisła mają reżim wyrównany z wiosennymi i drugorzędnymi letnimi wezbraniami oraz z zasilaniem gruntowo – deszczowo - śnieżnym. Rzeki przez cały rok zasilane są z odpływu gruntowego, natomiast podwyższone przepływy spowodowane są zwiększonymi letnimi opadami oraz wiosennymi roztopami śniegu. Sezonowa zmienność przepływu wyrażona liczbowo jako amplituda przepływów średnich miesięcznych z wielolecia dla rzeki Chechło wynosi - 2,5 m³/s zaś dla rzeki Wisły -18,6 m³/s. Niewielkie wartości amplitudy wskazują na antropogeniczne zaburzenia reżimu hydrologicznego wynikające z poboru wody, zrzutu ścieków, zrzutów ze zbiorników wodnych (na Wiśle w Goczałkowicach i na Sole).

Na terenie gminy Libiąż istnieją zbiorniki wód stojących w liczbie ok. 20 skupionych głównie w południowej i południowo-zachodniej części gminy. Spośród tych zbiorników wyróżniają się:

- naturalny kompleks stawów w Szykach w południowo-zachodniej części miasta (przy granicy z sołectwem Gromiec) oraz nieco oddalony od nich staw Lasówka przy ul. Dąbrowskiego);
- zespół niegłębokich stawów zapadliskowych (bez nazwy) w południowej części sołectwa Żarki jako zbiorniki powstałe w miejscu osiadania terenu wskutek eksploatacji węgla kamiennego.

Część obszaru gminy Libiąż znajduje się w zasięgu regionu wodnego Górnej-Zachodniej Wisły. Korzystanie z wód regionu Górnej-Zachodniej Wisły regulowane jest na mocy Rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 10 października 2017 r. (Dz. Urz. Woj. 2017.6454) zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków korzystania z wód regionu wodnego Górnej Wisły.

Wody podziemne i zaopatrzenie w wodę

Na obszarze gminy Libiąż wody gruntowe stanowiące pierwszy poziom wód podziemnych zalegają na różnych poziomach w zależności od usytuowania. Najpłycej wody zalegają w dolinach rzecznych (1–2 m), większe głębokości zalegania występują na wysoczyznach (do 5 m), zaś najgłębiej występują na wysoczyznach w obrębie kulminacji terenowych (do 10 m). Nie są to jednak uwarunkowania bez wyjątków, które wynikać mogą z lokalnych struktur geologiczno-geomorfologicznych. Efektem tego są sytuacje, że w wielu miejscach nawet na znacznych wysokościach poziom wody gruntowej zalega płytko utrudniając posadowienie budynków.

Warunki hydrogeologiczne w gminie Libiąż różnią się w zależności od budowy geologicznej części północnej i południowej gminy. W południowo-zachodniej oraz centralnej części gminy, gdzie zalegają izolujące utwory trzeciorzędu (głównie iły), poziom wodonośny czwartorzędu izolowany jest od niżej leżących poziomów karbonu lub triasu. Natomiast w północnej i północno - wschodniej części gminy brak jest ciągłych warstw izolujących poszczególne poziomy, co powoduje, że poziomy te pozostają w połączeniu hydraulicznym.

Wody podziemne na obszarze gminy Libiąż obejmują kilka pięter wodonośnych, w których zlokalizowane są Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP). Na terenie gminy zlokalizowany jest fragment Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – GZWP nr 452 Zbiornik Chrzanów, który stanowi podstawowe źródło zaopatrzenia dla mieszkańców gmin Chrzanowa, Libiąża i Trzebini. Jest to zbiornik o powierzchni 262,9 km², którego szacunkowe zasoby dyspozycyjne zostały określone na poziomie 82 tys. m³/dobę. Wody zbiornika są wodami dobrej i średniej jakości, zaś jego zasoby określa się jako wystarczające na potrzeby istniejących i nowych użytkowników wód.

Gmina Libiąż w większości zaopatrywana jest w wodę z ujęć podziemnych, których na jej terenie znajduje się stosunkowo duża liczba. Ujęcia powierzchniowe pełnią jedynie funkcję pomocniczą. Wody powierzchniowe w niewielkim stopniu mogą być wykorzystywane do celów gospodarczych. Ograniczona możliwość ich wykorzystania związana jest z niską wydajnością źródeł, niewielkimi stanami rzek i potoków oraz dużym zanieczyszczeniem wód powierzchniowych.

Główne źródła zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych

Źródłem zanieczyszczeń, zwłaszcza dla wód powierzchniowych, są niewłaściwie stosowane środki ochrony roślin oraz nawozy, również bogate w związki azotu nawozy naturalne (gnojowica i obornik). Sporym zagrożeniem jest także nieuregulowana gospodarka ściekowa - brak kanalizacji, nieszczelne zbiorniki przydomowe i niekontrolowane zrzuty ścieków. W przypadku gminy Libiąż szczególnie istotnym źródłem złego stanu wód jest także działalność górnicza – zarówno w odniesieniu do wód powierzchniowych (potok Gromiecki, rzeka Wisła od ujścia Przemszy do Ujścia Skawy w wyniku wprowadzania zasolonych wód kopalnianych), jak i podziemnych (obniżanie zwierciadła wód podziemnych w związku z odwodnieniem kopalń).

Plany zarządzania ryzykiem powodziowym

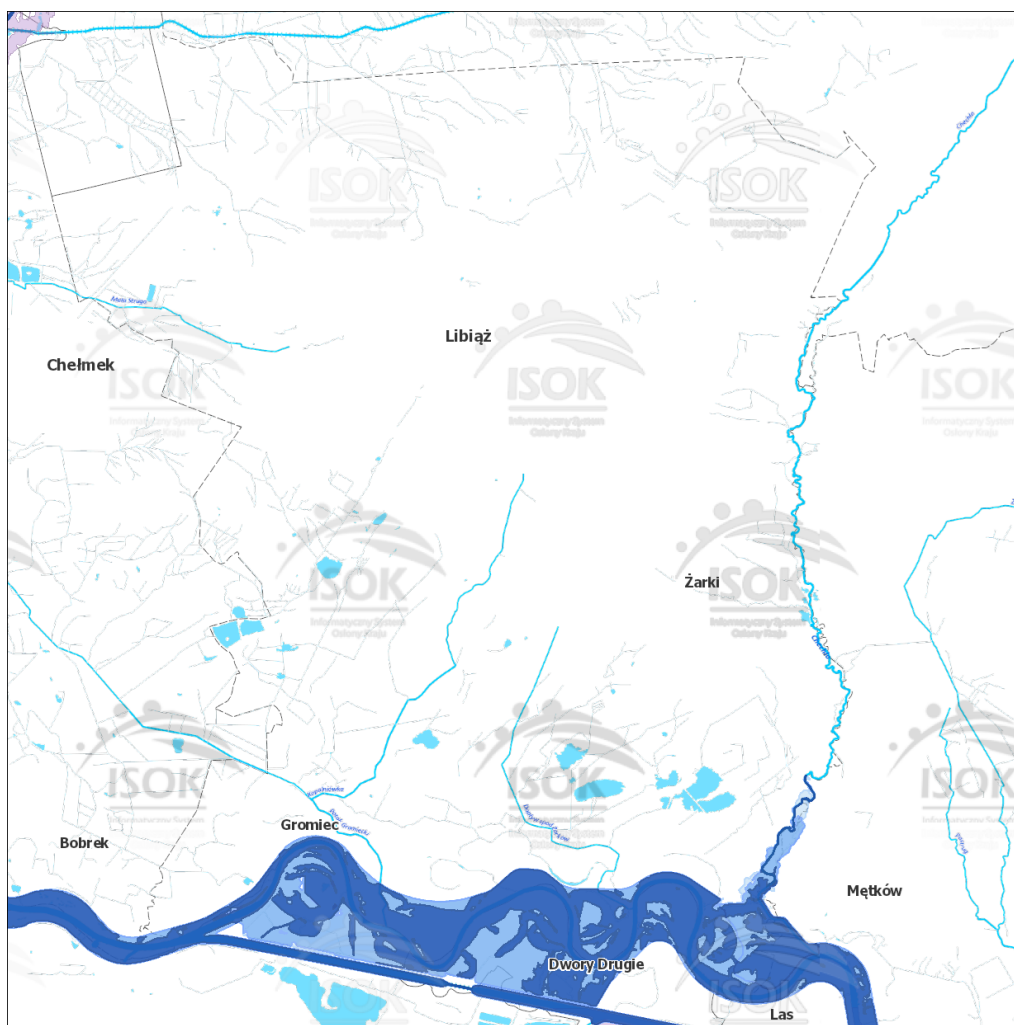
Koryto Wisły, stanowiące południową granicę gminy, obudowane jest wałami przeciwpowodziowymi kilkumetrowej wysokości dostosowanej do przejścia zagrożeń falą powodziową o prawdopodobieństwie wystąpienia Q1% (raz na 100 lat).

Na obszarze gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%). Zasięgi zalewu wchodzi częściowo w ujściowy odcinek rzeki Chechło i stanowią wody cofkowe od rzeki Wisły. Są to tereny zaliczane do szczególnie zagrożonych

powodzią, a ich wszelkie planowane zagospodarowanie nie może naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym (Prawo wodne art. 166 pkt. 10) i stanowi zagrożenie dla ochrony zdrowia ludzi. Zagrożenie powodziowe może być spowodowane wysokim stanem wód rzecznych oraz występowaniem znacznych ilości wód opadowych. Wody powierzchniowe odprowadzane są z obszaru gminy niezbyt mocno rozwiniętą siecią dolinek bocznych rzek.

Kolejne dwie mapy przedstawiają zasięg zagrożenia powodziowego ze strony Wisły na obszarze gminy Libiąż w przypadku dwóch scenariuszy – nienaruszonych oraz przerwanych wałów przeciwpowodziowych. W pierwszym przypadku poziom Wisły utrzymuje się w granicach wałów przeciwpowodziowych zarówno przy prawdopodobieństwie powodzi 10% (raz na 10 lat), jak i 1% (tzw. powodzi stuletniej). Niemniej jednak, mapa wskazuje również zasięg wód cofkowych Wisły w ujściu rzeki Chechło. W drugim przypadku – przerwanie wałów – wody zalewowe Wisły obejmują najniższe położone tereny gminy znajdujące się u stóp granicy lasów w południowej części gminy (całość sołectwa Gromiec, południowe krańce sołectw Libiąż Wielki, Żarki oraz południowa granica miasta Libiąż).

Mapa 1. Zasięg zagrożenia powodziowego ze strony Wisły w gminie Libiąż w przypadku prawdopodobieństwa powodzi na poziomie 1% i 10% - scenariusz nienaruszenia wałów.

Źródło: Hydroportal ISOK

Mapa 2. Zasięg zagrożenia powodziowego ze strony Wisły w gminie Libiąż w przypadku prawdopodobieństwa powodzi na poziomie 1% i 10% - scenariusz całkowitego przerwania wałów.

Źródło: Hydroportal ISOK

Plany PGW Wody Polskie w obecnej dekadzie obejmują m.in. realizację projektu na terenie gminy Libiąż, w miejscowości Gromiec: rozbudowę zbiornika retencyjno-wyrównawczego na Potoku Gromieckim z rozbudową pompowni Gromiec (numer porządkowy inwestycji 621 na liście inwestycji strategicznych PGW Wody Polskie dla dorzecza Wisły). Celem inwestycji jest poprawa ochrony przeciwpowodziowej terenów zawala chronionych przedmiotowymi obiektami. Obecny stan (mała zdolność retencyjna zbiornika w połączeniu z niską wydajnością przepompowni) stwarza istotne zagrożenie podtopieniami i zalewaniem okolicznych terenów (również zamieszkałych) w trakcie nawalnych opadów przy jednoczesnym wysokim stanie zwierciadła wody w rzece Wiśle.

W Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 w ramach celu operacyjnego 2.6. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego uwzględniono m.in. inwestycje mające na celu poprawę bezpieczeństwa przeciwpożarowego i przeciwpowodziowego. W tym kierunkowym zakresie strategia jest zbieżna z obowiązującymi i aktualizowanymi planami zarządzania ryzykiem powodziowym na wyższych szczeblach.

Plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza

W odniesieniu do Planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, w poniższej tabeli Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 określa informacje na temat jednolitych części wód powierzchniowych (jcwp) oraz jednolitych części wód podziemnych (jcwpd) znajdujących się w granicach gminy (nazwa, status jcwp, informacja o stanie jcwp i jcwpd oraz przypisane im cele środowiskowe), a także działań przypisanych poszczególnym jcwp i jcwpd w aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju (aPWŚK) oraz o stanie realizacji tych działań.

Tabela 3. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych znajdujących się w granicach gminy Libiąż wraz z przypisanymi celami i działaniami środowiskowymi.

Kod JCWP (wody powierzchniowe)	Nazwa	Stan ogólny; Stan/potencjał ekologiczny; Stan chemiczny	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
RW2000021298	Matylda	Zły; Umiarkowany; Dobry	dobry potencjał ekologiczny; dobry stan chemiczny	Gospodarka komunalna: Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Libiąż "A" (IV kw. 2018); modernizacja oczyszczalni ścieków Jaworzno-Dąb (IV kw. 2019); regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe) Działania kontrolne: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); kontrola postępowania z zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); przegląd pozwoleń wodnoprawnych (IV kw. 2018)
RW200002133529	Kanał żeglowny Dwory	Zły; Poniżej dobrego; PSD_sr	dobry potencjał ekologiczny; dobry stan chemiczny	Gospodarka komunalna: Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe) Działania kontrolne: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); kontrola postępowania z zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); przegląd pozwoleń wodnoprawnych (IV kw. 2018); ustalenie wartości obniżonych celów środowiskowych (IV kw. 2021)

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

RW200010212999	Przemsza od Białej Przemszy do ujścia	Zły; PSD; Zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	<p>Gospodarka komunalna: Budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących (działanie ciągłe); budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (działanie ciągłe); budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracjach: Imielin (IV kw. 2018), Oświęcim (IV kw. 2018); budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Jaworzno-Dąb (IV kw. 2018); Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe);</p> <p>Działania kontrolne: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); kontrola postępowania z zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); opracowanie oceny obszarowej jakości wody (działanie ciągłe); przegląd pozwoleń wodnoprawnych (IV kw. 2018); weryfikacja Programu ochrony środowiska dla gminy (IV kw. 2018)</p>
RW20001921339	Wiśła od Przemszy bez Przemszy do Skawy	Zły; Dobry; Zły	dobry stan ekologiczny (dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego - Wiśła od Skawy do Przemszy), dobry stan chemiczny	<p>Gospodarka komunalna: budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Oświęcim (IV kw. 2018); Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe);</p> <p>Działania uzupełniające: przywrócenie drożności cieków istotnych dla zachowania ciągłości morfologicznej (IV kw. 2021); ustalenie wartości obniżonych celów środowiskowych (IV kw. 2021)</p>
RW20006213329	Potok Gromiecki	Zły; Słaby; PSD	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	<p>Gospodarka komunalna: budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Chrzanów (IV kw. 2015); modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków Libiąż "B" (IV kw. 2020); Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe);</p> <p>Działania uzupełniające: ustalenie wartości obniżonych celów środowiskowych (IV kw. 2021)</p>

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

RW20006213349	Chechło od Ropy bez Ropy do ujścia	Zły; Dobry; Zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	Gospodarka komunalna: Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe); Działania kontrolne: kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); kontrola postępowania z zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); przegląd pozwoleń wodnoprawnych (IV kw. 2018)
Kod JCWPd (wody podziemne)	Nazwa	Stan (ogólny); Stan ilościowy; Stan chemiczny	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
PLGW2000146	146	Słaby; Słaby; Dobry (2012)	dobry stan chemiczny; mniej rygorystyczny cel: ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem	Działania kontrolne i monitorujące: Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia (działania ciągłe); przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych (działania ciągłe); analiza wykorzystania wód z odwodnień i wód powierzchniowych (IV kw. 2020); racjonalne gospodarowanie wodą przeznaczoną do spożycia (IV kw. 2021); rekultywacja odkrywek w sposób ograniczający zagrożenie dla jakości wód podziemnych (IV kw 2020) Działania uzupełniające: przekazywanie raz w roku przez zarządzających obiektami prowadzącymi odwodnienia w skali regionalnej i lokalnej (kopalnie wgłębne i odkrywkowe) danych dotyczących wielkości odwodnienia i zasięgu leja depresji (po zmianie przepisów); prowadzenie monitoringu lokalnego wokół ujęć wód podziemnych o poborze przekraczającym 1000 m ³ /d (po zmianie przepisów); stworzenie podstaw do umożliwienia przeprowadzenia pomiarów i raportowania ilości nierejestrowanych poborów wód podziemnych (IV kw. 2019); ustalenie wartości granicznej dla dobrego stanu dla parametrów, dla których obniżono cel środowiskowy: stan ilościowy (IV kw. 2021)

PLGW2000147	147	Dobry; Dobry; Dobry (2012)	dobry stan chemiczny; dobry stan ilościowy	Działania kontrolne i monitorujące: Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia (działania ciągłe); przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych (działania ciągłe); prowadzenie monitoringu lokalnego wokół ujęć wód podziemnych o poborze przekraczającym 1000 m ³ /d (działanie ciągłe – po zmianie przepisów); Działania organizacyjne: Przekazywanie raz w roku przez zarządzających obiektami prowadzącymi odwodnienia w skali regionalnej i lokalnej (kopalnie węgłowne i odkrywkowe) danych dotyczących wielkości odwodnienia i zasięgu leja depresji (działanie ciągłe – po zmianie przepisów). Działania prawne: Zmiana zapisów w ustawach Prawo wodne oraz Prawo ochrony środowiska (IV kw. 2021).
PLGW2000158	158	Dobry; Dobry; Dobry (2012)	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy	Działania kontrolne i monitorujące: Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia (działania ciągłe).

Źródło: : Opracowanie własne z wykorzystaniem bazy danych PGW KZGW

Dane z bazy Planu Gospodarowania Wodami Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej przedstawiają stan wód powierzchniowych na terenie gminy Libiąż jednoznacznie jako zły i wymagający interwencji. Dotyczy to wszystkich rzecznych JCWP przepływających przez teren gminy. Przypisane wodom powierzchniowym działania dotyczą przede wszystkim rozbudowy infrastruktury kanalizacji sieciowej, budowy lub modernizacji zbiorników przydomowych oraz prowadzenia szeregu działań kontrolnych i monitorujących stan wód, zaś w skrajnym przypadku (potok Gromiecki i Wisła) – obniżenie celów środowiskowych. Odcinkowi Wisły na terenie gminy Libiąż dedykuje się ponadto działania poprawiające jego drożność i umożliwiające migracje organizmów żywych. Ponadto, gmina położona jest na terenach trzech zbiorników wód podziemnych (nr 146, 147 i 158). Zbiorniki nr 147 i 158 charakteryzuje stan ogólny dobry (ocena na podst. pomiarów z 2012 roku). Zadania im dedykowane oparte są przede wszystkim na monitoringu eksploatacji JCPWd. W przypadku jednostki nr 147 strategia postępowania poszerza się o regularne przeglądy pozwoleń wodnoprawnych oraz działania kontrolne i monitorujące, które planuje się w następstwie zmian legislacyjnych w Prawie Ochrony Środowiska planowanych na koniec 2021 roku. Poszerzony zestaw działań dedykuje się JCWPd nr 146, którego stan ogólny wód określany jest jako zły. Za cel postawiono ochronę jego stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem. W związku z tym ustalono szereg działań kontrolno-monitorujących oraz uzupełniających, w tym m.in. rekultywacje odkrywek oraz opracowania systemu monitoringu nierejestrowanego dotąd poboru wód. Jednocześnie Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 zakłada działania z zakresu ochrony i regeneracji środowiska naturalnego, w tym poprawy stanu wód powierzchniowych i podziemnych, m.in. poprzez inwestycje w sieć kanalizacyjną, modernizację oczyszczalni ścieków i rozwiązania alternatywne.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 zakłada i promuje działania minimalizujące skutki suszy, podejmowane zarówno przez samorząd, mieszkańców, jak i organy administracji rządowej. Wskazuje na to kierunek interwencji w ramach celu operacyjnego 1.3. Ochrona i regeneracja środowiska naturalnego dotyczący rozwoju zielonej i błękitnej infrastruktury, w tym realizacji inwestycji służących retencji publicznej oraz gromadzeniu i wykorzystywaniu wody opadowej w gospodarstwach domowych. W tym zakresie strategia jest spójna z Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy (projekt).

Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy Prawo wodne, plan przeciwdziałania skutkom suszy obejmuje:

- 1) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- 2) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- 3) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- 4) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Głównym celem planu jest przeciwdziałanie skutkom suszy, co należy odnosić do procesu kształtowania zasobów wodnych oraz do racjonalnego korzystania z zasobów wodnych. Cele szczegółowe Planu dotyczą zidentyfikowanych obszarów ryzyka związanego z suszą: społeczeństwa, gospodarki i środowiska i obejmują:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Strategia postępowania w obszarze przeciwdziałania skutkom suszy zakłada przede wszystkim działania proaktywne, czyli zapobiegające oraz zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych skutków suszy, realizowane niezależnie od faktycznego wystąpienia zjawiska suszy. W praktyce oznacza to wdrażania zarówno działań technicznych, jak i nietechnicznych, służących m.in. kształtowaniu zasobów wodnych, wspartych instrumentami planowania przestrzennego, gospodarowania gruntami i wodami, ochrony ekosystemów wodnych i terenów podmokłych, a także instrumentami służącymi osiągnięciu celów środowiskowych. Bardzo ważne są działania retencyjne, służące poprawie i przywracaniu naturalnych warunków obiegu wody. Przeciwdziałanie skutkom suszy to w konsekwencji również zmniejszenie niedoborów wody, wzmocnienie ochrony przeciwpowodziowej, czy poprawa stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych. Podejście proaktywne jest równocześnie działaniem na rzecz ograniczania czynników sprzyjających zmianom klimatu.

Zgodnie z założeniami Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy, w odniesieniu do obszaru gminy Libiąż mowa m.in. o następujących działaniach:

- Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych (działanie 1),
- Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych (działanie 3)

- Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji (działanie 4),
- Analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji (działanie 6),
- Budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej (działanie 8),
- Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych (działanie 9),
- Budowa i przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa i przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych (działanie 10),
- Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych (działanie 24).

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Wprowadzenie do modelu

Model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Libiąż jest zobrazowaniem spodziewanych i zaplanowanych w strategii gminy procesów rozwoju i ich wpływu na kształtowanie się struktur przestrzennych.

Z jednej strony, ze względu na ukształtowanie terenu, występujące zasoby naturalne i ich wykorzystanie, obszary potencjalnych zagrożeń, historycznie ugruntowane użytkowanie przestrzeni, powiązania infrastrukturalne i komunikacyjne, a także wiele innych uwarunkowań zastanych. Z drugiej strony w wyniku zdiagnozowanych problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w ramach modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy przedstawiono różne funkcje terenów, a także obszary szczególnej koncentracji działalności inwestycyjnej i planowane zmiany w przestrzeni gminy.

Ogólne uwarunkowania modelu

Gmina Libiąż położona jest w zachodniej części województwa małopolskiego w powiecie chrzanowskim, stanowiąc jedną z 5 gmin tego powiatu. Odległość między miastem Libiąż a Krakowem wynosi ok. 55 km drogą wojewódzką 780. Innymi ośrodkami miejskimi oddziałującymi na gminę Libiąż są: Chrzanów (siedziba powiatu) – ok. 8 km, Oświęcim – 12 km, Jaworzno – 18 km. W dalszym sąsiedztwie gminy położone są inne ośrodki miejskie o znaczeniu regionalnym i subregionalnym, szczególnie zlokalizowane w aglomeracji zagłębiowsko-górnośląskiej – mają one stosunkowo duży wpływ na rozwój gminy Libiąż - ze względu na powiązania rynku pracy, położenie komunikacyjne, przepływ kapitału.

Główne uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne gminy Libiąż należą do trzech odrębnych kategorii:

- położenie gminy w uprzemysłowionym obszarze Małopolski Zachodniej, sąsiadującej ze Śląskiem, w pobliżu najważniejszych szlaków komunikacyjnych łączących aglomerację krakowską z konurbacją śląską,
- położenie znacznej części obszaru gminy w dolinie Wisły, która wyznacza całą jej południową granicę,
- występowanie pokładów węgla kamiennego i dolomitu oraz związane z nimi historyczne procesy miastotwórcze.

Położenie gminy w pobliżu głównych szlaków komunikacyjnych, łączących aglomerację krakowską z konurbacją śląską (A4, DW780, ale również DK79, DK44) już od wielu lat wpływa na funkcje pełnione przez gminę Libiąż oraz stopień zagospodarowania inwestycyjnego (duża rola przemysłu, mieszkańcy pracujący w przemyśle na terenie gminy i poza nią). Najważniejszymi szlakami komunikacyjnymi gminy jest DW933 oraz DW780. Droga DW933 łączy Libiąż z autostradą A4 przez Chrzanów oraz z Oświęcimiem. Rozprowadza ruch z terenu gminy w wielu ważnych kierunkach z punktu widzenia przepływu towarów, osób i kapitału. Droga DW780 jest ważnym szlakiem komunikacji (pasażerskiej, indywidualnej, częściowo tranzytowej i towarowej), łączącym Libiąż z Krakowem najkrótszym odcinkiem (ok. 55 km). DW780 stanowi alternatywę dla innych dróg jeżeli chodzi o połączenie Krakowa z Chrzanowem, Oświęcimiem, konurbacją śląską, jednak jest drogą o mniejszym znaczeniu niż inne, równoległe połączenia Krakowa ze Śląskiem, które omijają gminę Libiąż – idąc kolejno od północy: droga krajowa nr 94 (DK 94) przez Olkusz; DK 79 przez Krzeszowice, Trzebinę, Chrzanów i Jaworzno; autostrada płatna A4; DK 44 po południowej stronie Wisły przez Skawinę, Zator, Oświęcim.

W kontekście położenia gminy Libiąż w pobliżu ważnych szlaków łączących aglomerację krakowską i konurbację śląską oraz silnych z nimi związków ekonomiczno-społecznych, położenie komunikacyjne gminy należy uznać za korzystne, szczególnie w kontekście postępującego procesu suburbanizacji z dużych aglomeracji i polepszania dostępności komunikacyjnej (krótsze dojazdy do pracy, w celach edukacyjnych itp. – tym samym mniejsza motywacja do wyprowadzania się do dużych aglomeracji).

Główną sieć drogową gminy uzupełniają drogi powiatowe i gminne znaczenia lokalnego oraz ponadlokalnego. Spośród nich warto wymienić istotne dla gminy Libiąż drogi łączące jej obszar południkowo, siedzibę gminy z sołectwami, czy też ważne z punktu widzenia zlokalizowanych tu zakładów przemysłowych - m.in.:

- droga z Libiąża do Gromca (ciąg ul. Gromiecka-Broniewskiego Władysława-Nadwiślańska) jako połączenie jednego z dwóch sołectw z siedzibą gminy oraz rozprowadzenie komunikacji wzdłuż doliny Wisły;
- ciąg ul. Generała Sikorskiego-Jaworowa – ZG „Janina” Tauron Wydobywanie S.A.;
- ul. Astronautów – połączenie południkowe sołectwa Żarki z Chrzanowem.

Wymienione drogi powiatowe i gminne mają duże znaczenie społeczno-gospodarcze – regulują lokalny przepływ osób i towarów. Mają też ważne znaczenie dla rozwoju rekreacji.

Kolejnym istotnym uwarunkowaniem funkcjonalno-przestrzennym gminy Libiąż jest położenie części gminy w dolinie Wisły, a także budowa geologiczna, w tym występowanie wydobywanych pokładów węgla kamiennego i dolomitów. Południową granicę gminy stanowi rzeka Wisła, zaliczana do korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym (Sieć Ekologiczna ECONET-PL). Stanowi ona południową granicę gminy, płynąc dość szeroką doliną, w której występują liczne starorzecza, łąki zalewowe, z rzadka zarośla i zadrzewienia. Zagrożenie powodziowe determinuje odpowiednie zagospodarowanie doliny Wisły – są to głównie tereny niezabudowane, pełniące funkcje terenów rolniczych, także rekreacyjno-turystycznych.

Ponieważ gmina położona jest na granicy mezoregionu Pagóry Jaworznickie i mezoregionu Doliny Górnej Wisły, jej część północna charakteryzuje się sfalowaniem powierzchni oraz wyodrębniającymi się z otoczenia pagórami. Część południowa natomiast obejmuje płaskie terasy zalewowe Wisły. Pagóry Libiąskie, zwane także Wzgórzami Libiąskimi, zajmują północną część gminy. Osiągają one wysokość powyżej 300 m n.p.m. Między pagórami, zbudowanymi z wapieni triasowych, występują kotliny, na których dnie zalegają skały karbońskie z pokładami węgla kamiennego. W Libiążu wydobywa się następujące rodzaje kopalin: węgiel kamienny, dolomity triasowe, piaski oraz żwiry i pospółki. Wydobywanie surowców (głównie węgla kamiennego) determinowało strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy.

Gleby na terenie gminy są mało urodzajne. Przeważają rędziny i gleby brunatne, bielcowe oraz mady. Wartość bonitacyjna gleb jest zróżnicowana. Najlepsze gleby klasy III znajdują się poza granicami miasta, w sołectwie Gromiec, w obrębie doliny Wisły.

Proces miastotwórczy Libiąża jest bardzo charakterystyczny, związany z rozpoczęciem wydobycia węgla kamiennego, w wyniku czego z pobliskich osad z biegiem czasu wykształcił się ośrodek miejski. Odmienność¹ Libiąża wynika z układu przestrzennego, charakteryzującego się brakiem centrum. Rozwój przestrzenny miasta następował w odwróconej do konwencjonalnej sekwencji, to znaczy od obrzeży w kierunku centrum. To właśnie łączenie się osad Libiąża Małego i Wielkiego, z budownictwem powstającym wokół kopalni, doprowadziło do scalania miasta i wypełnienia przestrzeni pomiędzy tymi osadami. Pierwotny wiejski charakter osad w połączeniu z rozwojem osiedli mieszkaniowych ukształtował przestrzeń miejską o chaotycznym układzie przestrzenno-urbanistycznym. Brak funkcjonalnego centrum, rozproszenie usług, a w tym obiektów użyteczności publicznej, pozbawia miasto naturalnego punktu ciężkości.

Poprzez budowę osiedli bloków wielorodzinnych zagospodarowano obszar miasta (do tej pory niezagospodarowany i wykorzystywany jedynie rolniczo), który stał się strefą mieszkaniową tzw. „sypialnią”, z bardzo wyraźną dysfunkcją usługową. W związku z powyższym rozmieszczenie usług w mieście wykazuje duży rozrzut przestrzenny. Punkty usługowe koncentrowały się w częściach centralnych dawnych osad Libiąża Wielkiego, Małego oraz Moczydła. Świadczy o tym lokalizacja strażnic, kościołów, szkół średnich, poczty czy urzędu miejskiego. Wraz z rozwojem kopalni i osiedli górniczych i w tych miejscach pojawiały się nowe punkty usługowe.

Funkcje terenów w gminie

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy Libiąż tworzą trzy główne układy osadnicze: Libiąż, Żarki i Gromiec. Dominują tereny rolne i leśne, przy znacznym udziale terenów związanych z funkcją przemysłu wydobywczego. Mieszkalnictwo i usługi stanowią dopełnienie tej struktury. Miasto Libiąż łączy wszystkie te funkcje, natomiast sołectwo Żarki to tereny mieszkalnictwa (niska zabudowa) ze znaczną powierzchnią lasów. Gromiec zachowuje rolniczy i leśny charakter. Każdy z tych terenów osadniczych funkcjonuje jako odrębny organizm, powiązany jedynie więzią administracyjnych i komunikacyjnych zależności. Miasto Libiąż posiada pełen zakres usług ogólnomiejskich (administrację samorządową, podstawową służbę zdrowia, szkolnictwo podstawowe i średnie itp.).

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Libiąż oparta jest o dominującą rolę miasta, które pełni centrum rozwoju gminy. Koncentrują się tam najważniejsze publiczne i komercyjne usługi dla społeczności lokalnej. Jednocześnie miasto nie posiada ścisłego centrum, wykształconego w naturalny sposób, w toku historycznych procesów urbanizacyjnych. Zastępuje je niejako ciąg głównych ulic miasta – Piłsudskiego, 1 Maja i Górniczej (tzw. main street, naturalny punkt ciężkości). W pasie tym skumulowane są najważniejsze instytucje publiczne i podmioty komercyjne, m.in. dworzec kolejowy, Dom Pobytu Dziennego Senior+; Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji im. Solidarności 1980; Warsztaty Terapii Zajęciowej Fundacji Brata Alberta; przestrzeń publiczna w rejonie skrzyżowania ulic: 1 Maja, Chrzanowskiej i Oświęcimskiej, dwa ośrodki zdrowia (w tym siedziba Ośrodka Pomocy Publicznej), komisariat policji, przedszkola, budynek Libiąskiego Centrum Kultury z kinem, hala sportowa; Zespół Szkół w Libiążu; Miejska Biblioteka Publiczna, największy zakład pracy – ZG „Janina” Tauron Wydobycie S.A. W sąsiedztwie tego ciągu funkcjonalno-przestrzennego zgrupowane są trzy największe osiedla Libiąża: „Flagówka”, Górnicze i Obieżowa oraz infrastruktura w postaci obiektów handlowych, wzajemnie na siebie oddziaływująca. Struktura ta pozostaje względnie stała na przestrzeni ostatnich lat. Prowadzone są procesy rewitalizacyjne, w szczególności w centralnej części miasta (obszar przyległy do ulic: 1 Maja, Górniczej; osiedle „Flagówka” z ulicami: 11 Listopada, Paderewskiego,

¹ Podrozdział opisano na podstawie: Pytel S., Sitek S., 2006, Przemiany społeczno-przestrzenne małego miasta na przykładzie Libiąża, [w:] Przemiany przestrzeni miast i stref podmiejskich, Stodczyk J., Klimek R., red., Uniwersytet Opolski.

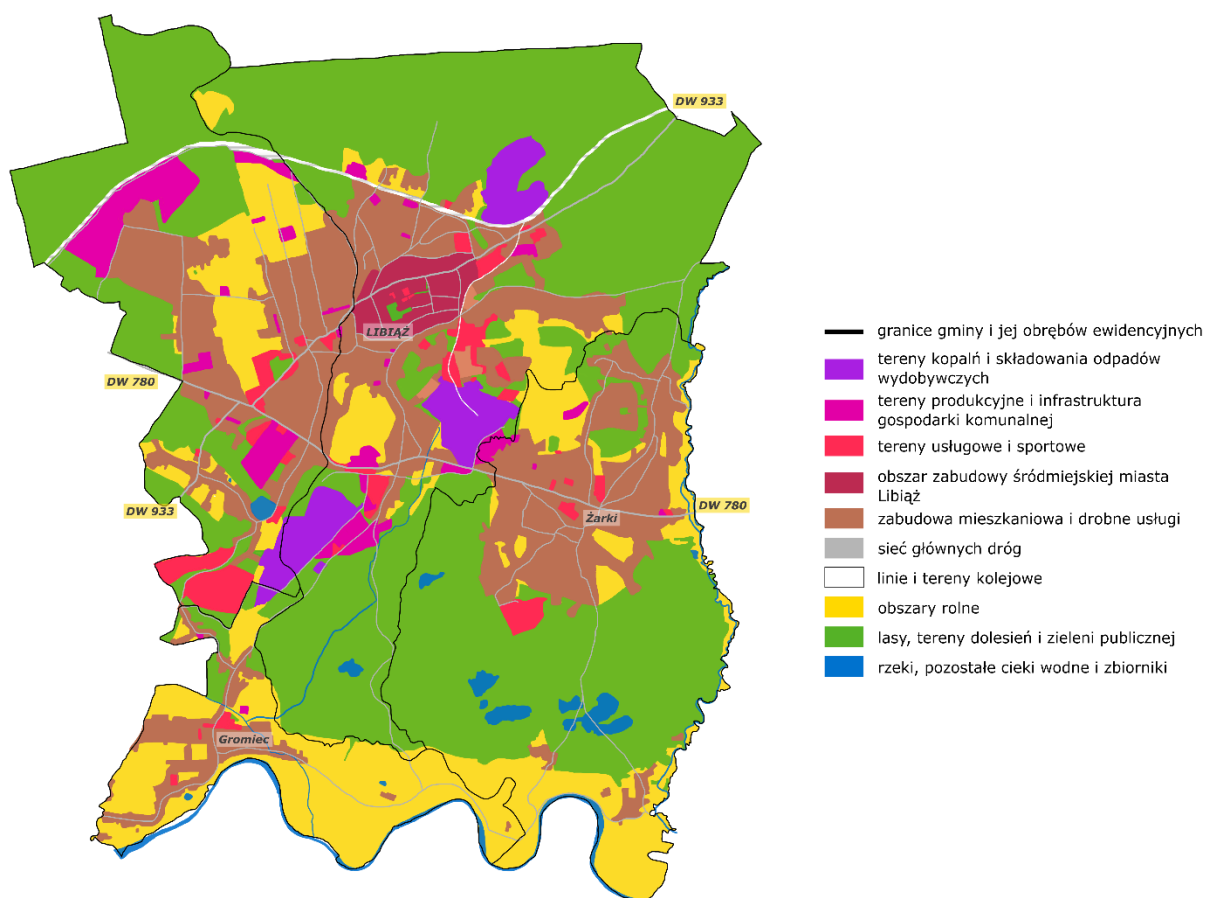
Słowackiego, Wańkowicza, 1 Stycznia, Wojska Polskiego, Głowackiego, 9 Maja; osiedle Górnicze z ulicami: Górniczą, Urzędniczą, Ratowników Górniczych, Skarbnika; rejon ulicy Obieżowej; rejon ulicy Jaworowej i Leśnej). Mają one doprowadzić do stworzenia zintegrowanego społecznie i przestrzennie centrum Libiąża, z wyodrębnioną przestrzenią w postaci nowego rynku.

Poza obszarem miasta, we wschodniej części gminy znajduje się dość zwarta miejscowość Żarki, przecięta równoleżnikowo przez DW780. W południowo-zachodniej części gminy, w dolinie Wisły, znajduje się miejscowość Gromiec. Poza obszarami zurbanizowanymi, w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy wyraźnie wyodrębniają się:

- dolina Wisły – stanowiąca obszar wykorzystywany rolniczo, narażony na zalania i podtopienia (częściowo dotyczy to sołectwa Gromiec), z ograniczoną możliwością zabudowy,
- obszary leśne – pomiędzy rolniczą doliną Wisły, a obszarem zabudowy Żarek i Libiąża (południowa część gminy) oraz na północ od linii zabudowy Żarek i Libiąża oraz DW933 (północna część gminy)
- obszary zainwestowania przemysłowego – związane z kopalniami węgla kamiennego i dolomitu oraz składowania odpadów przemysłu wydobywczego.

Należy zaznaczyć, iż jak na każdym terenie wydobywania węgla kamiennego, na terenie gminy dochodzi do tzw. szkód górniczych.

Rysunek 9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Libiąż - funkcje terenów w gminie.

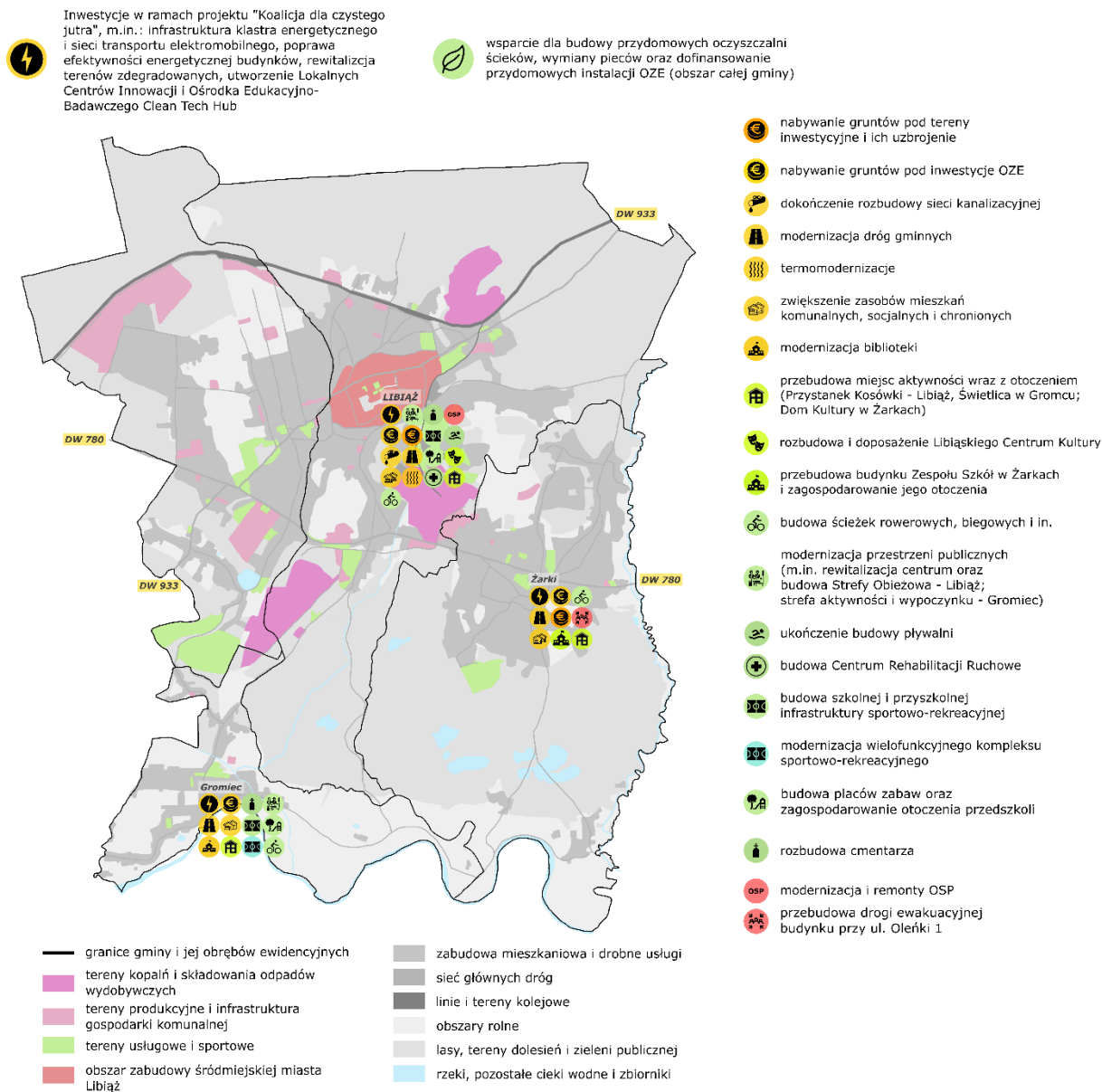

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów przestrzennych gminy, dyskusji eksperckich i ustaleń z interesariuszami.

Rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni gminy

Inwestycje kluczowe w kontekście osiągnięcia założonych celów rozwojowych gminy zostały zestawione w Tabeli 2. Z kolei Rysunek 10. przedstawia rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni gminy.

Rysunek 10. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Libiąż – rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów przestrzennych gminy, dyskusji eksperckich i ustaleń z interesariuszami.

Krótką charakterystyką wybranych obszarów i kierunków interwencji:

- Kluczowe będą inwestycje w zakresie transformacji energetycznej, gdzie gmina zakłada nie tylko bezpośrednią reakcję na jej ewentualne negatywne skutki społeczno-ekonomiczne, ale traktuje ją jako szansę na trwały i zrównoważony rozwój gminy. Działania te będą realizowane w ramach współpracy samorządowej, w szczególności gmin powiatu chrzanowskiego (Alwernia, Babice, Chrzanów, Libiąż i Trzebinia - Projekt: „KOALICJA DLA CZYSTEGO JUTRA”).

Będą to m.in. zadania podnoszące bezpieczeństwo energetyczne (klaster energii/spółdzielnia energetyczna, inwestycje w OZE i magazynowanie energii), edukacyjno-badawcze i wdrażające innowacje (technologiom Clean Tech Hub, Lokalne Centra Innowacji), realizujące strategię elektromobilności. Przestrzeń gminy i środowisko zyskają nowe życie/funkcje dzięki procesom rewitalizacji na terenach zdegradowanych po eksploatacji górniczej. Część z nich budowała będzie atrakcyjność gospodarczo-inwestycyjną gminy (np. tereny po Ruchu II). Działania transformacyjne gminy obejmą ponadto inwestycje w zasoby ludzkie, celem dostosowania kadr do potrzeb nowego rynku pracy.

- Jak wskazano powyżej, ochrona środowiska stanowi jeden z priorytetów gminy na najbliższe lata. Poza inwestycjami w OZE, zielonym transportem, GOZ czy czystymi technologiami, nacisk zostanie położony na ograniczanie niskiej emisji, ograniczenie zużycia energii poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła na niskoemisyjne na terenie całej gminy, co pozwoli na poprawę jakości powietrza i warunków życia mieszkańców. Zakładane jest również zakończenie termomodernizacji i wymiana źródeł ciepła w pozostałych budynkach komunalnych.
- Planuje się kontynuację inwestycji w infrastrukturę techniczną, w szczególności rozwój systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz modernizację oczyszczalni ścieków, jako kluczowych dla podnoszenia jakości życia mieszkańców i atrakcyjności osadniczej gminy oraz ochrony środowiska naturalnego. Inwestycje te dotyczą rozwiązań dedykowanych wszystkim mieszkańcom bądź ich większym grupom (modernizacji i rozbudowy infrastruktury sieciowej itp.), jak i pojedynczych gospodarstw domowych (przydomowe oczyszczalnie ścieków itp.).
- Kontynuowane będą również przebudowa, remonty dróg gminnych i wewnętrznych wraz z infrastrukturą drogową (m.in. zaplanowano przebudowę ul. Obieżowej w Libiążu oraz ul. Struga w Żarkach, a także budowę gminnej drogi dojazdowej do istniejących i nowych terenów inwestycyjnych na os. „Flagówka” w Libiążu). Inwestycje mają na celu zwiększenie dostępności komunikacyjnej oraz bezpieczeństwa kierowców, pieszych i innych użytkowników ruchu, jak również poprawę komfortu życia mieszkańców. Ponadto, gmina będzie wspierała kluczową dla jej rozwoju inwestycję zewnętrzną dotyczącą budowy Drogi Współpracy Regionalnej.
- Gmina będzie podejmowała działania na rzecz podniesienia atrakcyjności osadniczej, w tym planowane i uzbrajane będą tereny mieszkalne. Jednocześnie zakłada się zwiększanie zasobów mieszkań komunalnych, socjalnych i chronionych. Mieszkanie i warunki mieszkaniowe mają istotne znaczenie dla zaspokajania potrzeb indywidualnych i społecznych.
- W ramach działań wzmacniających kapitał ludzki i społeczny zaplanowano szereg inwestycji poprawiających i uzupełniających bazę oświatową, w tym również przyszkolną bazę rekreacyjno-sportową. Wśród zaplanowanych przedsięwzięć można wymienić następujące: rozbudowa, przebudowa budynku Zespołu Szkół w Żarkach z przeznaczeniem na przedszkole wraz z zagospodarowaniem otoczenia, adaptacja skrzydła budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Libiążu na potrzeby przedszkola ekologicznego, a także zadaszenie boiska sportowego wraz z modernizacją nawierzchni na os. „Flagówka”, zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy szkołach podstawowych na cele sportowo-rekreacyjne (Libiąż: ul. Szkolna 1, ul. Św. Barbary, ul. Paderewskiego 2, Plac Zwycięstwa 2; Gromiec: ul. Husarska 2), zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy gminnych przedszkolach na cele integracji społecznej oraz modernizacja placów zabaw (Libiąż: Plac Zwycięstwa 2, ul. Przedszkolna 1; Gromiec:

ul. Husarska). Największa inwestycja dotyczy zakończenia budowy krytej pływalni w Libiążu wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz powstania centrum rehabilitacji jako powrót do tradycji balneologicznych gminy Libiąż.

- Kluczowe znaczenie dla jakości życia mieszkańców, a także dla atrakcyjności zewnętrznej (odwiedzający gminę turyści i goście), będą miały inwestycje w infrastrukturę czasu wolnego: kulturalną oraz rekreacyjno-sportową i turystyczną. Planowana jest rozbudowa i wyposażenie Libiąskiego Centrum Kultury, zwiększenie atrakcyjności i zagospodarowanie terenu wokół świetlicy w Kosówkach, stworzenie nowoczesnego centrum aktywności mieszkańców na bazie świetlicy w Gromcu, a także modernizacja pomieszczeń domu kultury w Żarkach wraz z wyposażeniem. W zakresie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego zaplanowano rozwój sieci ścieżek rowerowych, biegowych i tras ekologicznych, zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele wypoczynku rodzinnego przy ulicy ul. Obieżowej w Libiążu, modernizację wielofunkcyjnego kompleksu sportowo-rekreacyjnego przy ul. Kolonia w Gromcu, a także zagospodarowanie przestrzeni Zagórcza na cele wypoczynku rodzinnego i uprawiania aktywności ruchowej – plac zabaw i siłownia plenerowa przy ul. Lubomira w Żarkach.
- Gmina wspierać będzie bezpieczeństwo poprzez szereg działań miękkich, jak profilaktyka i edukacja, ale również inwestycyjnych i wyposażających w niezbędny sprzęt odpowiednie służby, w tym planuje się modernizację budynków Ochotniczych Straży Pożarnych.
- Wyzwaniem kolejnych lat jest także zapewnienie nowych miejsc pochówku (Libiąż, Gromiec).
- Planowanie nowych obszarów mieszkalnych, gospodarczych, rekreacyjno-sportowych i innych odbywać się będzie z uwzględnieniem zasad rozwoju zrównoważonego i poszanowaniem przestrzeni. Podstawą będą opracowywane i aktualizowane dokumenty przestrzenne, zgodne z obowiązującym prawem (m.in. opracowanie planu ogólnego zgodnie z zapowiadaną reformą systemu planowania przestrzennego).

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Libiąż wynikają z przyjętego i opisanego wyżej modelu. Dotyczą kluczowych jednostek funkcjonalno-przestrzennych. Opis uwzględnia krótką charakterystykę każdej z nich oraz określa najważniejsze zalecenia i wskazówki dotyczące polityki przestrzennej w odniesieniu do tych jednostek.

1. Obszar zabudowy śródmiejskiej miasta Libiąż:

- Charakterystyka:
 - Obszary mieszkaniowe z przewagą zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej szeregowej, zlokalizowane na osiedlu „Flagówka” i w jego otoczeniu, z przestrzenią na funkcje centrotwórcze.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
 - Ukształtowanie naturalnego centrum miasta wokół krytej pływalni na os. „Flagówka” – rozwój funkcji usługowych, handlowych, spędzania czasu wolnego;
 - Zagęszczanie zabudowy wielorodzinnej i szeregowej, możliwość prowadzenia działalności usługowej w lokalu użytkowym, wyodrębnionym w budynku mieszkalnym;

- Wprowadzanie kompaktowych terenów zieleni urządzonej, wpływającej na estetykę i atrakcyjność strefy śródmiejskiej, m.in. parki kieszonkowe, skwery;
- Racjonalne zagospodarowanie terenów zabudowanych, tworzenie miejsc o charakterze przestrzeni publicznych pozwalających na integrację mieszkańców;
- Rozwój usług publicznych oraz dobre skomunikowanie (ciągi piesze i rowerowe) z centrum miasta i innymi częściami;
- Eliminowanie barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami.

2. Tereny zabudowy mieszkaniowej wraz z drobnymi usługami:

- Charakterystyka:
 - Obszary mieszkaniowe w dalszym otoczeniu obszaru śródmiejskiego, z możliwością zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej, z obecną funkcją rekreacyjną i terenami zieleni urządzonej, atrakcyjne dla nowych mieszkańców i dobrze skomunikowane. Obszary miejscowości Żarki i Gromiec. Obszary z częściowo obecną funkcją usługową.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
 - Wyznaczenie i zagospodarowanie nowych terenów mieszkaniowych i usługowych, zgodnie z wynikami analizy potrzeb i możliwości rozwoju gminy Libiąż;
 - Racjonalne zagospodarowanie terenów zabudowanych, tworzenie miejsc o charakterze przestrzeni publicznych pozwalających na integrację mieszkańców;
 - Rozwój usług publicznych oraz dobre skomunikowanie (ciągi piesze i rowerowe) z centrum miasta i innymi częściami, szczególnie z węzłami komunikacyjnymi;
 - Eliminowanie barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami;
 - Rozwój infrastruktury technicznej na podstawie analizy potrzeb i rachunku ekonomicznego;
 - Dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej (przedszkola, szkoły, place zabaw, skwery, miejsca rekreacji i wypoczynku oraz aktywności sportowej);
 - Możliwość prowadzenia nieuciążliwej działalności usługowej w lokalu użytkowym, wyodrębnionym w budynku mieszkalnym;
 - Wprowadzanie zieleni urządzonej jako elementu uzupełniającego na terenach rozwoju funkcji mieszkaniowo-usługowej, zakłada się działania zmierzające do zwiększenia udziału zieleni urządzonej w obrębie jednostek silnie zabudowanych;
 - Planowanie miejsc parkingowych dostępnych dla obszarów silnie zabudowanych.

3. Tereny usługowe i sportowe:

- Charakterystyka:
 - Obszary istniejącej działalności gospodarczej oraz rezerwy terenowe dla realizacji zabudowy usługowej i sportowej. Szczególnie obszary wzdłuż ciągów komunikacyjnych Piłsudskiego, 1 Maja i Górniczej, Chrzanowskiej, Oświęcimskiej, a także tereny uzupełniające zabudowę mieszkaniową pod usługi nieuciążliwe. Obszary centrów miejscowości Żarki i Gromiec oraz obszary przeznaczone pod aktywność sportową na terenie całej gminy.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- Na terenach usługowych, poza usługami komercyjnymi, dopuszcza się lokalizowanie usług o charakterze publicznym (m.in. oświata, administracja, zdrowie, kultura, kult religijny, sport, inne);
- W ograniczonym zakresie w terenach zabudowy usługowej ustala się możliwość lokowania drobnej działalności produkcyjnej, która nie powoduje wewnętrznych konfliktów z funkcjami podstawowymi;
- Na terenach usługowych dopuszcza się w wyjątkowych przypadkach funkcję mieszkaniową;
- Użytkowaniem uzupełniającym w terenach zabudowy usługowej jest zieleń urządzona, która winna stanowić ważny element systemu zieleni w gminie;
- Podstawowym kierunkiem działań w terenach usługowych jest utrzymanie, modernizacja i unowocześnianie obiektów istniejących, realizacja obiektów nowych oraz urządzeń wraz z pełną infrastrukturą techniczną i komunikacyjną;
- Planowanie miejsc parkingowych umożliwiających sprawne funkcjonowanie usług i klientów z nich korzystających;
- Przeznaczenie gruntów pod zespoły terenowych urządzeń sportowych wraz z zapleczem socjalno-gospodarczym i komunikacyjnym. Przeznaczeniem dopuszczalnym na tych terenach jest inna zabudowa usługowa związana z działalnością sportową, rehabilitacją, edukacją i kulturą, a także z obsługą ruchu turystycznego.

4. Tereny kopalń i składowania odpadów wydobywczych oraz tereny produkcyjne i gospodarki komunalnej:

- Charakterystyka:
 - Tereny kopalń i składowania odpadów wydobywczych, szczególnie tereny użytkowane przez Zakład Górniczy „Janina”, wchodzący w skład spółki Tauron Wydobycie S.A., kopalnię dolomitu i kooperantów. Tereny zajęte lub przeznaczone pod produkcję przemysłową oraz zajęte przez dużą infrastrukturę komunalną.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
 - Przeznaczeniem dopuszczalnym na terenach użytkowanych przez przemysł wydobywczy, produkcję przemysłową i infrastrukturę komunalną jest komunikacja samochodowa, w tym drogi wewnętrzne, zjazdy z dróg publicznych, parkingi oraz bocznice kolejowe, inne integralnie związane z funkcjonowaniem kopalń i obiektów przemysłowych urządzenia infrastruktury technicznej i przemysłowej;
 - Przeznaczeniem uzupełniającym jest zieleń urządzona, w tym zieleń pełniąca funkcje ochrony sanitarnej i wizualnej, tworząca pasy buforowe służące eliminowaniu potencjalnego oddziaływania terenów przemysłowych i wydobywczych na sąsiednie tereny o innych funkcjach, w tym mieszkaniowe;
 - Dopuszcza się składowanie nadkładowych mas ziemnych i skalnych na składowiskach wewnętrznych. Dopuszcza się także przemieszczanie mas nadkładowych bezpośrednio do wyrobisk poeksploatacyjnych w ramach rekultywacji terenów po działalności górniczej;
 - Docelowo zakłada się, że rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych prowadzona będzie w kierunku zieleni urządzonej, rekreacyjnej i turystycznej (sztolnia), wodnym (w zależności od możliwości technicznych danego terenu) lub ponownego wykorzystania gospodarczego, w tym przemysłowego.

5. Tereny rolnicze:

- Charakterystyka:
 - Grunty orne, łąki, pastwiska, sady itp.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
 - Kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, w tym w kierunku rolnictwa ekologicznego;
 - Przeciwdziałanie rozdrobnieniu areалу rolnego, dążenie do poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych;
 - Realizacja programu zalesień gruntów najstabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych oraz jednoczesna ochrona kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej;
 - Prowadzenie wielofunkcyjnego modelu gospodarowania z równoczesnym zachowaniem równowagi ekologicznej i ochrony najcenniejszych stanowisk fauny i flory, dostosowanie składu gatunkowego zalesień do warunków siedliskowych;
 - Ochrona terenów rolnych przed zabudową, w tym wykluczenie zabudowy zagrodowej z tych terenów na obszarze całej gminy;
 - Wyróżnia się tereny rolnicze chronione ze względu na krajobraz, które obejmują duże kompleksy terenów niezabudowanych o wysokich wartościach krajobrazowych i widokowych – dotyczy ich zdecydowana ochrona przed zainwestowaniem (bezwzględna w przypadku najbardziej atrakcyjnych krajobrazów), zaś niezbędna infrastruktura techniczna na tych obszarach powinna być w miarę możliwości wkomponowana w krajobraz;
 - Zachowanie użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych, szczególnie terenów o istotnym znaczeniu dla zachowania bioróżnorodności;
 - Wyklucza się naruszania lokalnych cieków i urządzeń melioracji wodnych;
 - Dopuszczenie lokalizacji szlaków, tras i urządzeń małej architektury związanych z rekreacją, turystyką i wypoczynkiem na terenach chronionego krajobrazu;
 - Prócz rolnictwa, tereny szczególnego przeznaczenia w obszarach: agroturystyka, turystyka, rekreacja, sport, wypoczynek, produkcja energii ze źródeł odnawialnych, parki i inne tereny zieleni urządzonej.

6. Tereny zielone w tym obszary leśne:

- Charakterystyka:
 - Obszary zieleni kluczowe dla systemu przyrodniczego, w tym lasy, otaczające obszary zabudowane Libiąża i Żarek, pełniące role: klimatyczno-biologiczną, krajobrazową, rekreacyjno-społeczną, turystyczną, produkcyjną.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
 - Zachowanie i ochrona przed ekspansją gospodarczą i urbanistyczną obszarów o unikatowych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, w tym m.in. wykluczenie z zabudowy terenów zieleni urządzonej, leśnych i terenów rolnych przeznaczonych do zalesienia;
 - Zachowanie terenów leśnych i towarzyszących im łąk w dotychczasowym użytkowaniu, ograniczenie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, zagospodarowanie lasów zgodnie z przepisami o lasach i obowiązującą dokumentacją urządzeniową terenów

- leśnych, zakaz wznoszenia budynków i budowli, poza obiektami i urządzeniami służącymi gospodarce leśnej, utrzymanie istniejących sieci i urządzeń infrastruktury technicznej;
- Dbałość o drzewostan i zieleń poprzez realizację niezbędnych prac gospodarczych i pielęgnacyjnych;
 - Przestrzeganie przepisów prawa o ochronie przyrody oraz nakaz zachowania ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego (w tym korytarzy ekologicznych, ochrona drzewostanu) oraz równomierności rozmieszczenia przestrzeni otwartych i biologicznie czynnych na terenach zainwestowanych; zachowanie zbiorowisk łągowych, zadrzewień stanowiących ciągłość i powiązania systemu terenów zielonych;
 - Zachowanie i bezwzględna ochrona najbardziej atrakcyjnych krajobrazów, dalekich perspektyw i widoków, a także wszystkich wartościowych elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego;
 - Dopuszczenie lokalizacji szlaków, tras i urządzeń małej architektury związanych z rekreacją, turystyką i wypoczynkiem;
 - Umożliwienie dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód oraz dopuszczenie istniejącego użytkowania rolniczego na otwartych terenach zieleni nieurządzonej i niezainwestowanych;
 - Zapewnienie dostępności komunikacyjnej, w szczególności poprzez rozwój sieci ścieżek rowerowych, pieszych, edukacyjnych itp.;
 - Zachowanie siedlisk przyrodniczych, zbiorowisk leśnych, drzewostanu, a także innych gatunków roślin i zwierząt charakterystycznych dla tych obszarów. Ograniczenie przeznaczania gruntów leśnych na cele nieleśne. Wprowadzanie dystansów przestrzennych tj. stref buforowych między lasem a terenami przeznaczonymi pod zainwestowanie;
 - Utrzymywanie w obrębie kompleksów leśnych polan, mokradła, łąk i innych płatów roślinności zielonej oraz zakrzewień, ograniczanie odwodnień w podmokłych dnach dolin zajętych przez lasy łąkowe.

7. Wody i obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

- Charakterystyka:
 - Ciek wodny w przestrzeni gminy oraz ich bezpośrednia otulina biologiczna, przede wszystkim Wisła z dopływami, a także obszary zalewowe w dolinie Wisły.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
 - Zachowanie istniejącego systemu, dążenie do poprawy czystości wód na obszarze całej gminy, zakaz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód i do ziemi oraz składowania substancji niebezpiecznych;
 - Ochrona koryt cieków i ich dopływów poprzez utrzymanie ich w stanie naturalnym, przy dopuszczeniu interwencji w przypadku uzasadnionych względów ochrony przeciwpowodziowej pod warunkiem zastosowania metod biologicznych z wykluczeniem prostowania i skracania biegów cieków;
 - Ochrona bezpośredniej otuliny biologicznej cieków wodnych z ograniczeniem zabudowy kubaturowej, w tym wzmocnienie jej funkcji filtrującej powstrzymującej przedostawanie się substancji nawozowych i zawieszonych z pól;
 - Prowadzenie działań zmierzających do zagęszczenia sieci ekologicznej wzdłuż cieków wodnych;

- Możliwe udostępnienie strefy nadbrzeżnej dla rozwoju funkcji związanych ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem czy turystyką, przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego;
- Zakaz podejmowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- Dopuszcza się utrzymanie istniejących i lokalizację nowych urządzeń regulacji i utrzymania wód, ochrony przeciwpowodziowej oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej;
- Zapewnienie dostępności komunikacyjnej, w szczególności poprzez rozwój sieci ścieżek rowerowych, pieszych, edukacyjnych itp.;
- Stosowanie zakazów zabudowy i inwestowania zgodnych z przepisami ustawy Prawo wodne.

Obszary strategicznej interwencji

Obszary strategicznej interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego wraz z zakresem planowanych działań

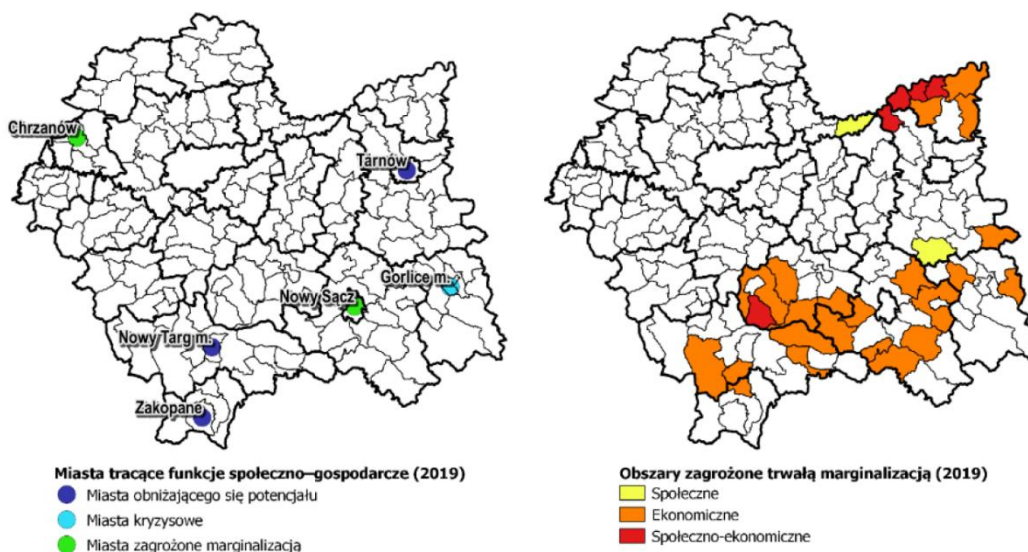
Terytorialne ukierunkowanie Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” zakłada dążenie do wykorzystania i wzmocnienia przewag konkurencyjnych regionu (mowa m.in. o potencjale kulturowym, turystycznym i przyrodniczym) oraz zachowania spójności wewnątrzregionalnej. Wdrażany zatem będzie – wskazany w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – rozwój terytorialnie wrażliwy i odpowiedzialny.

Przejawem polityki rozwoju ukierunkowanej terytorialnie są obszary strategicznej interwencji. Zgodnie z definicją ustawową, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne. Samorząd województwa małopolskiego wskazał w swojej strategii, poza OSI określonymi na szczeblu krajowym (miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją), dodatkowy katalog OSI regionalnych. Ostatecznie w województwie małopolskim wyodrębniono **6 typów obszarów (w rozumieniu zapisów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030)**: 3 typy obszarów problemowych (kategoria ta obejmuje zarówno OSI krajowe, jak i OSI regionalne), 2 typy obszarów o wyjątkowym potencjale oraz 1 typ obszarów wzrostu. Wśród nich należy wymienić:

- **Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze**

6 miast wskazanych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030: **Tarnów, Nowy Sącz, Gorlice, Nowy Targ, Zakopane, Chrzanów. Obszary te będą wspierane z poziomu kraju i regionu za pomocą specjalnie dedykowanych instrumentów.** Z poziomu regionalnego przewiduje się objęcie wskazanych OSI krajowych dodatkową interwencją, np. w postaci **specjalnych preferencji lub premiujących kryteriów wyboru projektów w RPO WM 2021–2027.** Szczegółowy zakres wsparcia zaproponowany zostanie w tymże programie.

Rysunek 11. Krajowe obszary strategicznej interwencji.

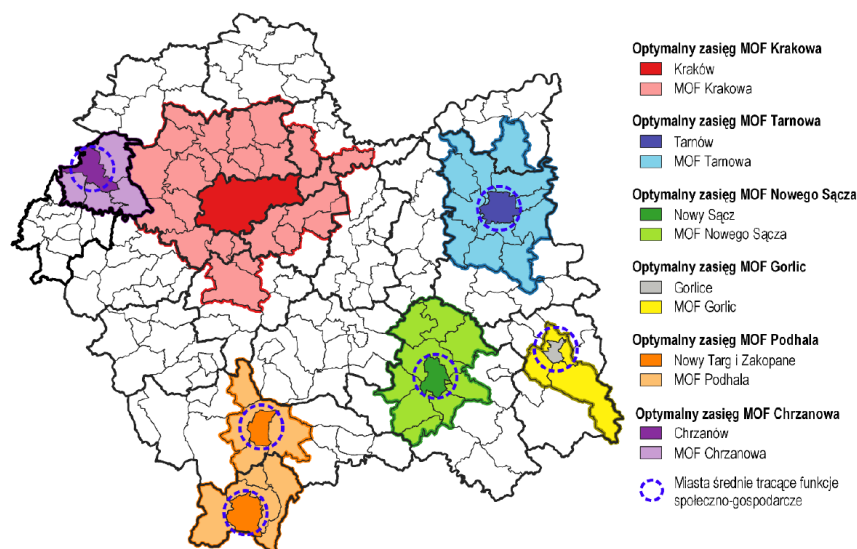

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 65

- **Miejskie obszary funkcjonalne (MOF)**

Za obszary wzrostu, o wyjątkowych możliwościach rozwojowych, uznano miasta i obszary funkcjonalne wokół nich. Przeprowadzono analizę dotyczącą delimitacji optymalnych zasięgów MOF w Małopolsce, w kontekście **realizacji zintegrowanych inwestycji terytorialnych na lata 2021-2027**, dla stolicy regionu oraz 6 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. W konsekwencji w strategii wskazano 6 miejskich obszarów funkcjonalnych w Małopolsce: MOF Krakowa, MOF Tarnowa, MOF Nowego Sącza, MOF Gorlic, MOF Podhala, a także **MOF Chrzanowa, który obejmuje obszar gminy Libiąż**. Województwo małopolskie będzie wspierać gminy współpracujące w ramach MOF – z założeniem, że kluczowe znaczenie będzie miała (zawiązana formalnie) współpraca i inicjatywa oddolna. Jedną z form wsparcia będzie możliwość realizacji wspomnianego instrumentu ZIT na obszarze wybranych MOF. Zgodnie z tym, w wyniku ustaleń z przedstawicielami zarządu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Libiąż i pozostałe gminy powiatu chrzanowskiego: Alwernia, Babice, Chrzanów i Trzebinia zawarły porozumienie w postaci „Deklaracji o współpracy w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Chrzanowskiej w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027” i zobowiązały się do podjęcia stosowanych uchwał przez rady wszystkich gmin, potwierdzających wolę wspólnego działania i powołania stowarzyszenia. W wyniku tych ustaleń, pod koniec czerwca 2021 r. Rada Miejska w Libiążu zdecydowała o przystąpieniu do **Stowarzyszenia „Aglomeracja Chrzanowska”**. Wybrano już władze organizacji, gdzie rola zastępcy prezesa przypadła burmistrzowi Libiąża. Dzięki współpracy gminy powiatu chrzanowskiego będą mogły realizować kluczowe projekty rozwojowe ze środków unijnych w trybie pozakonkursowym. Korzyścią ZIT jest realizacja wspólnych projektów m.in. w zakresie energooszczędnej komunikacji i dostosowania jej do potrzeb oraz mobilności zawodowej mieszkańców, gospodarki wodno-ściekowej czy zagospodarowania terenów inwestycyjnych i ich wspólna promocja. Możliwość skorzystania z tego instrumentu jest ogromną szansą na zrównoważony rozwój poszczególnych gmin jak i całego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego, zwłaszcza w obliczu czekających Małopolskę Zachodnią wyzwań związanych z transformacją energetyczną.

Rysunek 12. Delimitacja miejskich obszarów funkcjonalnych w Małopolsce – proponowane optymalne zasięgi MOF.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 66

- **Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia**

Kolejne OSI są konsekwencją wyzwań związanych z procesem transformacji gospodarki w kierunku uzyskania neutralności klimatycznej. Transformacja będzie wymagać dedykowanych interwencji i wsparcia na rzecz tych obszarów, które będą najsilniej dotknięte jej skutkami. W Małopolsce takim obszarem są tereny w najbardziej zurbanizowanej zachodniej części województwa – 4 powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski i wadowicki, gdzie gospodarka oparta jest w znacznej mierze na dużych zakładach, w tym związanych z działalnością górniczą. **Kopalnie węgla kamiennego funkcjonują w Brzeszczach i właśnie w Libiążu. Obszar Małopolski Zachodniej rekomendowany jest do wsparcia w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (Just Transition Fund).** Dostępność środków w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027 wymagało przygotowania Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji, który określi cele oraz będzie koordynował działania i współpracę różnych partnerów. Zarząd Województwa Małopolskiego przyjął projekt **Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Małopolski Zachodniej**, nad którym prace trwały od 2020 roku. Na jego podstawie Małopolska będzie mogła ubiegać się o włączenie jej do grona regionów węglowych z dostępem do wspomnianego unijnego funduszu. Głównym celem transformacji energetycznej Małopolski Zachodniej jest **dążenie do modelu gospodarki neutralnej dla klimatu**. Przygotowany projekt Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji zawiera: wskazanie terytoriów najbardziej narażonych na negatywne oddziaływania planowanych zmian, diagnozę wyzwań gospodarczych, społecznych i środowiskowych związanych z transformacją energetyczną Małopolski Zachodniej, identyfikację potrzeb i celów oraz rodzaje przewidywanych operacji i ich oczekiwany wkład w łagodzenie skutków transformacji. Jednocześnie definiuje 3 cele szczegółowe: pierwszy to aktywni zawodowo i społecznie mieszkańcy, drugi - stabilna i zróżnicowana niskoemisyjna gospodarka ze zminimalizowaną presją środowiskową, trzeci i ostatni - wysoka jakość i atrakcyjność środowiska. Dzięki konkretnie wytyczonej strategii Małopolska Zachodnia, w tym gmina Libiąż, będzie mogła ubiegać się o unijne środki przeznaczone na przeprowadzenie sprawiedliwej transformacji. Ostateczna decyzja, dotycząca uwzględnienia Małopolski Zachodniej oraz potencjalnej wysokości kwoty alokacji w programie

zostanie podjęta w ramach uzgodnień pomiędzy Komisją Europejską a polskim rządem. Podstawą negocjacji będą zapisy projektu Umowy Partnerstwa oraz Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Małopolski Zachodniej.

Rysunek 13. Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia.

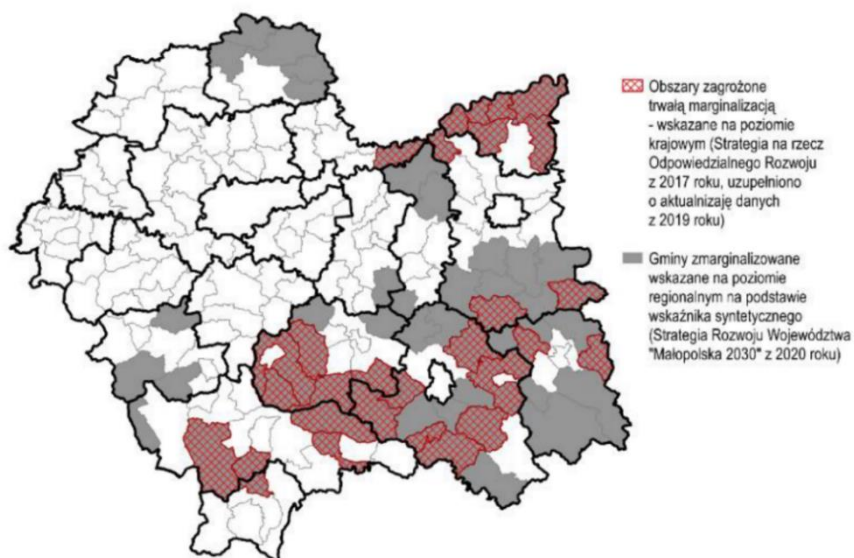

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 68

- **Gminy zmarginalizowane**

Gminy dotknięte problemami i barierami rozwojowymi zostały wyznaczone na podstawie wskaźnika syntetycznego, złożonego z wybranych mierników przedstawiających zagadnienia społeczne, ekonomiczne i środowiskowe. Ostatecznie, jako obszary zmarginalizowane w Małopolsce wskazano **62 gminy, zlokalizowane głównie w południowej i wschodniej części regionu oraz częściowo na północy województwa (nie ma wśród nich gminy Libiąż)**. Do tych jednostek zostanie skierowane szczególne wsparcie w celu wyrównania ich szans rozwojowych.

Rysunek 14. Regionalne i krajowe obszary zmarginalizowane w Małopolsce.

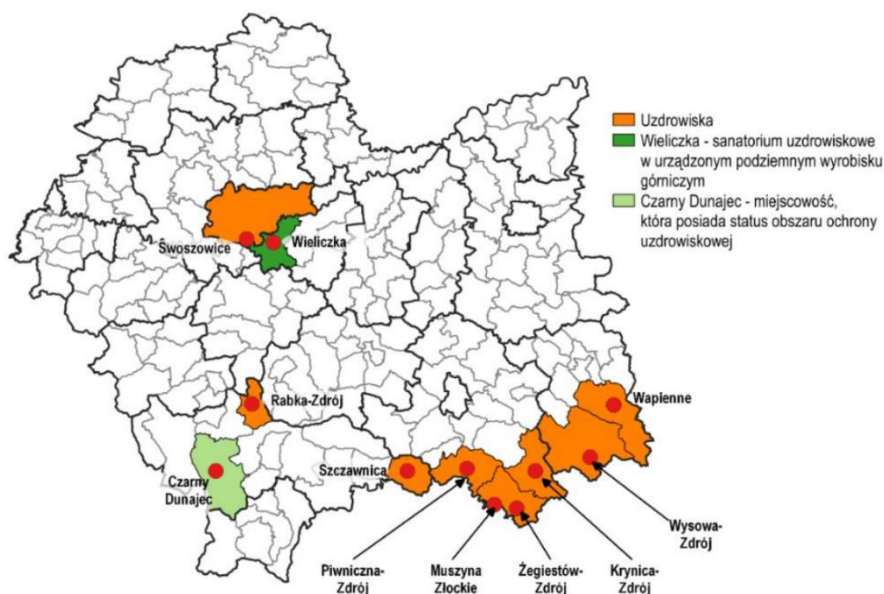

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 70

- **Miejscowości uzdrowiskowe**

Z uwagi na specyfikę województwa, za regionalne OSI uznano miejscowości uzdrowiskowe. Są to obszary o szczególnych walorach: przyrodniczych, krajobrazowych, klimatycznych, rekreacyjnych, turystycznych, zdrowotnych, o uznanej marce, tradycjach i bogatej historii, manifestującej się często w zabytkowej architekturze. Miejscowości te zlokalizowane są głównie na obszarach górskich, które są obszarami o utrudnionym dostępie komunikacyjnym i ograniczonych możliwościach rozwoju przemysłu. Z uwagi na istotne znaczenie rozwoju branży uzdrowiskowej oraz dużą koncentrację jednostek tego typu w Małopolsce, samorząd regionalny w kolejnych latach utrzyma **wsparcie dla obecnych, jak i przyszłych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej. Do tej grupy nie zalicza się gmina Libiąż.**

Rysunek 15. Miejscowości uzdrowiskowe w Małopolsce.

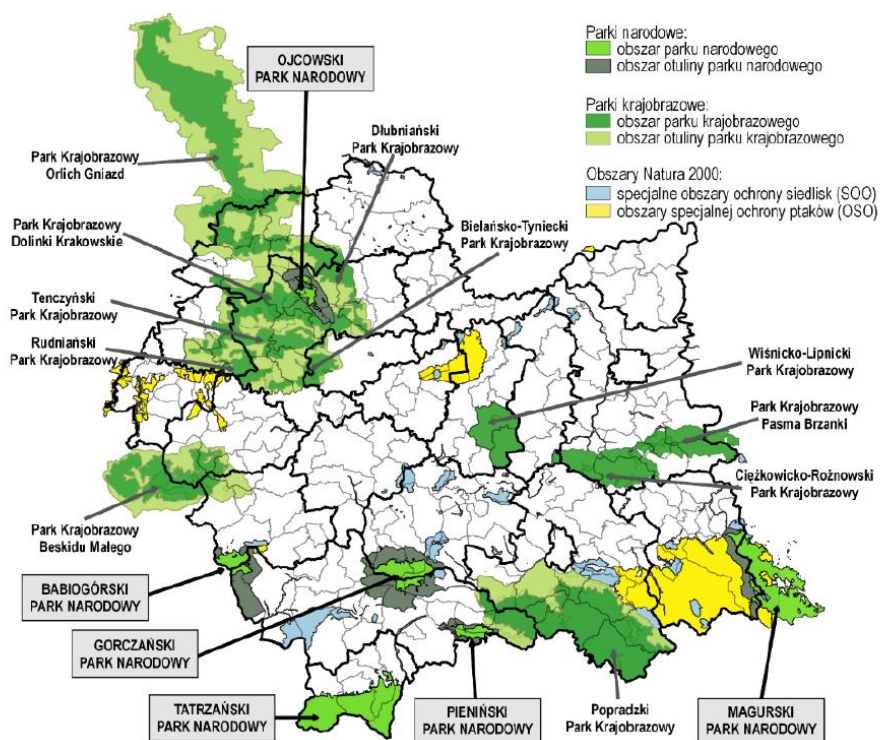

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 71

- **Obszary prawnie chronione**

Specjalnym wsparciem objęte zostaną objęte ponadto obszary **prawnie chronione, np. parki narodowe, parki krajobrazowe czy obszary Natura 2000**. Są to obszary szczególnie cenne pod względem przyrodniczym, co powoduje konieczność objęcia ich dodatkową ochroną i wsparciem z poziomu regionu. Jednocześnie ich obecność na danym obszarze wprowadza pewne ograniczenia związane z użytkowaniem terenów i realizacją inwestycji. Stąd **wsparcie dla terenów chronionych będzie związane nie tylko z kwestiami ochrony środowiska, ale interwencja z poziomu województwa będzie również formą rekompensaty dla gmin, które dotykają bariery wywoływane przez obostrzenia środowiskowe. Gmina Libiąż nie posiada na swoim terenie obszarów prawnie chronionych**. Ponadto samorząd regionalny będzie wyróżniać **gminy, które wykazują się aktywnością w zakresie działań środowiskowych**. Będą one mogły uzyskać **preferencje w programach konkursowych finansowanych ze środków budżetu województwa oraz w ramach konkursów wspieranych ze RPO WM 2021-2027**.

Rysunek 16. Obszary cenne przyrodniczo w Małopolsce.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 72

Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy wraz z zakresem planowanych działań

W ramach prac nad strategią, zarówno na etapie diagnostycznym, jak i planistycznym, analizowano możliwość wyznaczenia w gminie Libiąż lokalnych obszarów strategicznej interwencji. Specyfika gminy, zidentyfikowane problemy i wyzwania oraz rozpoznane zasoby endogeniczne i potencjały, które można wykorzystać do rozwoju zgodnego z przyjętą wizją gminy w perspektywie roku 2030, wskazują przede wszystkim na strategiczną interwencję powiązaną z transformacją w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu, w korelacji do transformacji regionalnej, krajowej i unijnej, wymuszonych zmianami globalnymi w energetyce i powiązanych z nią sektorach, w tym w górnictwie węgla kamiennego. Dotyczy to obszaru całej gminy, gdzie zlokalizowany jest Zakład Górniczy „Janina”. Kopalnia zatrudnia obecnie około 25% wszystkich pracujących mieszkańców gminy Libiąż, a kolejni zaangażowani są w ramach branż bezpośrednio i pośrednio powiązanych. Kopalnia spowodowała ogromne zmiany w środowisku naturalnym i przestrzeni całej gminy, w tym powstał szereg obszarów zdegradowanych, które wymagają rewitalizacji i powtórzonego włączenia w obieg społeczny czy gospodarczy. Trwałe zmiany dotyczą również kapitału ludzkiego – mieszkańców, wykształconej w społeczeństwie gminy kultury pracy i określonych zachowań na rynku pracy, stosunku do kwestii doskonalenia czy zmiany kompetencji. Tym samym obszar całej gminy należy potraktować jako obszar strategicznej interwencji - stojący przed wyzwaniem wieloaspektowej transformacji. **Gmina nie chce go jednak pojmować jako obszaru problemowego, ale raczej jako potencjalny obszar wzrostu, który w wyniku zaplanowanych interwencji ma stanowić w najbliższych latach o przewadze konkurencyjnej gminy. Interwencje te zostały określone w szczególności w ramach pierwszego obszaru niniejszej strategii oraz celów**

operacyjnych: 1.1. Innowacyjna, zróżnicowana i konkurencyjna gospodarka lokalna, 1.2. Transformacja sprawiedliwa i wrażliwa społecznie, 1.3. Ochrona i regeneracja środowiska naturalnego. W wielu przypadkach interwencja będzie mogła i powinna być realizowana w szerszym partnerstwie – w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF) Chrzanowa lub szerszego Obszaru Strategicznej Interwencji dla Małopolski Zachodniej. Tym samym obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy są tożsame z obszarami strategicznej interwencji określonymi w strategii rozwoju województwa małopolskiego.

Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 jest spójna z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i ponadlokalnego, m.in.:

- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,
- Polityką Energetyczną Polski do 2040,
- Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030,
- Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
- Polityką ekologiczną państwa 2030 – strategią rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.

Tabela 4. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w wybranych dokumentach wyższego rzędu

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030		Cel strategiczny 1. Wykorzystanie transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu jako szansy na trwałą i zrównoważony rozwój gminy.							Cel strategiczny 2. Komfortowe warunki życia oraz wysoka dostępność i jakość usług publicznych.		Cel strategiczny 3. Atrakcyjna i rozwijająca oferta spędzania czasu wolnego jako element przewagi konkurencyjnej gminy.			
	Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030		Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych							Cele operacyjne 1.1. Innowacyjna, zróżnicowana i konkurencyjna gospodarka lokalna. Cele operacyjne 1.2. Transformacja sprawiedliwa i wrażliwa społecznie. Cele operacyjne 1.3. Ochrona i regeneracja środowiska naturalnego. Cele operacyjne 2.1. Zintegrowana i zrównoważona mobilność. Cele operacyjne 2.2. System opieki i edukacji odpowiadający wyzwaniom współczesności. Cele operacyjne 2.3. Atrakcyjna przestrzeń i miejsce do życia. Cele operacyjne 2.4. Skuteczna polityka zdrowotna. Cele operacyjne 2.5. Integrująca polityka społeczna i senioralna. Cele operacyjne 2.6. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego. Cele operacyjne 2.7. Nowoczesne i partnerskie zarządzanie publiczne. Cele operacyjne 3.1. Rozwój oferty w zakresie sportu, rekreacji i wypoczynku, wzmocniającej nowy wizerunek gminy. Cele operacyjne 3.2. Aktywizacja kulturalna oraz wykorzystanie kultury i dziedzictwa w procesie przemian i rozwoju gminy.					
I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.															
II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.															
III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.															

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym												
	1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.												
	1.2 Wykorzystywanie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.												
	1.3 Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.												
	1.4 Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.												
	1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.												
	Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych												
	2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.												
	2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.												
	2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.												
	Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie												
	3.1 Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.												
	3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.												
	3.3 Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.												
	3.4 Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.												
Strategia Rozwoju Województwa „Małopolskiego 2030”	Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie												
	Główny kierunek polityki rozwoju 1: Małopolskie rodziny.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 2: Opieka zdrowotna.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 3: Bezpieczeństwo.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 4: Sport i rekreacja.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 5: Kultura i dziedzictwo.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 6: Edukacja.												
	Główny kierunek polityki rozwoju 7: Rynek pracy.												

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolskiego 2030”	Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka													
	Główny kierunek polityki rozwoju 1: Innowacyjność.													
	Główny kierunek polityki rozwoju 2: Konkurencyjność i przedsiębiorczość.													
	Główny kierunek polityki rozwoju 3: Turystyka.													
	Główny kierunek polityki rozwoju 4: Transport.													
	Główny kierunek polityki rozwoju 5: Cyfrowa Małopolska.													
	Główny kierunek polityki rozwoju 6: Gospodarka o obiegu zamkniętym.													
	Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej													
	Główny kierunek polityki rozwoju 1: Ograniczanie zmian klimatycznych.													
	Główny kierunek polityki rozwoju 2: Gospodarowanie wodą.													
	Główny kierunek polityki rozwoju 3: Bioróżnorodność i krajobraz.													
	Główny kierunek polityki rozwoju 4: Edukacja ekologiczna.													
	System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020-2030													
	Główny kierunek polityki rozwoju 1: System zarządzania strategicznego rozwojem.													
	Główny kierunek polityki rozwoju 2: Współpraca i partnerstwo.													
	Główny kierunek polityki rozwoju 3: Promocja Małopolski.													
	Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach													
	Główny kierunek polityki rozwoju 1: Ład przestrzenny.													
	Główny kierunek polityki rozwoju 2: Wsparcie miast.													
	Główny kierunek polityki rozwoju 3: Rozwój obszarów wiejskich.													
	Główny kierunek polityki rozwoju 4: Spójność wewnątrzregionalna i dostępność.													

System realizacji Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030

System wdrażania

Instytucjonalna struktura systemu realizacji strategii

Instytucjonalną strukturę systemu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 tworzą:

- Burmistrz Libiąża,
- Rada Miejska w Libiążu,
- Wydział Rozwoju, Bezpieczeństwa i Cyfryzacji Urzędu Miejskiego w Libiążu, pełniący rolę komórki koordynacyjnej,
- inne stanowiska/komórki/referaty/wydziały Urzędu Miejskiego w Libiążu oraz jednostki gminne,
- wykonawcy i partnerzy realizacyjni określani w strategii.

Za wdrażanie programu, podobnie jak i innych dokumentów o charakterze strategicznym, odpowiada Burmistrz Libiąża, co należy rozumieć jako strategiczną rolę organu wykonawczego samorządu gminnego w stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również w mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów i kierunków działań określonych w strategii.

Ważna rola przypada również Radzie Miejskiej w Libiążu, która będzie wsparciem merytorycznym, a do jej zadań należy w szczególności aktywizacja wszystkich podmiotów działających na terenie gminy do włączania się w realizację strategii, proponowanie nowych kierunków działań i rozwiązań realizacyjnych, bazujących na opiniach przedstawicieli społeczności lokalnych z poszczególnych części gminy, podejmowanie uchwał w zakresie aktualizacji dokumentu, w szczególności na bazie wniosków z prowadzonej sprawozdawczości.

Ponadto, kluczowym elementem powyższej struktury jest Wydział Rozwoju, Bezpieczeństwa i Cyfryzacji Urzędu Miejskiego w Libiążu, pełniący rolę koordynatora. Jest to wydział, który z jednej strony prowadzi sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji, przygotowując podsumowania i raporty dla Burmistrza Libiąża oraz Rady Miejskiej w Libiążu, a z drugiej stanowi „węzeł koordynacyjno-informacyjno-promocyjny” dla wykonawców i partnerów realizacyjnych. Niezbędna jest współpraca innych stanowisk/komórek/wydziałów Urzędu Miejskiego w Libiążu oraz jednostek gminnych z Wydziałem Rozwoju, Bezpieczeństwa i Cyfryzacji Urzędu Miejskiego w Libiążu.

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 proponuje działania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności gminy – władz samorządowych, instytucji lokalnych, partnerów prywatnych i pozarządowych, grup nieformalnych, mieszkańców, a także partnerów zewnętrznych. Wdrażanie strategii, zawierającej zadania dedykowane nie tylko stronie publicznej, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Efektywność realizacji celów wyodrębnionych w strategii w dużej mierze będzie zależała od koordynowania i monitorowania tego procesu. Dlatego też do zadań Wydziału Rozwoju, Bezpieczeństwa i Cyfryzacji Urzędu Miejskiego w Libiążu należy będzie w szczególności:

- realizacja przypisanych mu zadań i projektów,

- koordynacja współpracy oraz ciągłe pozyskiwanie nowych partnerów do realizacji zadań zapisanych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych zadań od partnerów realizacyjnych i odbiorców działań strategii,
- monitorowanie i ewaluacja procesu realizacji zadań określonych w strategii, przygotowywanie sprawozdań, koordynacja procesu jej aktualizacji,
- poszukiwanie wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania realizacji zadań i projektów,
- zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji strategii.

Kluczowe zasady co do sposobu realizacji strategii

Skuteczność proponowanych działań będzie zależała od poziomu zrozumienia treści strategii oraz skali aktywności i zintegrowania wielu środowisk, dlatego jej realizacja będzie się opierać o następujące zasady:

- partycypacji i partnerstwa (współpraca i równorzędne traktowanie reprezentantów różnych środowisk i instytucji, przy zachowaniu ich suwerenności, z założeniem stałego dążenia do wzajemnego rozumienia się),
- otwartości pozwalającej uczestniczyć jak największej liczbie osób i organizacji w partnerstwie, gwarantująca jego zróżnicowany skład (jeden z kluczowych warunków kreatywności i innowacyjności),
- zintegrowanej aktywności (realizacja wspólnej wizji rozwoju gminy),
- transparentności (przejrzystość działań, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych),
- determinacji (konsekwencja i odpowiedzialność we wdrażaniu przyjętych priorytetów i działań),
- elastyczności (reagowanie na zmiany zachodzące w gminie i jej otoczeniu),
- efektywności (gospodarowanie zasobami w taki sposób, który zapewni celowość i oszczędność realizacji działania, przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów),
- priorytetu finansowania dla programów i projektów wpisanych wprost do strategii oraz tych, które z niej bezpośrednio wynikają (dotyczący zarówno budżetu gminy, jak i źródeł zewnętrznych).

Mechanizmy i instrumenty realizacji strategii

Projekty i zadania w ramach Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 będą realizowane w różnych okresach czasowych: od akcji jednorazowych, poprzez działania realizowane przez kilka tygodni, miesiące, rok, kilka lat, aż do zadań ciągłych.

Wykorzystane zostaną różne mechanizmy wdrażania strategii, w tym współpraca w ramach Stowarzyszenia „Aglomeracja Chrzanowska”, Stowarzyszenia Powiatów, Miast i Gmin „Forum Małopolski Zachodniej”, Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo na Jurze”, Aglomeracji Współpracy Regionalnej oraz realizacja strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Miejskiego

Obszaru Funkcjonalnego Chrzanowa wskazanego w Strategii Województwa Małopolskiego Małopolska 2030.

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 będzie wdrażana przy wykorzystaniu zróżnicowanych instrumentów, m.in.:

- wdrożeniowych – gminne strategie sektorowe/branżowe, plany, procedury, projekty, uszczegóławiające strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów rozwojowych itp.,
- organizacyjno-zarządczych - regulaminy wydziałów i jednostek, działalność Urzędu Miejskiego w Libiążu i jednostek gminnych, w szczególności Wydziału Rozwoju, Bezpieczeństwa i Cyfryzacji, tworzenie i praca zespołów zadaniowych, współpraca z różnymi partnerami itp.,
- finansowych – coroczne uchwały budżetowe Rady Miejskiej w Libiążu i inne dokumenty finansowe, określające krótko- i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, w tym Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Libiąż, projekty realizowane przy wykorzystaniu funduszy zewnętrznych, głównie europejskich, ze szczególnym uwzględnieniem środków Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, Funduszu Termomodernizacyjnego, Krajowego Planu Odbudowy, Programu Polski Ład – BGK; otwarte konkursy ofert i inne formy współpracy finansowej z organizacjami pozarządowymi,
- prawnych – uchwały Rady Miejskiej w Libiążu, zarządzania Burmistrza Libiąża, regulacje w postaci aktów prawa miejscowego, decyzje administracyjne itp.,
- planowania przestrzennego - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, procedury zapewniające udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym itp.,
- społecznych – działania edukacyjne, kampanie społeczne i informacyjne, działania promocyjne, konsultacje wewnętrzne, konsultacje społeczne, strona internetowa gminy i jednostek gminnych, profile w mediach społecznościowych, system informacji przestrzennej gminy.
- kadrowych – praca i zaangażowanie władz samorządowych, kadry kierowniczej i pracowników wydziałów oraz jednostek gminnych, koordynatorów programów i projektów, w tym realizowanych z funduszy europejskich, liderów lokalnych, system doskonalenia kadr, wymiana doświadczeń, dobre praktyki itp.,
- koordynacji – dedykowane ciała o charakterze opiniodawczo-doradczym, partnerstwa lokalne, regionalne, krajowe, międzynarodowe, w różnych konfiguracjach, w tym o charakterze międzysamorządowym, międzysektorowym i międzyorganizacyjnym (współpraca w ramach stowarzyszeń, uwzględniając również partnerstwo publiczno-prywatne, zespoły zadaniowe i wdrożeniowe, współpraca pozafinansowa z organizacjami pozarządowymi itp.),
- kontrolnych - aktualizacja ewidencji i rejestrów, monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego, kontrola jakości środowiskowa itp.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Obszar tematyczny	Rodzaj dokumentu	Dokument gminny	Uchwała	Wytyczne dla aktualizacji lub sporządzania dokumentów
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Libiąż	Uchwała Rady Miejskiej w Libiążu Nr III/20/2018 z dnia 30 listopada 2018 r.	Studium zgodne z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, określonym w strategii. Ewentualna aktualizacja studium oparta na nowo zidentyfikowanych terenach służących działaniom prowadzącym do zwiększenia i wykorzystania potencjału gospodarczego, rekreacyjnego i atrakcyjności osadniczej gminy oraz rozbudowy jej infrastruktury społecznej i komunalnej. Ewentualna Aktualizacja z uwzględnieniem założeń modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz zasadami i rekomendacjami dla polityki przestrzennej.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Libiąż	1) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów przy ulicy Chrzanowskiej w Libiążu przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Libiążu Nr XLVII/305/2002 z dnia 10 lipca 2002 roku i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego Nr 190, poz. 2812 z dnia 7 września 2002 roku 2) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego śródmieścia Libiąża na obszarze osiedla „Flagówka” przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Libiążu Nr XXIV/168/2000 z dnia 27 lipca 2000 r. i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego Nr 68, poz. 645 z dnia 15 września 2000 r. 3) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego śródmieścia Libiąża na obszarze osiedla „Flagówka” przyjęta Uchwałą Nr XXVI/144/2004 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 26 listopada 2004 r. i ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego Nr 92, poz.655 z dnia 15 lutego 2005 r. 4) zmiana miejscowego planu zagospodarowania	Aktualizacja obowiązujących planów jako konsekwencja aktualizacji studium i/lub na nowo zidentyfikowanych terenach służących działaniom prowadzącym do zwiększenia i wykorzystania potencjału gospodarczego, rekreacyjnego i atrakcyjności osadniczej gminy oraz rozbudowy jej infrastruktury społecznej i komunalnej. Aktualizacja z uwzględnieniem założeń modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz zasadami i rekomendacjami dla polityki przestrzennej. Objęcie całej gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. 3 lipca 2020 r. Rada Miejska w Libiążu zdecydowała o rozpoczęciu prac nad planem dla obszaru Libiąż-Żarki (Uchwała Nr XVII/132/2020 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Libiąż – Żarki).

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

			<p>przestrzennego śródmieścia Libiąża na obszarze osiedla „Flagówka” przyjęta Uchwałą Nr VIII/46/2007 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 25 maja 2007 r. i ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego Nr 569, poz.3774 z 3 lipca 2007 r.</p> <p>5) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego śródmieścia Libiąża na obszarze osiedla „Flagówka” przyjęta Uchwałą Nr XXXIX/263/2014 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 22 sierpnia 2014 r. i ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego z dnia 15 września 2014 r. poz. 4993</p> <p>6) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów przy ul. Księdza Stanisława Peli w Libiążu przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Libiążu Nr XVII/118/2016 z dnia 27 czerwca 2016 r. i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego z dnia 15 lipca 2016 r., poz. 4350</p> <p>7) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów przy ul. Oświęcimskiej przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Libiążu Nr XXI/147/2016 z dnia 25 listopada 2016 r. i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego z dnia 12 grudnia 2016 r., poz. 7473</p> <p>8) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w rejonie ul. Oświęcimskiej w Libiążu przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Libiążu Nr XXXI/230/2017 z dnia 20 października 2017 r. i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego z dnia 06.11.2017 r., poz. 6865</p> <p>9) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w rejonie ul. Rouvroy w Libiążu przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Libiążu Nr XXXVII/264/2018 z dnia 23 marca 2018 r. i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa</p>	
--	--	--	--	--

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

			<p>Małopolskiego z dnia 5 kwietnia 2018 r., poz.2640</p> <p>10) zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Libiąża zatwierdzonego Uchwałą Rady Miejskiej w Libiążu Nr IV/20/94 z dnia 26 października 1994 r. i ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Województwa Katowickiego Nr 14, poz.135 z dnia 15 grudnia 1994 r. dot. drogi dojazdowej do oczyszczalni ścieków w Gromcu przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej w Libiążu Nr XLII/299/97 z dnia 30 grudnia 1997 r. i ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Katowickiego Nr 4, poz. 29 z 10 lutego 1998 r.</p> <p>11) zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Libiąża zatwierdzonego Uchwałą Rady Miejskiej w Libiążu Nr IV/20/94 z dnia 26 października 1994 r. i ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Województwa Katowickiego Nr 14, poz.135 z dnia 15 grudnia 1994r. dot. drogi dojazdowej do oczyszczalni ścieków w Żarkach przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej w Libiążu Nr XLII/300/97 z dnia 30 grudnia 1997 r. i ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Katowickiego Nr 4, poz. 30 z 10 lutego 1998 r.</p> <p>12) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu przy ul. Urzędniczej w Libiążu przyjęty Uchwałą Nr XVI/87/2008 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 11 lutego 2008 r. i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego Nr 232, poz.1484 z dnia 17 kwietnia 2008 r.</p> <p>13) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego „Antoni III” Kopalni Odkrywkowej Dolomitu „Libiąż” w Libiążu przyjęty Uchwałą Nr XXVI/178/2013 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 27 maja 2013 r. i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa</p>	
--	--	--	---	--

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

			Małopolskiego z dnia 14 czerwca 2013 r., poz.3930	
Energetyka	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Libiąż na lata 2012 - 2030	Uchwała Nr XV/88/2012 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 27 marca 2012 r. w sprawie "Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Libiąż na lata 2012 - 2030" Uchwała nr XXI/135/2016 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 25 listopada 2016 r. w sprawie "Aktualizacji założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Libiąż na lata 2012 - 2030" Uchwała Nr XXVII/208/2021 w sprawie aktualizacji „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Libiąż na lata 2012 – 2030”	Aktualizacja zgodnie z Ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne, czyli co najmniej raz na 3 lata. Aktualizacja w oparciu o bilans energetyczny gminy, ewaluację dokumentu i postępy osiągnięte w wyniku zrealizowanych inwestycji oraz w świetle działań planowanych w ramach strategii.
	Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (w przypadku gdy plany przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji założeń gminy)	brak	Brak	Dokument opracowywany jest w przypadku, gdy plany przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji założeń. Można go przygotować dla obszaru gminy lub jej części. Plan opracowywany jest na podstawie uchwalonych przez radę założeń i winien być z nim zgodny.
Gospodarka komunalna	Wieloletnie plany gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Libiąż na lata 2019-2023	Uchwała Nr XVII/125/2020 o zmianie uchwały Nr V/33/2019 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 28 stycznia 2019 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Libiąż na lata 2019 – 2023	Program aktualny, zgodny z celami i zapisami strategii. W roku 2023 konieczna ewaluacja i aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu.
	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych	brak	brak	Zgodnie z Ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych opracowuje przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Przez to przedsiębiorstwo rozumie się przedsiębiorcę, jeżeli prowadzi działalność gospodarczą w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków, oraz gminne jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej,

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

				prowadzące tego rodzaju działalność. Powinien być zgodny z kierunkami rozwoju gminy. Strategia przewiduje jako jedne z kluczowych działań inwestycje z zakresu rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej (Cel operacyjny 1.3. Ochrona i regeneracja środowiska naturalnego, w tym kierunki działań: Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury oraz Doskonalenie gospodarki ściekowej).
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminny program opieki nad zabytkami	Program opieki nad zabytkami gminy Libiąż na lata 2018-2021	Program jako załącznik do uchwały nr XLII/297/2018 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 14 września 2018 r	Potrzeba aktualizacji lub opracowanie nowego dokumentu. Zgodnie z Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, burmistrz jest odpowiedzialny za opracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami. Program sporządza się na okres 4 lat. Program przyjmuje rada, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków. Konieczne jest zapewnienie spójności programu ze strategią i uszczegółowienie zapisanych w niej założeń w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami oraz zarządzania dziedzictwem, w tym w zakresie włączania tych zasobów w obieg społeczny i gospodarczy (Cel operacyjny 3.2. Aktywizacja kulturalna oraz wykorzystanie kultury i dziedzictwa w procesie przemian i rozwoju gminy., w tym kierunek działania Wykorzystania kultury i dziedzictwa dla budowy nowej tożsamości miasta i gminy).
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Gminny program ochrony środowiska	Programu Ochrony Środowiska dla gminy Libiąż na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028	Uchwała Nr XXVII/209/2021 w sprawie przyjęcia "Programu Ochrony Środowiska dla gminy Libiąż na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028"	Program aktualny, zgodny z celami i zapisami strategii. W roku 2024 konieczna ewaluacja i aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu.
	Plan gospodarki niskoemisyjnej	Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Libiąż	Uchwała nr XXI/137/2016 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 25 listopada 2016 r. w sprawie przyjęcia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Libiąż”	Dokument wyznaczał kierunki rozwoju gospodarki niskoemisyjnej do roku 2020. Rekomenduje się opracowanie nowego programu na kolejne lata. Powinien być spójny ze strategią i ją uszczegóławiać. Dokument stanowi instrument pozyskiwania środków zewnętrznych m.in. na działania w zakresie wymiany pieców, termomodernizacji budynków, rozwoju transportu publicznego i ścieżek

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

				rowerowych czy wdrażania OZE. Działania te strategia rozwoju gminy traktuje jako priorytetowe (Cel operacyjny 1.3. Ochrona i regeneracja środowiska naturalnego).
	Program usuwania azbestu	Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Libiąż	Uchwała nr XVI/84/2008 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 11.02.2008 r. w sprawie przyjęcia Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Libiąż.	Dokument wyznaczał działania do roku 2014. Konieczna jest diagnoza sytuacji obecnej i ewentualne opracowanie nowego programu.
	Program małej retencji	brak	Brak	Program rekomendowany do sporządzenia z uwagi na zmiany klimatu, ograniczoną dostępność własnych ujęć wody w gminie, dostępność środków zewnętrznych na inwestycje retencyjne oraz możliwość wykorzystania jako instrument wzbogacania bioróżnorodności. Są to ważne kierunki rozwoju uwzględnione w strategii rozwoju (Cel operacyjny 1.3. Ochrona i regeneracja środowiska naturalnego, w tym kierunek działania: Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury).
Transport	Strategia rozwoju elektromobilności	brak	brak	Strategia rekomendowana do sporządzenia. Dotyczy kluczowych wyzwań gminy Libiąż, które stanowią redukcję zanieczyszczenia powietrza, emisji gazów cieplarnianych i pyłów. Strategia powinna doprowadzić do wprowadzenia rozwiązań smart city, zwiększenia ilości pojazdów elektrycznych w gminie oraz uatrakcyjnić i ułatwić poruszanie się komunikacją publiczną, a jednocześnie promować wspólne przejazdy, współdzielenie się pojazdami oraz zwiększyć ruch rowerowy i innymi elektrycznymi środkami transportu. Pożądana jest kooperacja w zakresie przygotowania strategii elektromobilności gminy oraz powiatu chrzanowskiego, z uwzględnieniem miasta Jaworzna. Kwestie elektromobilności stanowią jeden z priorytetów strategii rozwoju (Cel operacyjny 2.1. Zintegrowana i zrównoważona mobilność., w tym kierunek działania: Doskonalenie systemu transportowego, w tym we współpracy z partnerami samorządowymi i prywatnymi). Strategia planowana

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

				jest do opracowania w ramach jednego z kluczowych projektów pn.: „Koalicja dla czystego jutra”, zgłoszonego do Krajowego Planu Sprawiedliwej Transformacji.
	Plany rozwoju sieci drogowej wraz planami finansowania w zakresie dróg gminnych	brak	Brak	Zgodnie z Ustawą z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, do zarządcy drogi należy w szczególności opracowywanie planów rozwoju sieci drogowej.
Polityka społeczna	Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Libiąż na lata 2021-2026	Uchwała Nr XXV/193/2021 w sprawie przyjęcia "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Libiąż na lata 2021-2026"	Dokument aktualny, zgodny z celami i zapisami strategii rozwoju.
	Gminny program rewitalizacji	Lokalny Program Rewitalizacji miasta Libiąża na lata 2016-2023	Lokalny Program Rewitalizacji miasta Libiąża na lata 2016-2023 jako załącznik do uchwały Rady Miejskiej Nr XXIV/157/2016 z dnia 29 grudnia 2016 r.	Dokument aktualny i kierunkowo zgodny ze strategią. W roku 2023 zalecana ewaluacja i aktualizacja lub opracowanie nowego programu. Jest to skuteczne narzędzie wyprowadzania ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów gminy, przy dofinansowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków zewnętrznych.
	Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Libiąż na lata 2021 - 2028	Uchwała nr XXV/194/2021 w sprawie przyjęcia "Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Libiąż na lata 2021 – 2028"	Dokument aktualny, zgodny z celami i zapisami strategii.
	Gminny program wspierania rodziny	Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021	Uchwała nr V/37/2019 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 28 stycznia 2019 roku w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021”	Potrzeba aktualizacji lub opracowania nowego dokumentu. Zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zadaniem gminy jest opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. W terminie do dnia 31 marca każdego roku burmistrz powinien składać radzie roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawiać potrzeby związane z realizacją zadań, co jest podstawą dla rady do uchwalenia programu wspierania rodziny.
	Gminny program profilaktyki i rozwiązywania	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Uchwała nr XXII/167/2020 w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania	Program przyjmowany corocznie. Dokument powinien być spójny ze strategią rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

	problemów alkoholowych Gminny program przeciwdziałania narkomanii	oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Libiąż na 2021 rok	Narkomanii Gminy Libiąż na 2021 rok”	
	Program Aktywności Lokalnej	Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Libiąż na lata 2014-2020	Uchwała nr XXXIII/218/2014 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 30 stycznia 2014 r. w sprawie: przyjęcia "Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Libiąż na lata 2014-2020".	Ewentualna aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu, służącego aktywizacji mieszkańców gminy, wzmocnieniu ich podmiotowości, wsparciu organizacji społecznych, grup nieformalnych i środowisk lokalnych, tworzeniu warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego, zwiększeniu spójności społecznej i terytorialnej na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego.
Rozwój lokalny	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Programu współpracy Gminy Libiąż z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2021 rok	Uchwała nr XXII/163/2020 w sprawie „Programu współpracy Gminy Libiąż z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2021 rok”	Program przyjmowany corocznie. Obszary współpracy finansowej i niefinansowej powinny uwzględniać szczególnie te pola, które strategia uznaje za kluczowe i w których organizacje pozarządowe zostały wskazane jako partnerzy realizacyjni.
	Programy odnowy miejscowości	nieaktualne	Nieaktualne	Opcjonalne zaktualizowanie lub opracowanie nowych dokumentów w przypadku zaistnienia konieczności ich sporządzenia.
Oświata	Sieć publicznych przedszkoli prowadzonych przez gminę	Sieć publicznych przedszkoli prowadzonych przez gminę Libiąż	Uchwała Nr VI/47/2019 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 4 kwietnia 2019 r. w sprawie ustalenia sieci publicznych przedszkoli prowadzonych przez gminę Libiąż Uchwała Nr XXX.228.2021 o zmianie uchwały w sprawie ustalenia sieci publicznych przedszkoli prowadzonych przez gminę	Audyt (i ewentualnie strategia rozwoju oświaty) powinny określić potrzebę ewentualnej zmiany sieci jednostek oświatowych.
	Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę	Sieć publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę Libiąż	Uchwała Nr VI/48/2019 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 4 kwietnia 2019 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę Libiąż oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, od dnia 1 września 2019 roku	

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

			Uchwała Nr XVII/131/2020 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 3 lipca 2020 r. o zmianie uchwały w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę Libiąż oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, od dnia 1 września 2019 roku	
Zarządzanie kryzysowe	Gminny plan zarządzania kryzysowego	Plan zarządzania kryzysowego Gminy Libiąż	Plan opracowany przez Burmistrza Libiąża w 2015 r. i na bieżąco aktualizowany.	Plan aktualny. Rekomendowana aktualizacja, m.in. wykorzystująca doświadczenia kadr zarządzających gminą w czasie pandemii COVID-19.
Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Libiąż	Uchwała Nr XXV/189/2021 w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy finansowej Gminy Libiąż Uchwała Nr XXVII/202/2021 w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Libiąż Uchwała Nr XXVIII/212/2021 w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Libiąż	Dokument aktualny, zgodny z zapisami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami.

Monitoring, ewaluacja i aktualizacja dokumentu. Ewaluacja ex-ante.

Podstawą skutecznego wdrażania strategii jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiąganych w zakresie realizowanych działań oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami.

Sprawozdawczość (na potrzeby monitoringu, jak również ewaluacji) będzie realizowana w szczególności w oparciu o analizę wskaźnikową, opracowywaną przez Wydział Rozwoju, Bezpieczeństwa i Cyfryzacji Urzędu Miejskiego w Libiążu, na podstawie własnych danych i informacji, statystyk wewnątrzgminnych, statystyki publicznej (w szczególności generowanej przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych), a także statystyk realizatorów i partnerów realizacyjnych. Analiza powinna uwzględniać wskaźniki określone w strategii. Powinna być realizowana każdorazowo z wykorzystaniem jednego źródła danych, prowadzona w sposób dynamiczny, wskazując zmianę, jej zakres i kierunek, a także – w przypadku niepożądanych tendencji – rekomendacje zmierzające do poprawy funkcjonowania systemu wdrażania. Analiza może być również prowadzona w sposób porównawczy. Analiza wskaźnikowa realizowana jest cyklicznie.

W miarę możliwości, sprawozdawczość zostanie oparta także o raport z realizacji poszczególnych kierunków działań, przygotowywany przez Wydział Rozwoju, Bezpieczeństwa i Cyfryzacji Urzędu Miejskiego w Libiążu na podstawie informacji własnych oraz otrzymanych od partnerów realizacyjnych i podmiotów zaangażowanych. W takim przypadku będą oni proszeni o przedstawienie okresowych raportów z realizacji własnych działań, określonych w strategii, najlepiej z wykorzystaniem zestandaryzowanego formularza sprawozdawczego.

Sprawozdawczość zostanie skoordynowana z nałożonym na gminy, zgodnie z dyspozycją art. 28aa. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie gminy. Raport obejmuje podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy.

Monitoring prowadzony będzie w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii – pozwoli to wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji zadań lub podmiotów odpowiedzialnych/współpracujących przy realizacji zadań.

Ponadto, zakłada się, że w połowie okresu obowiązywania i wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 oraz po zakończeniu jej realizacji dokonana zostanie ewaluacja, rozumiana jako ocena interwencji według jej rezultatów, oddziaływania oraz potrzeb, które miała spełnić. Ewaluacja będzie miała na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Ewaluacja może zostać zrealizowana w formie spotkania strategicznego z udziałem władz samorządowych oraz najważniejszych interesariuszy lokalnych.

Wyżej wymienione materiały i informacje będą podstawą dla Burmistrza Libiąża oraz Rady Miejskiej w Libiążu do podejmowania oceny realizacji strategii, wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian (reagowanie na zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne).

Ewaluacja ex-ante dokumentu strategii

Obowiązek przeprowadzenia uprzedniej ewaluacji trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii wynika z art. 10a ust. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, znowelizowanej w 2020 r. W ramach prac nad dokumentem Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 zastosowano przede wszystkim ewaluację partycypacyjną, czyli ewaluatorem był Wydział Rozwoju Bezpieczeństwa i Cyfryzacji, angażując się zarówno na etapie diagnostycznym jak i na kolejnych etapach, związanych z opracowaniem założeń programowych, funkcjonalno – przestrzennych i wdrożeniowych strategii. Jednocześnie przeprowadził dodatkowe badanie ewaluacyjne w odniesieniu do opracowanego dokumentu strategii. Ostateczne zakończenie uprzedniej ewaluacji nastąpiło po opracowaniu projektu strategii uwzględniającego wnioski z konsultacji społecznych i opinię wydaną przez Zarząd Województwa Małopolskiego.

Głównym celem przedmiotowej ewaluacji była **ocena ex-ante** projektu Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 pn: „Gmina Libiąż 2030” w zakresie przewidywanej skuteczności i efektywności, a także spójności oraz sformułowanie możliwych do zastosowania rekomendacji dotyczących pożądaných zmian projektu dokumentu.

Przyjęto następujące kryteria ewaluacyjne:

- trafność – czyli zgodność powiązań występujących pomiędzy elementami projektu strategii (spójność wewnętrzna). W ramach ewaluacji przyjęto, że kryterium obejmuje również zgodność pomiędzy celami rozwojowymi strategii, a celami wskazanymi w dokumentach nadrzędnych (spójność zewnętrzna).
- skuteczność – rozumiana jako możliwość osiągnięcia celów rozwojowych strategii; w obrębie tego kryterium ocenie podlegała relacja pomiędzy celami strategii, a jej efektami bezpośrednimi.
- efektywność – kryterium służące do oceny relacji pomiędzy rozwiązaniem, a jego efektami bezpośrednimi; badana była przewidywalna efektywność, rozumiana jako stosunek przewidywanych nakładów do spodziewanych efektów realizacji celów rozwojowych strategii.

Badanie ewaluacyjne zakładało zastosowanie kilku metod badawczych, a mianowicie:

- badań gabinetowych (analiza danych zastanych)
- badań ankietowych wśród pracowników samorządowych gminy
- panelu eksperckiego.

Pierwsza z metod polegała na analizie dostępnych dokumentów, opracowań czy analiz odnoszących się do podejmowanych zagadnień: aktów prawnych poziomu krajowego, dokumentów strategicznych i programowych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, projektów rozporządzeń unijnych dotyczących perspektywy finansowej 2021 -2027 oraz innych dokumentów.

Druga z metod zakładała realizację dedykowanego badania ankietowego on-line wśród głównych przyszłych realizatorów strategii tj. pracowników Urzędu Miejskiego w Libiążu oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Z kolei zadaniem panelu badawczego była podsumowująca dyskusja nad projektem strategii oraz materiałem zgromadzonym przez Wydział RBC.

Przeprowadzone badanie ewaluacyjne wykazało wysoką jakość dokumentu:

- spójność i logikę wewnętrzną dokumentu (widoczne są silne powiązania mające charakter przyczynowo – skutkowy);
- dobre określenie celów strategicznych i operacyjnych (cele zapewniają możliwość oddziaływania na procesy społeczne, gospodarcze, środowiskowe i przestrzenne, jak również sprostania wyzwaniom, które zostały uznane za istotne w kontekście rozwoju gminy Libiąż);
- silne powiązania z politykami publicznymi i celami rozwojowymi zarówno poziomu krajowego, jak i europejskiego (co uprawdopodobnia zewnętrzne wsparcie dla realizacji zadań, w tym finansowe, niezbędne dla pełnego powodzenia interwencji określonych w strategii);
- zintegrowanie strategii, uwzględnienie wymiaru przestrzennego, istotnego z punktu widzenia możliwości osiągnięcia celów rozwojowych;
- dobrze zaprojektowany system realizacji określający sposób organizacji procesów wdrażających strategię, w tym m.in.: wskazuje podmioty biorące udział w realizacji strategii, mając na uwadze rolę i kompetencje oraz relacje między nimi, przedstawia podział zadań, proponuje mechanizmy i narzędzia wdrażania strategii, określa wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, określa sposób monitorowania realizacji strategii;
- bezpieczny i efektywny system finansowania osiągania celów (zawiera rzetelnie opracowane ramy finansowe, a jednocześnie analizę potwierdzającą zdolności finansowo – realizacyjne gminy Libiąż, określa potencjalne źródła finansowania (w tym inne aniżeli budżet gminy Libiąż).

Jednocześnie ewaluacja umożliwiła wdrożenie poprawek w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 pn: „Gmina Libiąż 2030”. Dotyczyły one w szczególności:

- weryfikacji i aktualizacji rozdziału dotyczącego potencjalnych źródeł finansowania strategii, zgodnie z aktualną wiedzą oraz stanem negocjacji dotyczącym środków unijnych;
- weryfikacji i aktualizacji tabel dotyczących kierunków działań i strategii postępowania w kontekście dopisania: laboratoriów przyszłości, funkcjonowania rad młodzieży, libiąskiego „Szlaku Węgla i Wina”;
- weryfikacji i aktualizacji tabeli nr 5 – Kierunków działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych, oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- weryfikacji i poprawek redakcyjnych w tabeli nr 2 – Inwestycje kluczowe w kontekście osiągnięcia założonych celów rozwojowych;
- poprawek redakcyjnych itp.

W toku wdrażania i monitorowania strategii wskazane jest rozwijanie i zawiązywanie nowych procesów współpracy, elastyczne podejście oraz ewentualne poszerzenie i uzupełnienie pakietów działań oraz systemu monitoringu, w tym wskaźników, aby zapewnić jak najlepszą skuteczność i efektywność realizacji celów rozwojowych. Wydział RBC planuje również w przystępnej i ciekawej formie opracować i wydać folder promujący założenia dokumentu strategii oraz przekazać ją głównym interesariuszom oraz partnerom społecznym.

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

Tabela 5. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych, oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Cel strategiczny 1. Wykorzystanie transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu jako szansy na trwałą i zrównoważony rozwój gminy.						
Cel operacyjny 1.1. Innowacyjna, zróżnicowana i konkurencyjna gospodarka lokalna						
Kierunek działania 1.1.1 Aktywizacja inwestycyjna gminy Libiąż						
Lp.	Rezultaty	Wskaźniki	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło weryfikacji wskaźnika
1	Nowy zasób gminnych terenów inwestycyjnych	Powierzchnia terenów inwestycyjnych w gminie	ha	31 (2021)	40 (2030)	Dane własne UM Libiąż
2	Poprawa dostępności komunikacyjnej terenów inwestycyjnych	Wybudowana Droga Współpracy Regionalnej wraz z połączeniem jej z węzłem autostrady A4	szt.	(0) 2021	1 (2030)	GDDKiA; ZDW w Krakowie
Kierunek działania 1.1.2 Wzrost konkurencyjności i innowacyjności lokalnej gospodarki						
1	Wzrost przedsiębiorczości w gminie Libiąż	Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1 tys. ludności	szt.	88 (2020)	100 (2030)	CEIDG; BDL
2	Poprawa warunków dla rozwoju innowacji	Udzielone wsparcie na rozwój innowacji dla przedsiębiorstw z gminy Libiąż	szt.	5 (2020)	10 (2030)	Dane własne UM Libiąż
		Liczba utworzonych start-upów	szt.	0 (2021)	5 (2030)	Dane własne UM Libiąż
Kierunek działania 1.1.3 Promocja i współpraca międzysektorowa na rzecz transformacji cyfrowej						
1	Stworzone warunki dla rozwoju firm z sektora IT	Liczba dedykowanych stref coworkingowych i FabLabów stworzonych na terenie gminy Libiąż	szt.	0 (2021)	5 (2030)	Dane własne UM Libiąż
Kierunek działania 1.1.4 Wsparcie przedsiębiorczości lokalnej						
1	Zapewniona pomoc dla nowych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Libiąż	Liczba MŚP korzystających z usług inkubatora przedsiębiorczości jeden rok po jego utworzeniu	szt.	0 (2021)	10 (2030)	Dane własne UM Libiąż

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

Cel operacyjny 1.2. Transformacja sprawiedliwa i wrażliwa społecznie						
Kierunek działania 1.2.1. Stworzenie nowych trwałych miejsc pracy poza górnictwem						
1	Przekwalifikowane (wyszkolone) kadry pracowników sektora górniczego i okołogórniczego	Liczba osób, które podniosły swoje kompetencje, zmieniły kwalifikacje zawodowe w związku z transformacją energetyczną	osoby	0 (2021)	500 (2030)	Dane pozyskane od właściciela zakładu górniczego, dane PUP w Chrzanowie
2	Wzrost aktywności zawodowej kobiet	Liczba kobiet, które w wyniku programów aktywizujących znajdują zatrudnienie	osoby (K)	0 (2021)	100 (2030)	Dane OPS w Libiążu, dane PUP w Chrzanowie
3	Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców	Pracujący na 1000 ludności	osoby	206 (2019)	360 (2030)	BDL
Kierunek działania 1.2.2. Wspieranie zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy						
1	Zmniejszenie liczby osób długotrwale bezrobotnych	Długotrwale bezrobotni	szt.	226 (2020)	200 (2030)	BDL
2	Wzrost zatrudnienia wśród osób w wieku produkcyjnym, w tym kobiet	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, w tym kobiet	%	3,6 (2020) K-4,3 M- 3,0	3,0 (2030)	BDL
Kierunek działania 1.2.3. Wspieranie kształcenia ustawicznego i kształcenia zgodnego z potrzebami rynku pracy						
1	Nowoczesne i innowacyjne doradztwo zawodowe wśród uczniów szkół podstawowych	Liczba programów i projektów z zakresu innowacyjnego doradztwa zawodowego realizowanych w placówkach oświatowych	liczba	0 (2021)	5 (2030)	Dane własne UM Libiąż
Kierunek działania 1.2.4. Sprawna komunikacja w dobie transformacji						
1	Zwiększenie wiedzy i informacji dotyczących wyzwań transformacyjnych wśród potencjalnych interesariuszy	Opracowany lokalny plan działań komunikacyjnych i informacyjnych dotyczących transformacji energetycznej	liczba	0 (2021)	1(2030)	Dane własne UM Libiąż

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

Cel operacyjny 1.3. Ochrona i regeneracja środowiska naturalnego.						
Kierunek działania 1.3.1 Wzmacnianie świadomości społecznej w zakresie ekologii i neutralności klimatycznej						
1	Wysoka świadomość wśród mieszkańców za zakresu neutralności klimatycznej	Liczba zorganizowanych akcji i kampanii ekologicznych w roku	szt./rok	2 (2021)	10(2030)	Dane UM w Libiążu i jednostek organizacyjnych gminy
Kierunek działania 1.3.2 Przeciwdziałanie dalszej degradacji środowiska przyrodniczego i jego renaturalizacja						
1	Poprawa bioróżnorodności przyrodniczej w gminie	Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem	%	1,6 (2019)	2,5 (2030)	BDL
2	Rozpoczęcie Inwestycji związanych z gospodarczo-społecznym wykorzystaniem terenów przemysłowych	Liczba przygotowanych koncepcji rekultywacji terenów przemysłowych	szt.	0 (2021)	2 (2030)	Dane własne UM Libiąż
		Powierzchnia terenów zdegradowanych i zdewastowanych wymagających rekultywacji	ha	110 (2021)	100 (2030)	Dane własne UM Libiąż
Kierunek działania 1.3.3 Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury						
1	Wykorzystanie wody opadowej w budynkach komunalnych	Liczba instalacji magazynowania wody deszczowej przy obiektach gminnych	szt.	1 (2021)	15 (2030)	Dane UM w Libiążu
Kierunek działania 1.3.3 Doskonalenie gospodarki ściekowej						
1	Wzrost populacji posiadającej dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej	Ludność korzystająca z oczyszczalni	osoby	15 952 (2020)	17 000 (2030)	BDL
		Długość nowej sieci kanalizacyjnej	km	0 (2021)	7 (2030)	Dane własne UM Libiąż
2	Efektywne gospodarowanie wodą	Średnie zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³ /rok	74,1 (2019)	67,0 (2030)	BDL
Kierunek działania 1.3.5 Wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym						
1	Ilość odpadów zebranych selektywnie	Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku ogółem z gospodarstw domowych	t/rok	3 435,79 (2020)	7 000 (2030)	BDL
Kierunek działania 1.3.6 Redukcja gazów cieplarnianych oraz wzrost energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych						
1	Poprawa jakości powietrza w gminie i ograniczenie smogu	Zużycie OZE w gminie	GJ/rok	2600 (2019)	4853 (2030)	Aktualizacja założeń do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa stałe dla gminy Libiąż na lata 2012-2030”.

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

		Emisja CO ₂ w gminie	Mg/rok	123.686,6 (2018)	4853 (2030)	Aktualizacja założeń do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa stałe dla gminy Libiąż na lata 2012-2030”.
Cel strategiczny 2. Komfortowe warunki życia oraz wysoka dostępność i jakość usług publicznych						
Cel operacyjny 2.1. Zintegrowana i zrównoważona mobilność						
Kierunek działania 2.1.1 Rozwój infrastruktury komunikacyjnej						
1	Poprawa dostępności komunikacyjnej gminy	Długość nowo wybudowanych dróg na terenie gminy	km	0 (2021)	10 (2030)	Dane własne UM Libiąż
2	Integracja systemów komunikacyjnych i rowerowych	Długość ścieżek rowerowych na 100 km ²	km	2,63 (2019)	7,00 (2030)	BDL
Kierunek działania 2.1.2 Doskonalenie systemu transportowego, w tym we współpracy z partnerami samorządowymi i prywatnymi						
1	Transport zbiorowy dostosowany do mobilności zawodowej i społecznej mieszkańców	Średnia dzienna liczba pasażerów komunikacji autobusowej (dla wybranych linii komunikacyjnych tj. takich które obsługują gminę Libiąż: 8, 15, 25, 38, A oraz B)	osoby	1500 (2019)	3000 (2030)	Opracowanie własne na podstawie danych ZKKM w Chrzanowie
		Liczba sprzedanych biletów MKA/rok	szt.	0 (2021)	300 (2030)	Dane ZDW w Krakowie
Kierunek działania 2.1.3 Misja Inteligentnego Miasta (smart city)						
1	Optymalne zarządzania energią w realizacji usług publicznych	Opracowana powiatowa strategia elektromobilności	szt.	0 (2021)	1 (2030)	Dane własne UM Libiąż
Cel operacyjny 2.2. System opieki i edukacji odpowiadający wyzwaniom współczesności						
1	Zapewnienie warunków dla aktywności zawodowej rodziców	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	%	12,6 (2020)	14,0 (2030)	BDL
2	Wysokiej jakości oferta zajęć pozalekcyjnych w placówkach oświatowych	Liczba nowych zajęć pozalekcyjnych oferowanych przez placówki szkolne	szt.	0 (2021)	10 (2030)	Dane własne UM Libiąż

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

3	Rozwinięta profilaktyka zdrowotna w szkołach i przedszkolach odpowiadająca na potrzeby cywilizacyjne	Liczba nowych stałych programów profilaktyki zdrowotnej realizowanych w placówkach oświatowych	szt.	0 (2021)	10 (2030)	Dane własne UM Libiąż
Cel operacyjny 2.3. Atrakcyjna przestrzeń i miejsce do życia						
Kierunki działań 2.3.1. Tworzenie zwartych i atrakcyjnych terenów osadniczych						
1	Odpowiadający na wyzwania rozwojowe proces planowania przestrzennego	Udział powierzchni gminy objętej obowiązującymi planami miejscowymi w powierzchni ogółem	%	3,1 (2019)	70% (2030)	BDL
2	Podniesienie warunków życia mieszkańców	Saldo migracji na 1000 osób	%	- 4,0 (2020)	-3,0 (2030)	BDL
Kierunki działań 2.3.2. Rozwój mieszkalnictwa						
1	Powiększenie zasobu mieszkaniowego	Mieszkania na 1000 mieszkańców	szt.	327,5 (2019)	335 (2030)	BDL
2	Zmniejszenie się liczby beneficjentów mieszkań socjalnych	Liczba mieszkańców oczekujących na mieszkanie socjalne	osoby	85 (2020)	60 (2030)	Dane własne UM Libiąż
Kierunki działań 2.3.4. Kontynuacja rewitalizacji fizycznej, społecznej i gospodarczej przestrzeni publicznej na terenie gminy Libiąż						
1	Nadanie nowych funkcji społeczno – gospodarczych zdegradowanym obszarom	Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	ha	10 (2021)	15 (2030)	Dane własne UM Libiąż
2	Nowoczesne podejście do procesu rewitalizacji w odniesieniu miasta oraz sołectw	Opracowane nowe programy rewitalizacji miasta wraz z wytycznymi w kierunku odnowy sołectw	szt.	0 (2021)	2 (2030)	Dane własne UM Libiąż
Kierunki działań 2.3.5. Kształtowanie przyjaznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej						
1	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	Odsetek obiektów użyteczności publicznych dostępnych dla osób o różnych niepełnosprawnościach	%	25% (2021)	75% (2030)	Dane własne UM Libiąż
2	Zapewnienie miejsc pochówku w gminie	Liczba nowych/rozbudowanych cmentarzy	szt.	0 (2021)	1 (2030)	Dane własne UM Libiąż

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

Cel operacyjny 2.4. Skuteczna polityka prozdrowotna						
1	Poprawa warunków życia i zdrowia mieszkańców. Promocja zdrowia	Przyrost naturalny na 1000 ludności	%	- 6,75 (2020)	-6,00 (2030)	BDL
		Liczba nowych programów promocji profilaktyki zdrowotnej oraz wczesnego wykrywania chorób	szt.	1 (2021)	20 (2020)	Dane własne UM Libiąż
Cel operacyjny 2.5. Integrująca polityka społeczna i senioralna						
1	Wysokiej jakości opieka społeczna	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10.000 ludności	osoby	359 (2019)	350 (2030)	BDL
2	Kompleksowa polityka senioralna	Liczba osób korzystających z gminnej karty seniora	osoby	473 (2021)	1000 (2030)	Dane własne UM Libiąż
Cel operacyjny 2.6 Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego						
1	Bezpieczna infrastruktura drogowa	Liczba nowych doświetlonych przejść dla pieszych i urządzeń zapewniających bezpieczeństwo ruchu drogowego	szt.	0 (2021)	20 (2030)	Dane własne UM Libiąż
2	Zmniejszenie przestępczości na terenie gminy Libiąż	Liczba zgłoszonych przestępstw	liczba	226 (2020)	200 (2030)	Komenda Powiatowa Policji, BDL
Cel operacyjny 2.7. Nowoczesne i partnerskie zarządzanie publiczne						
1	Wdrożenie e-administracji lokalnej	Liczba mieszkańców wykorzystujących Internet w kontaktach z administracją samorządową	osoby	791 (2021)	2000 (2030)	Dane własne UM Libiąż
2	Wdrożenie projektów rozwojowych w ramach strategii ponadlokalnej MOF Chrzanów	Liczba zrealizowanych projektów w ramach MOF Chrzanów ZIT	liczba	0 (2021)	20 (2030)	Dane własne UM Libiąż
Cel strategiczny 3 Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego na terenie gminy Libiąż						
Cel operacyjny 3.1. Rozwój oferty w zakresie sportu, rekreacji i wypoczynku wzmacniającej nowy wizerunek gminy.						
1	Kompleksowe zarządzanie ofertą sportową	Nowe instytucje odpowiedzialne za rozwój sportu i rekreacji	liczba	0 (2021)	1 (2030)	Dane własne UM Libiąż
2	Wysokiej jakości infrastruktura sportowo – rekreacyjna	Zwiększenie liczby nowych/zmodernizowanych obiektów	liczba	3 (2021)	12 (2030)	Dane własne UM Libiąż

Strategia Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 „Gmina Libiąż 2030”

		sportowo – rekreacyjnych na terenie gminy				
3	Aktywni sportowo mieszkańcy	Ćwiczący w klubach sportowych ogółem	Osoby	613 (2018)	900 (2030)	BDL
Cel operacyjny 3.2 Aktywizacja kulturalna oraz wykorzystanie kultury i dziedzictwa w procesie przemian i rozwoju gminy						
1	Wysokiej jakości infrastruktura kulturalna	Zwiększenie liczby nowych/zmodernizowanych obiektów kulturalnych	Liczba	0 (2021)	4 (2030)	Dane własne UM Libiąż
2	Wysokiej jakości oferta kulturalna	Nowe strategie rozwoju kultury oraz czytelnictwa w gminie Libiąż	Liczba	0 (2021)	2 (2030)	Dane własne UM Libiąż
		Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych	Liczba	8 102 (2020)	10 000 (2030)	Dane własne UM Libiąż

Źródło: opracowanie UM Libiąż

Ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030

Ramy finansowe

Ramy finansowe wskazują wielkości środków finansowych szacowanych na realizację strategii, a jednocześnie potwierdzają możliwość realizacji przez gminę zaplanowanych działań. Ramy finansowe są uzależnione od zakresu przedmiotowego i horyzontu czasowego podejmowanych działań, kondycji finansowej gminy oraz jej możliwości inwestycyjnych, w tym założeń długofalowej polityki finansowej i inwestycyjnej. Przy jej konstruowaniu wykorzystano doświadczenia zebrane w wyniku działań podejmowanych w ostatnich latach, w tym przede wszystkim związane z wdrażaniem poprzedniej strategii na lata 2014-2020, a także dostępności potencjalnych zewnętrznych źródeł finansowania. Finansowanie działań rozwojowych, określonych w Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030, będzie się odbywać przy wykorzystaniu środków, które pozostają w dyspozycji samorządu, lub o które gmina może skutecznie zabiegać. Wśród nich najistotniejsze są środki publiczne, wspomagane funduszami prywatnymi w ramach zawiązywanych partnerstw. Środki pochodzące z budżetu gminy będą zapewniały niezbędne współfinansowanie projektów w ramach programów operacyjnych i innych finansowanych ze źródeł krajowych i międzynarodowych.

Analizując zdolność gminy Libiąż do realizacji zadań wynikających z zapisów strategii, należy odnieść się do danych historycznych przedstawiających stan finansów gminnych, a także dokonać próby określenia potencjału inwestycyjnego gminy w perspektywie objętej strategią, opierając się przy tym na danych prognostycznych.

W analizowanym okresie 2010-2019 z roku na rok rosły dochody budżetu gminy, zwiększając się z ok. 45,1 mln zł w roku 2010 do 96,1 mln zł w roku 2019, w tym również dochody własne – z 27,3 mln do 49,8 mln zł. Wzrosły także dochody budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca – na początku analizowanego okresu było to ok. 1 975 zł, na końcu ponad 4 298 zł. Z punktu widzenia struktury budżetu gminy ważnym źródłem wzrostu poziomu dochodów były subwencje przekazywane z budżetu państwa. W analizowanym okresie wartość dotacji wzrosła z poziomu ok. 6,1 mln zł do aż ok. 30,3 mln zł (ok. +400%). W mniejszym, choć wciąż w wyraźnym stopniu, dotyczyło to subwencji oraz wzrostu ich poziomu z 11,7 mln zł do ok. 16 mln zł (ok. +37%).

Wymiarem aktywności samorządu terytorialnego w kreowaniu podstaw rozwoju lokalnego są przede wszystkim wydatki budżetowe. Należy wskazać wyraźny wzrost wydatków budżetowych ponoszonych przez gminę Libiąż. W analizowanym okresie 2010-2019 wzrosły one z ok. 46,5 mln zł do ok. 99,4 mln zł. Podobnie w całym okresie wzrastały wydatki gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W roku 2010 było to ok. 2 037 zł, a w 2019 już ok. 4 447,02 zł, a poziom 3 000 zł przekroczyły w 2016 (co wiązało się m.in. z transferami przekazywanymi w ramach programu „Rodzina 500+”). Szczególnym rodzajem wydatków są wydatki inwestycyjne, które służą kreowaniu nowej jakości życia mieszkańców gminy, tworząc podstawy trwałego rozwoju społecznego, gospodarczego, środowiskowego i przestrzennego. W okresie analizowanych ostatnich 10 lat inwestycje pochłaniały średniorocznie blisko 9,5 mln złotych, przekraczając ten pułap w 2017 r. (świadczy to o znacznym przyspieszeniu inwestycyjnym w ciągu ostatnich lat).

Wraz ze zwiększającymi się wydatkami, w tym wydatkami inwestycyjnymi, gmina z powodzeniem realizowała swoje zobowiązania z zakresu obsługi zadłużenia. Od 2012 r. widoczny jest trend zmniejszania się obciążeń budżetu z tytułu obsługi długu – z 1,4 mln zł rocznie do 770 tys. w 2019 r.

Przeprowadzona analiza wykazała, że w okresie 2010-2019 gmina Libiąż prowadziła intensywną, lecz zrównoważoną politykę budżetową (w sposób odpowiedzialny gospodarowano środkami budżetowymi, prowadząc skuteczną politykę zwiększania dochodów gminy przy jednoczesnym zwiększaniu wydatków, w tym wydatków inwestycyjnych), a jednocześnie potwierdza możliwość wykorzystania wsparcia funduszy zewnętrznych w realizacji projektów zapisanych w strategii.

Tworząc ramy finansowe planowanej działalności związanej z realizacją projektów ujętych w strategii, należy wziąć pod uwagę prognozy dotyczące źródeł i wysokości finansowania projektów w ramach unijnych Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027 oraz Europejskiego Funduszu Odbudowy, prognozy dotyczące stanu finansów publicznych, kluczowe wskaźniki makroekonomiczne, przy uwzględnieniu sytuacji w jakiej znajdować się będzie budżet gminy Libiąż w perspektywie najbliższych lat. Założenia przyjęte w analizie dotyczą m.in.:

- Wieloletniego planowania finansowego, w szczególności powiązania strategii z: Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Libiąż na lata 2021-2030, Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Wieloletnim Planem Finansowym Państwa, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, „Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)” itp.;
- Utrzymującej się nadal dużej liczby podmiotów publicznych, których środki mogą być wykorzystywane dla realizacji celów zapisanych w strategii w sposób bezpośredni – np. jako element kontraktów terytorialnych, środków w ramach RPO lub pośredni – jako element programów sektorowych, których instrumenty są koordynowane dla osiągnięcia celów rozwoju wyznaczonych w odniesieniu do określonego terytorium, co oznacza w konsekwencji możliwość skorzystania z dużej liczby rozproszonych źródeł finansowania przedsięwzięć ujętych w strategii;
- Rosnącej roli środków prywatnych, za pomocą których można realizować cele rozwojowe ujęte w strategii, w tym funduszy pożyczkowych, gwarancji i poręczeń kredytowych, bankowych usług finansowych, jak i mechanizmów oraz form partnerstwa publiczno-prywatnego;
- Dużej wysokości środków wydatkowanych przez budżet UE, budżet państwa i inne podmioty publiczne na realizację przedsięwzięć wspierających rozwój społeczny, gospodarczy, środowiskowy i przestrzenny oraz kreujących konkurencyjność w wymiarze lokalnym i regionalnym.

Strategia określa kierunki interwencji podejmowanej w perspektywie roku 2030, w tym szereg kluczowych inwestycji gminnych, które dotyczą w przeważającej mierze procesu transformacji energetycznej oraz rozwoju infrastruktury – społecznej, sieciowej, technicznej i drogowej. Określa je tabela nr 2 (Inwestycje kluczowe w kontekście osiągnięcia założonych celów rozwojowych gminy) na stronie 71. Wycena wykorzystuje m.in. bazę wiedzy i doświadczeń powstałą w wyniku realizacji różnego typu inwestycji w ostatnich latach w gminie, informacje finansowe zapisane w opracowanych już projektach czy studiach wykonalności, a także informacje partnerów realizacyjnych (ponieważ część działań będzie wspierana, współrealizowana i współfinansowana).

Zasada dodatkowości środków finansowych w realizacji projektów zapisanych w strategii oznacza, że to od potencjału inwestycyjnego jednostki samorządu terytorialnego zależy, w jakim czasie i ile środków finansowych będzie mogła przeznaczyć na działania związane z rozwojem, czyli przede wszystkim na realizację strategii rozwoju gminy. Dlatego tak istotne jest oszacowanie potencjału inwestycyjnego gminy.

Wskaźniki do szacowania potencjału inwestycyjnego gminy zaczerpnięto z prognoz finansowych zawartych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Libiąż na lata 2021-2032 przyjętej Uchwałą nr XXVIII/212/2021 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 13 maja 2021 roku w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Libiąż. Przyjęto w nich prognozowaną, średnioroczną wysokość wydatków gminy ogółem na poziomie ok. 102,4 mln zł.

Określając potencjał inwestycyjny gminy Libiąż, posłużono się metodologią opartą na algorytmie obejmującym założenie, że:

$$PI = W_{og.} \times W_i$$

gdzie:

PI= potencjał inwestycyjny jednostki samorządu terytorialnego

$W_{og.}$ =Wydatki budżetowe ogółem

W_i = średni procentowy udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostki samorządu terytorialnego.

Potencjał inwestycyjny gminy stanowi iloczyn jego prognozowanych wydatków w okresie objętym prognozą i średniego procentowego udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach w okresie poprzednim do prognozowanego. Tak wyliczony potencjał inwestycyjny gminy można uznać za podstawę przyszłej aktywności inwestycyjnej gminy.

Analizując dane historyczne ustalono, że średnia wartość procentowego udziału wydatków inwestycyjnych ponoszonych przez gminę w okresie 2010-2019 wynosiła 13,4%. Dzięki temu możliwe było oszacowanie potencjału inwestycyjnego gminy Libiąż w okresie realizacji strategii. Wykorzystując wskazany wyżej algorytm oszacowano, iż średniorocznie w latach 2021-2032 gmina może przeznaczyć na inwestycje ok. 13,7 mln zł. Jak wykazano, w latach 2010-2019 gmina Libiąż wydatkowała na inwestycje ok. 9,4 mln zł rocznie. Tym samym można stwierdzić, że gmina dysponuje potencjałem sfinansowania projektów ujętych w strategii, przy założeniu wsparcia kluczowych inwestycji ze środków zewnętrznych, głównie dotyczących transformacji energetycznej.

Potencjalne źródła finansowania

Niniejsza strategia określa cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działania gminy Libiąż w perspektywie roku 2030. Chcąc zrealizować konkretne zamierzenia wynikające ze strategii, oprócz adekwatnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i rzeczowych, niezbędne jest posiadanie odpowiednich środków finansowych. Wyzwaniem dla samorządu będzie zatem zabezpieczenie i pozyskiwanie odpowiednich środków na realizację zaplanowanych we wskazanym czasie przedsięwzięć. Budżet lokalny jest ograniczony względem potrzeb oraz stale rosnącej liczby zadań gminy. W związku z tym koniecznością staje się sięganie do innych, zewnętrznych źródeł finansowania. Dla prowadzenia efektywnej i skutecznej polityki rozwoju gminy Libiąż będą wykorzystywane wszystkie

dostępne środki finansowe. Biorąc to pod uwagę, a także zakładany okres obowiązywania strategii, należy wyszczególnić następujące potencjalne źródła finansowania:

- środki własne gminy,
- środki budżetu innych jednostek samorządu terytorialnego: województwa i powiatu,
- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki funduszy celowych, np. pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej,
- inne fundusze ze źródeł europejskich jak np. fundusze norweskie i fundusze EOG,
- środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe.

Z punktu widzenia dostępnych środków zewnętrznych, najistotniejszym źródłem finansowania, zarówno w zakresie zadań inwestycyjnych, jak i tzw. „projektów miękkich”, czyli projektów ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich, są fundusze europejskie. Mając na względzie okres obowiązywania Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030, należy przyjąć, iż finansowanie działań w niej określonych będzie przypadało na końcówkę perspektywy budżetowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020, ale przede wszystkim obejmie już okres **Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027** oraz wsparcie w ramach nowego **Europejskiego Funduszu Odbudowy (Next Generation EU)**.

Nowy siedmioletni budżet Unii Europejskiej (wieloletnie ramy finansowe) zaplanowano na 1 074,3 mld euro, a anty kryzysowy pakiet odbudowy skumulowany w pierwszych latach ma wynieść 750 mld euro, w tym 390 mld euro w formie dotacji. Łącznie oznacza to kwotę 1 824,3 mld euro. Środki te mają wspierać odbudowę państw po pandemii Covid-19 oraz inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową. Tematyczne kierunki wydatkowania środków określono następująco:

- Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa: 143,4 mld euro (z tego 10,6 mld euro w ramach Next Generation EU), w tym: Horyzont Europa i Fundusz InvestEU;
- Spójność, odporność i wartości: 1 099,7 mld euro (721,9 mld euro - fundusz odbudowy), w tym: fundusze polityki spójności, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Unijny Mechanizm Ochrony Ludności – RescEU, program działań w dziedzinie zdrowia;
- Zasoby naturalne i środowisko: 373,9 mld euro (17,5 mld euro - fundusz odbudowy), w tym: wspólna polityka rolna, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji;
- Migracja i zarządzanie granicami: 22,7 mld euro, w tym: Fundusz Azylu i Migracji oraz Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami;
- Bezpieczeństwo i obrona: 13,2 mld euro, w tym: Europejski Fundusz Obrony i Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego;

- Sąsiedztwo i świat: 98,4 mld euro, w tym Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej oraz Instrument Pomocy Humanitarnej;
- Europejska administracja publiczna: 73,1 mld euro².

Zgodnie z określonymi priorytetami, rosną inwestycje w transformację klimatyczną i cyfrową. Zakłada się, że kwestie klimatyczne będą uwzględniane przekrojowo, a łączne wydatki na ten cel osiągną 30% łącznych wydatków ze wszystkich programów. Podobnie cyfryzacja ma być traktowana przekrojowo - wydatki na transformację cyfrową znajdują się we wszystkich programach.

Filarem unijnego planu odbudowy ma być **Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności**, zapewniający krajom europejskim wsparcie finansowe, by złagodzić społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19. Jego budżet ogółem to 672,5 mld euro (z 750 mld euro w ramach Europejskiego Funduszu Odbudowy), z czego 312,5 mld euro przewidziano w formie dotacji. Środki będą wypłacane państwom członkowskim na podstawie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, w których znajdują się projekty reform i inwestycji publicznych. Plany muszą odzwierciedlać wyzwania krajowe, a jednocześnie być zgodne z priorytetami Unii (wspierać wzrost i zatrudnienie oraz odporność społeczno-gospodarczą, przyczynić się do ochrony klimatu i równowagi ekologicznej, sprzyjać transformacji cyfrowej. Przykłady dziedzin, których mogą dotyczyć projekty obejmują:

- Czyste technologie,
- Efektywność energetyczną,
- Inteligentny transport,
- Łączność elektroniczna,
- Usługi cyfrowe,
- Badania i innowacje,
- Edukację, umiejętności i pracę,
- Zdrowie³.

Środki na odbudowę i zwiększanie odporności mają zostać rozdysponowane do końca 2023 roku, a reformy i inwestycje muszą zostać wykonane do 2026 roku. To kolejny krok, po podpisaniu ustawy ratyfikacyjnej, pozwalający na uruchomienie środków z unijnego budżetu i Funduszu Odbudowy. Jednocześnie **Krajowy Plan Odbudowy** został wysłany do Komisji Europejskiej. Plan zostanie sfinansowany ze środków wspomnianego Europejskiego Instrumentu na Rzecz Odbudowy. Alokacja dla Polski wynosi 23,9 mld EUR, dodatkowo ponad 34 mld EUR z części pożyczkowej funduszu. Celem strategicznym KPO jest odbudowa potencjału rozwojowego gospodarki utraconego w wyniku pandemii oraz wsparcie budowy trwałej konkurencyjności gospodarki i wzrost poziomu życia społeczeństwa w dłuższym horyzoncie czasowym, co będzie odbywać się m.in. poprzez przyspieszenie rozwoju niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym, która w sposób odpowiedzialny wykorzystuje zasoby środowiska, a także rozwój oparty na wykorzystaniu rozwiązań cyfrowych. Oczekiwany rezultatem realizacji celu strategicznego KPO jest zwiększenie produktywności gospodarki, która będzie zdolna do tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy, dostępnych dla większej liczby osób. Cele szczegółowe określone w polskim Krajowym Planie Odbudowy to:

² <https://www.consilium.europa.eu/pl/infographics/recovery-plan-mff-2021-2027/>

³ <https://www.consilium.europa.eu/pl/infographics/20201006-recovery-resilience-rrf/>

- Jakościowy, innowacyjny rozwój gospodarki prowadzący do zwiększenia jej produktywności, uwzględniający transformację cyfrową kraju i społeczeństwa;
- Zielona transformacja gospodarki oraz rozwój zielonej, inteligentnej mobilności;
- Wzrost kapitału społecznego i jakości życia, w szczególności poprzez zapewnienie poprawy stanu zdrowia obywateli oraz wyższej jakości edukacji i kompetencji dostosowanych do potrzeb nowoczesnej gospodarki.

Osiągnięcie tych celów ma być możliwe poprzez realizację pięciu komponentów oraz działań (tj. reform i inwestycji):

- Komponent A. Odporność i konkurencyjność gospodarki - 4,133 mld euro, 17,3%;
- Komponent B. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności - 6,347 mld euro, 26,6%;
- Komponent C. Transformacja cyfrowa - 3,034 mld euro, 12,7%;
- Komponent D. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia - 4,262 mld euro, 17,9%;
- Komponent E. Zielona, inteligentna mobilność - 6,074 mld euro, 25,5%⁴.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej ogłosiło decyzję o włączeniu samorządów województw w proces wdrażania Krajowego Planu Odbudowy, w szczególności w zakresie dwóch komponentów: Odporność i konkurencyjność gospodarki oraz Zielona energia i zmniejszenie energochłonności. Wartość tych inwestycji to 904 mln euro: 500 mln na inwestycje dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w produkty, usługi, kompetencje i pracowników oraz kadry związane z rozszerzeniem działalności, 200 mln euro na reformę planowania i zagospodarowania przestrzennego, 204 mln euro na inwestycje w systemy oczyszczania ścieków oraz zaopatrzenie w wodę na terenach wiejskich⁵.

Kolejnym ważnym instrumentem będzie **Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji**, mający na celu wspieranie terytoriów najbardziej dotkniętych skutkami transformacji w kierunku neutralności klimatycznej i zapobieganie narastaniu dysproporcji regionalnych, ustanowiony w ramach polityki spójności. Pula środków wynosi około 17,5 mld euro. Finansowane będą projekty, które obniżą społeczno-gospodarcze koszty dla tych społeczności, które są w dużym stopniu zależne od paliw kopalnych lub wysokoemisyjnych gałęzi przemysłu. Fundusz ma pomóc ograniczyć negatywne skutki społeczne, gospodarcze oraz środowiskowe transformacji energetycznej. Polska zabiega o to, żeby pieniądze te trafiły do wszystkich regionów węglowych w Polsce – zgodnie z tym, oprócz województw śląskiego, dolnośląskiego i wielkopolskiego, fundusz powinien objąć swoim zasięgiem również województwa lubelskie, łódzkie i małopolskie. Te 6 regionów otrzyma 4,4 mld euro z funduszu sprawiedliwej transformacji i polityki spójności (3,8 mld euro z FST + 560 mln euro z polityki spójności). Województwo Małopolskie szacuje, że na swoje projekty uzyska ok. 250 mln euro, przede wszystkim na wsparcie transformacji energetycznej w Małopolsce Zachodniej (gmina Libiąż).

Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej to dla Polski około 170 mld euro (w cenach bieżących), w tym:

- 72,2 mld euro na politykę spójności,
- 3,8 mld euro z funduszu na rzecz sprawiedliwej transformacji,
- 24,9 mld euro dotacji z Funduszu Odbudowy,

⁴ <https://crido.pl/blog-business/krajowy-plan-odbudowy-komponent-a-odpornosc-i-konkurencyjnosc-gospodarki/>

⁵ <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/regiony-beda-zaangazowane-we-wdrazanie-krajowego-planu-odbudowy?fbclid=IwAR0eFABNkR8Ydztlco0yjR0mRAI3jHYSn4FYMd0EJE0zw6KH9FTH5gRndw>

- 34,2 mld euro pożyczek z Funduszu Odbudowy,
- 21,6 mld euro na płatności bezpośrednie dla rolników,
- 10,6 mld euro na rozwój obszarów wiejskich,
- około 2 mld euro w ramach instrumentu React EU (instrument na rzecz walki z negatywnymi skutkami COVID-19⁶).

Zakończyły się konsultacje społeczne **Umowy Partnerstwa**, która dotyczy inwestowania funduszy europejskich w ramach polityki spójności i funduszu sprawiedliwej transformacji. Po przyjęciu przez rząd ostatecznej wersji Umowy Partnerstwa oraz projektów programów krajowych, a także projektów programów regionalnych przez zarządy województw, odbędą się negocjacje z Komisją Europejską. Około 60% funduszy z polityki spójności powinno trafić do **programów realizowanych na poziomie krajowym**, a pozostałe 40% otrzymają **programy regionalne**, zarządzane przez marszałków województw. Programy będą funkcjonowały w podobnym układzie, jak w ramach perspektywy na lata 2014-2020. Podział środków na poszczególne programy krajowe przedstawia się następująco:

- Infrastruktura i Środowisko – 25,1 mld euro (między innymi największe inwestycje infrastrukturalne, drogi, koleje, transport publiczny, ochrona środowiska),
- Inteligentny Rozwój – 8 mld euro (między innymi innowacje, współpraca nauki i biznesu),
- Wiedza, Edukacja, Rozwój – 4,3 mld euro (między innymi nauka, edukacja, żłobki, sprawy społeczne),
- Polska Cyfrowa – 2 mld euro (między innymi cyfryzacja, sieci szerokopasmowe),
- Polska Wschodnia – 2,5 mld euro (specjalna pula wsparcia dla województw Polski Wschodniej),
- Pomoc Techniczna – 0,5 mld euro (wsparcie dla instytucji wdrażających fundusze UE),
- Program dotyczący sprawiedliwej transformacji – 4,4 mld euro (pomoc w transformacji dla regionów górniczych: śląskiego, małopolskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, łódzkiego i lubelskiego),
- Program Pomoc Żywnościowa – 0,2 mld euro,
- Program Ryby – 0,5 mld euro,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej – 0,56 mld euro⁷.

60% pieniędzy na programy regionalne to w sumie 28,4 mld euro. 75% tej kwoty ministerstwo podzieliło na początku roku w oparciu o obiektywne kryteria, przede wszystkim liczbę ludności i PKB na mieszkańca. 25% z 28,4 mld euro pozostawiono na rezerwę programową do podziału w czasie negocjacji kontraktu programowego. Mechanizm podziału rezerwy programowej składał się z 3 etapów. Pierwszy zakładał zniwelowanie zbyt dużych różnic wynikających z przyjętego wcześniej algorytmu. W drugim pozostałą kwotę (ponad 6,6 mld euro) podzielono według wskaźników odpowiadających poszczególnym celom polityki spójności (np. liczba ludności, PKB na mieszkańca, nakłady na inwestycje, gęstość sieci dróg), a także wskaźników obrazujących nasycenie danego województwa miastami średnimi, które tracą swoje funkcje społeczno-gospodarcze i obszarami zmarginalizowanymi (wsparcie dla obszarów strategicznej interwencji). Trzeci i ostatni etap obejmował negocjacje rządu

⁶ <https://samorząd.pap.pl/kategoria/aktualnosci/jak-beda-inwestowane-fundusze-ue-z-nowej-perspektywy-jest-plan-podzialu>

⁷ <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/w-co-zainwestujemy-fundusze-europejskie-rozpoczynamy-konsultacje-umowy-partnerstwa>

i samorządów regionalnych odnośnie najważniejszych inwestycji, a punktem wyjścia była kwota wynikająca dla poszczególnych regionów z wyliczeń z wcześniejszych etapów, od której przyjęto elastyczność na poziomie 90-110%. W wyniku tych procesów do województwa małopolskiego prawdopodobnie trafi 1,541 mld euro na program regionalny. Projekty programów krajowych są w większości w trakcie lub po konsultacjach społecznych⁸.

Trwają zaawansowane prace nad projektem **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego**. Ramowe obszary wsparcia obejmują:

- 1. OŚ PRIORYTETOWA INTELIGENTNY REGION [EFRR],
- 2. OŚ PRIORYTETOWA ENERGETYKA I ŚRODOWISKO [EFRR],
- 3. OŚ PRIORYTETOWA MOBILNA MAŁOPOLSKA [EFRR],
- 4. OŚ PRIORYTETOWA SPOŁECZNA MAŁOPOLSKA [EFS+ / EFRR],
- 5. OŚ PRIORYTETOWA RYNEK PRACY I EDUKACJA [EFS+ / EFRR],
- 6. OŚ PRIORYTETOWA MAŁOPOLSKA BLIŻEJ MIESZKAŃCÓW [EFRR].

Orientacyjny harmonogram prac nad RPO WM 2021 2027 zakłada jego przyjęcie przez Zarząd Województwa Małopolskiego i realizację negocjacji w terminie do końca 2021 roku.

Podsumowując, potencjalne źródła finansowania kierunków interwencji określonych w ramach Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 obejmują m.in.:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 i w ramach nowej perspektywy finansowej UE 2021-2027;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 i w ramach nowej perspektywy finansowej UE 2021 -2027;
- Obecne i przyszłe programy operacyjne na poziomie krajowym, m.in.:
 - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
 - Program Operacyjny Inteligentny Rozwój,
 - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój,
 - Program Operacyjny Polska Cyfrowa;
- Dodatkowe źródła finansowania, m.in.:
 - Fundusz Modernizacyjny,
 - Program Life,
 - ELENA,
 - Program ERASMUS +,
 - Program Interreg Europa Środkowa;
- Środki budżetu państwa, m.in.:

⁸ <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/fundusze-unijne-dla-regionow---rezerwa-podzielona-po-rozmowach-z-marszalkami-wojewodztw>

- Programy Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu,
- Programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, w tym nowy rządowy program na rzecz osób starszych "Aktywni plus", Program Posiłków w szkole i w domu na lata 2019-2023, Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych,
- Narodowy oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w tym programy: Moja woda, Mój Prąd, Czyste powietrze i STOP SMOG, Kangur - Bezpieczna i ekologiczna droga do szkoły,
- Fundusz Dróg Samorządowych,
- Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych,
- Fundusz Inwestycji Lokalnych,
- Polski Ład – BGK,
- Program Mieszkanie +,
- Program Maluch +,
- Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030;
- Dodatkowe formy finansowania, m.in.:
 - Partnerstwo Publiczno-Prywatne,
 - Krajowa i regionalna tarcza antykryzysowa.

W kontekście pozyskiwania zewnętrznego finansowania na działania rozwojowe trzeba przypomnieć, że aplikowanie musi być każdorazowo poprzedzone szczegółową analizą konkretnej dokumentacji konkursowej/programowej pod kątem uprawnionych beneficjentów, szczegółowych wymagań oraz wysokości wkładu własnego.

Spis rysunków

Rysunek 1. Schematyczny przebieg dróg (drogi istniejące i planowane) i linii kolejowych na terenie gminy Libiąż.	6
Rysunek 2. Odsetek [%] pokrycia powierzchni gmin powiatu chrzanowskiego planami zagospodarowania przestrzennego w 2019 r.	7
Rysunek 3. Odsetek osób [%] w wieku 65 lat i wyżej w ogólnej liczbie mieszkańców gmin powiatu chrzanowskiego w 2019 r.	9
Rysunek 4. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w gminach powiatu chrzanowskiego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2019 r.	11
Rysunek 5. Odsetek [%] mieszkańców gmin powiatu chrzanowskiego posiadających dostęp do wodociągu w 2019 r.	13
Rysunek 6. Odsetek [%] mieszkańców gmin powiatu chrzanowskiego posiadających dostęp do kanalizacji w 2019 r.	14
Rysunek 7. Dochody budżetów gmin powiatu chrzanowskiego [w tys. zł] w przeliczeniu na mieszkańca w 2019 r.	21
Rysunek 8. Wydatki budżetów gmin powiatu chrzanowskiego [w tys. zł] w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2019 r.	22
Rysunek 9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Libiąż - funkcje terenów w gminie. ..	96
Rysunek 10. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Libiąż – rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni gminy.	97
Rysunek 11. Krajowe obszary strategicznej interwencji.	106
Rysunek 12. Delimitacja miejskich obszarów funkcjonalnych w Małopolsce – proponowane optymalne zasięgi MOF.	107
Rysunek 13. Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia.	108
Rysunek 14. Regionalne i krajowe obszary zmarginalizowane w Małopolsce.	108
Rysunek 15. Miejscowości uzdrowiskowe w Małopolsce.	109
Rysunek 16. Obszary cenne przyrodniczo w Małopolsce.	110

Spis tabel:

Tabela 1. Wyniki analizy SWOT dla gminy Libiąż.....	23
Tabela 2. Inwestycje kluczowe w kontekście osiągnięcia założonych celów rozwojowych gminy.	74
Tabela 3. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych znajdujących się w granicach gminy Libiąż wraz z przypisanymi celami i działaniami środowiskowymi.....	87
Tabela 4. Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Libiąż do roku 2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w wybranych dokumentach wyższego rzędu	112
Tabela 5. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych, oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.	130